

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Мітингують і без свята

Київські, донецькі та інші клани ведуть жорстку боротьбу за посаду Прем'єр-міністра України, щоб і далі грабувати наш народ. Про це сказав учора на мітингу, присвяченому 85-й річниці Жовтневої революції, лідер КПУ Петро Симоненко.

(Закінчення на 2-й стор.).

У КОМІТЕТАХ ВР

Дайте молоді роботу

Комітет Верховної Ради України з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту і туризму рекомендував парламентові прийняти законопроект «Про забезпечення молоді першим робочим місцем». Закон встановлює державні гарантії забезпечення молодих громадян першим робочим місцем відповідно до отриманої ними фахової кваліфікації.

(Закінчення на 2-й стор.).

Київ готовий запросити експертів з Австрії

Завершився візит Президента України до Відня. Україна й Австрія уклали міжурядову угоду про міжнародне перевезення пасажирів у нерегулярному автомобільному сполученні. З українського боку документ підписав Міністр транспорту Георгій Кірпа.

(Закінчення на 11-й стор.).

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ І ВИГРАВАЙТЕ!

Шановні друзі!

Продовжуємо друкувати пропозиції наших друзів-спонсорів для розіграшу призів серед передплатників газети «Голос України». Вам пропонуються:

31. *СТОВ «Смілянське»* (генеральний директор Олександр Самойленко) — мішок борошна.

32. *ВАТ «Кам'янець-Подільський електромеханічний завод»* (голова правління Леонід Дьяконов) — побутові прилади.

33. *ВАТ «Кам'янець-Подільський комбінат хлібопродуктів»* (голова правління Галина Антонюк) — борошно, круп'яні та макаронні вироби.

34. *Турфірма «Гала-тур»* (директор Анатолій Ковальський) — одноденна екскурсія по Кам'янцю-Подільському.

35. *ВАТ «Лактіс»* (директор — Олег Співак) — набір твердих сирів.

Передплачуйте і вигравайте!
Хай усміхнеться вам удача!

ЗБАНКРУТІЛИЙ ПІДШИПНИК

УЖЕ ТРИ МІСЯЦІ НЕ ПРАЦЮЄ ВІННИЦЬКИЙ ПІДШИПНИКОВИЙ ЗАВОД. ІСТОРІЯ ЗАНЕПАДУ ОДНОГО З НАЙБІЛЬШИХ ПІДПРИЄМСТВ ОБЛАСТІ БЕРЕ СВІЙ ПОЧАТОК... З ПЕРШОГО ДНЯ ЙОГО РОБОТИ

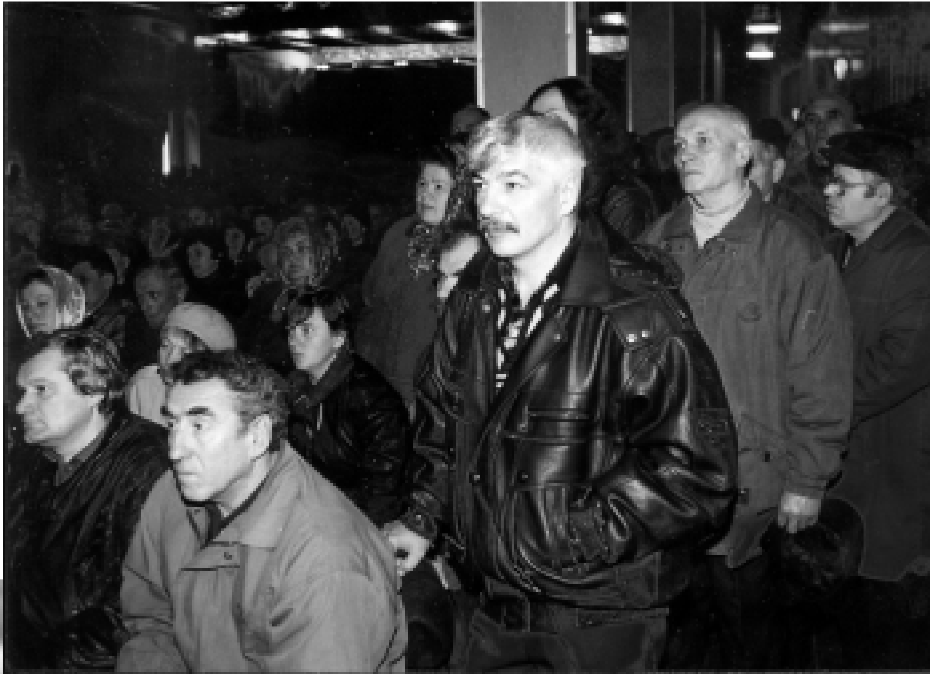

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Фото Олександра ГОРДІЄВИЧА (Укрінформ).

Тоді, пригадують фахівці, які стояли біля витоків заводу (його введено в експлуатацію в середині 70-х років минулого століття), підшипниковий працював збитково: на нове підприємство «скинули» дешевеньку номенклатуру підшипників для машинобудівної галузі колишнього Союзу, з такою продукцією на щось краще годі було сподіватися.

Найдешевший вінницький підшипник (№ 306), пояснив один із спеціалістів, коштував 35 копійок. Найдорожчий — трохи більш як один радянський карбованець. Відповідна була і плата: «Менше за нас, — каже співрозмовник, — не отримували на жодному іншому підприємстві тодішнього об'єднання «Союзпідшипник».

(Закінчення на 7-й стор.).

У НОМЕР

Мільйон рибного порту

Іллічівський морський рибний порт переробив мільйон тонн вантажів. До кінця нинішнього року докери мають намір додати до рекордного показника ще 250 тисяч тонн. Стрімке нарощування потенціалу відбулося завдяки розширенню номенклатури вантажів, залученню нових клієнтів, модернізації наявних і створенню нових потужностей. У цьому активно допомагають інвестиціями передусім українські експортери. До 2005 року колектив порту планує збільшити потужності свого підприємства до трьох мільйонів тонн, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

Столичний експрес: другий до пуску готовий!

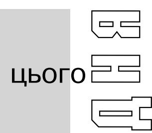
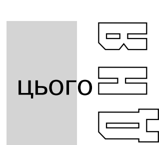
На Південній залізниці готується до регулярних рейсів другий потяг швидкісного руху. «Столичний експрес» розпочне курсувати з 15 листопада. Відправлятиметься він із Києва о 6.30, із Харкова — о 16.30. Зупинки залишаються ті самі — у Полтаві та Миргороді. Як повідомив начальник Південного вокзалу Леонід Чалий, рівень комфортності нового потяга не буде гірший за попередній, **повідомляє наш власний кореспондент Микола КОСИЙ.**

Амністія для боржників

Знижку в 20—30 відсотків при оплаті послуг обіцяють своїм клієнтам комунальники селища Чаплинка. «Амністія» стосується запеклих боржників, котрі зважаться на оплату спожитих послуг. Лише за тепло в минулому сезоні населення райцентру завинило майже 600 тисяч гривень. Тим часом місцевий суд має розглянути 26 справ на громадян, сума боргу яких перевищила дві тисячі гривень, **повідомляє наш власний кореспондент Алла БРУСИЛОВА.**

Шоколад — із космічною точністю

Кондитерська фірма «Світоч» відкрила нову лінію з виробництва шоколаду. Вартість її — понад 20 мільйонів доларів. Параметри продукції контролюватиме комп'ютер, а отже, гарантовано майже космічну точність, високу якість і продуктивність. Виробництво шоколаду збільшиться майже вдвічі. Це — головний подарунок львівських кондитерів до 120-річного ювілею фірми і 40-річчя торгової марки «Світоч», **повідомляє наш власний кореспондент Оксана ТЕЛЕНЧІ.**

ЦЬОГО ДНЯ

8 ЛИСТОПАДА

■ 1867 р. Оперою Верстовського «Аскольдова могила» відкрився Київський театр опери та балету. ■ 1897 р. Народився художник-різьбяр Яків Халабудний. ■ 1918 р. У Пряшеві закарпатські українці організували Руську народну раду. ■ 1935 р. У Чернігові відкрито літературно-меморіальний музей Михайла Коцюбинського. ■ 1943 р. В СРСР засновано орден «Перемога» (для вищого командування) та орден Слави трьох ступенів (солдатський). ■ 1961 р. Уперше вийшла в ефір передача КВК (Клуб веселих та кмітливих).

Тисяча років сусідства і взаємодії

Володимир ЛИТВИН, Голова Верховної Ради України, професор, член-кореспондент Національної академії наук України

▼ 4—6

До інтересу і приємні сюрпризи

▼ 3

Міжнародний аеропорт Бориспіль виконав річний план з обслуговування пасажирів

Дайте молоді роботу

У КОМІТЕТАХ ВР

(Початок на 1-й стор.).

Голова профільного комітету Катерина Самойлик вважає, що дотації, які надаватимуться центрами зайнятості за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного страхування, зацікавлюватимуть роботодавців. Утім, Головне науково-експертне управління вважає, що питання встановлення дотацій роботодавцям можна вирішити шляхом внесення змін до чинних законів, у яких уже передбачено надання робочих місць молоді.

Парламентський комітет також пропонує народним депутатам внести зміни до Закону «Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх». У документі, зокрема, передбачено запобігання порушенню прав та свобод осіб до 15 років та упорядкування дій кримінальної міліції у справах неповнолітніх. Правоохоронці зобов'язані негайно повідомляти законних представників, а також органи прокуратури про затримання неповнолітнього.

Члени комітету одноголосно підтримали законопроекти про Товариство сприяння обороні та про внесення змін до декрету уряду «Про місцеві податки і збори» стосовно зменшення готельного збору. За словами голови комітету, це сприятиме розвитку ринку готельно-туристичних послуг, збільшить інвестиційні надходження, зменшить вартість послуг і тіньове використання приватного житла.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

Продаж підвищить конкурентоспроможність

У столиці проходить виставка-ярмарок «Фермер України/Агропром-2002». Вчора з експозицією ознайомився Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах. Глава уряду говорив не лише про проблеми сільського господарства. В розмові з журналістами А. Кінах, зокрема, зазначив, що продаж 25-відсоткової частки ВАТ «Укртелеком» в UMC дасть змогу підвищити конкурентоспроможність українського оператора зв'язку.

ФОТОФАКТ

Відбулося засідання Комісії з питань науково-технологічного розвитку під головуванням Прем'єр-міністра України Анатолія Кінаха. В нараді брали участь провідні вчені Національної академії наук України.

На знімку: під час наради.

Фото Володимира РЕПІКА (Укрінформ).

Апеляції відхилено

СУД ІДЕ

Апеляційний суд Чернігівської області розглянув апеляції на постанову судді Печерського місцевого суду Києва від 23 жовтня цього року про обрання чотирьом колишнім працівникам корпорації «Єдині енергетичні системи України» (ЄЕСУ), нещодавно екстрадованим із Туреччини, запобіжного заходу — утримання під вартою, і залишив їх без задоволення.

Пропозиції адвоката обвинувачуваних Віктора Швеця замінити утримання під вартою на особисту поруку п'яти народних депутатів України не були підтримані. Отже, екс-гендиректор ЄЕСУ Геннадій Тимошенко (свекор лідера БЮТ Юлії Тимошенко), колишній голова правління ЄЕСУ Євген Шаго, а також бухгалтери Антоніна Болюра та Лідія Сокольченко перебуватимуть до суду за гратами.

Генеральна прокуратура України, зокрема, звинувачує їх у привласненні майна в особливо великих розмірах шляхом зловживання службовим становищем, що карається позбавленням волі терміном від 7 до 12 років (частина 5 статті 191 Кримінального кодексу).

На думку колегії суддів під головуванням Людмили Навозенко, затримані у разі обрання іншої міри запобіжного заходу можуть ухилятися від суду і слідства, перешкоджати встановленню істини та займатися злочинною діяльністю. Як заявив адвокат В. Швець, на його клієнтів у такий спосіб чинитиметься психологічний тиск, а тому він має намір подати касаційну скаргу до Верховного Суду України.

У судовому засіданні взяла участь народний депутат України Юлія Тимошенко. Під час перерви співробітник Генеральної прокуратури України Максим Якубовський намагався вручити їй повістку з російської Генпрокуратури, проте лідер БЮТ відмовилася її взяти.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Про цензуру без цензури

У Верховній Раді 4 грудня відбудуться парламентські слухання «Суспільство. ЗМІ і влада. Свобода слова і цензура в Україні». Про це повідомив на прес-конференції голова парламентського Комітету з питань свободи слова та інформації Микола Томенко.

Планується, що на цих слуханнях із доповідями виступлять не лише голова профільного комітету ВР та віце-прем'єр, а й представник страйккому журналістів. В обговоренні візьмуть участь не тільки депутати, а й самі майстри пера. За підсумками парламентських слухань передбачається розробити план законодавчих ініціатив — стосовно діяльності ЗМІ та свободи слова в Україні, які буде подано до парламенту для невідкладного розгляду.

До парламентських слухань (26 листопада) пройдуть громадські слухання з цієї проблеми і буде видано дослідження українською та англійською мовами про політичну цензуру і свободу слова в Україні.

Юліана ШЕВЧУК.

КОНФЕРЕНЦІЇ

Чого забувати не можна

Учора в столиці відбулася Міжнародна наукова конференція «Три голодомори в Україні у ХХ столітті: погляд із сьогодення». Організували її Київський національний університет імені Т. Шевченка, Київська міська організація Товариства «Меморіал» імені В. Стуса і Благодійна фундація імені В. Даниліва (Канада). Страшні сторінки української історії не повинні бути забуті, підкреслювали учасники заходу.

У НОМЕР

Мітингують і без свята

(Початок на 1-й стор.).

Він зазначив, що сьогодні вони, по суті, займаються бартером, «взаємозаліком між регіональними кланами». За словами П. Симоненка, одні з них хочуть володіти постом Прем'єр-міністра, інші — володіти Президентом. Лідер КПУ наголосив, що мета всього цього — збагачуватися, посилювати свою політичну вагу. Лідер комуністів вважає, що «клани воюють між собою, а від цього страждає народ України», повідомляє УНІАН.

П. Симоненко заявив, що комуністи виступають за зміну влади в Україні, як це було 85 років тому, але —демократичним шляхом, зокрема через внесення змін до Конституції.

У мітингу на Європейській площі в Києві взяло участь понад 6 тисяч чоловік.

Ще один мітинг лівих — на Софійській площі — провели представники Прогресивної соціалістичної партії, «Русского блока» і об'єднання лівих «Справедливість».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Звернення

народного депутата України Віктора МУСІЯКИ

Шановні колеги !

Сьогодні навіть затяті прихильники «більшості» мають визнати безперспективність калькування цієї ідеї за зразками минулого парламентського скликання з огляду на правові, організаційні, політичні, морально-етичні та інші відомі проблеми її формування і діяльності.

Разом з цим те, що відбувається у Верховній Раді, здатне лише поглибити прірву розчарування і роздратування між народом і його представниками в парламенті. Довгі роки основна відповідальність за суспільні негаразди, прорахунки й навіть злодіяння різних органів і посадових осіб влади вміло перекладалася саме на Верховну Раду, яку нерідко оголошували центром політичної нестабільності. Чи розумно, на фоні такої репутації, штучно створювати умови неміздатності законодавчого органу самими парламентаріями, коли цілком можливе органічне поєднання продуктивної законодавчої діяльності з цивілізованою політичною боротьбою за нові владні плацдарми?

Звертаюся до вас з такою пропозицією. Для організаційного забезпечення входження парламенту в сталий та ефективний законодавчий процес пропоную невідкладно провести міжфракційні консультації на предмет створення *парламентської коаліції*. На відміну від «більшості», яка претендує на перерозподіл керівництва комітетами, негайний поділ урядових портфелів, визначає місце і статус «меншості» і таке інше, *парламентська коаліція* має бути добровільним депутатським об'єднанням з метою реалізації конкретної програми дій при збереженні стабільності всіх існуючих організаційних засад діяльності парламенту. Складові програми дій *парламентської коаліції* легко сформулювати. Зокрема, значною мірою можна орієнтуватися на зміст п.4 «Угоди про утворення та основні засади діяльності постійно діючої парламентської більшості у Верховній Раді України четвертого скликання» від 27.09.2002 року. Зрозуміло, відкинувши п.4.1. Підписати угоду про утворення *парламентської коаліції* має, окрім представників фракцій і груп, персонально кожний народний депутат, готовий працювати в коаліції.

Ми всі свідомі того, що «ключовою проблемою політики є питання демократичного устрою: як організувати наші політичні інститути так, щоб погані й некомпетентні правителі не мали можливості завдати нам непоправної шкоди, або як нам організувати політичні інститути так, щоб ми завжди могли без кровопролиття позбутися поганих і некомпетентних правителів». Так стверджував Карл Поппер.

Нагальну необхідність демократизації української влади постійно декларують представники основних парламентських сил. Саме ця ідея має стати орієнтиром і основним чинником наших наступних дій.

Після позитивного висновку Конституційного Суду України щодо проекту закону України «Про внесення змін і доповнень до Конституції України» ми маємо унікальний шанс перейти від розпачливих, часто нещирих закликів змінити владу, власне, до реального вирішення цієї проблеми. Під проектом закону про зміни до Конституції України стоять підписи представників практично всіх політичних сил, наявних у парламенті. Верховна Рада отримала карт-бланш від Конституційного Суду на докорінні зміни співвідношення повноважень у системі влади і перехоплення ініціативи в складній політичній ситуації. Є час сприймати обставини такими, які вони є, а є час діяти. Щоб не залишитися «юрбою героїв», що грає роль статистів, ми маємо діяти негайно.

По-перше: створити *парламентську коаліцію*. Пам'ятаймо, що готовність до переговорів свідчить про гідність, відповідальність і мудрість, а не легкодухість. Ми здатні перейти до нової стратегії в умовах, що істотно змінилися.

По-друге: необхідно починати зі змін до Конституції України. Я готовий двічі проголосувати за проект змін: на цій і на наступній сесії, як це передбачено Конституцією. Закликаю всіх вас до такого ж кроку.

Після внесення змін до Конституції України всі інші дії парламенту будуть органічно лягати в канву нових координат політичних, економічних і соціальних пріоритетів.

На мій погляд, означені заходи здатні створити умови вільного вибору для всіх політичних сил, готових працювати заради інтересів людини і суспільства, для тих, хто не бажає бути політичним знаряддям в чужих іграх, хто здатен поважати і враховувати волю та прагнення інших суб'єктів парламентської діяльності.

Є армія, але нема гарантій

КОМЕНТАР

Армія переживає нині не кращі часи. У цьому на розширеному засіданні колегії Міністерства оборони України зізнався військовий міністр Володимир Шкідченко. Це саме визнав і Головнокомандувач Збройних Сил країни Леонід Кучма.

Президент не раз підкреслював небезпеку для держави слабооснащеної та погано підготовленої армії. Глава держави зазначив, що таке військо може підірвати міжнародний авторитет та імідж країни. На жаль, такі «підривні» операції наших ЗС синтезувалися в якусь тенденцію. Це, за словами Головнокомандувача, підтверджують події в Броварах (квітень 2000 року. Навчальна ракета поцілила у житловий будинок), Криму (жовтень 2001 року. Війська ППО України збили російський літак над Чорним морем), у Львові (липень 2002 року, на військовому летовищі Скнилів під час авіашоу упав літак).

Зважаючи на цей трагічний ланцюг, Президент визначив головне завдання ЗС України: цілковита їхня безпека для цивільного населення. При цьому він зазначив, що немає впевненості в тому, що трагедії не повторяться.

Цей застережний песимізм Головнокомандувача пояснюється станом — фінансовим, технічним, моральним — українського війська.

У вітчизняному оборонному відомстві та в підпорядкованих йому структурах відбувається перебудова. Вони реформуються і якісно, і кількісно. Леонід Кучма вважає, що кількість військової техніки, що становить арсенал армії, надмірна:

— На озброєнні та збереженні у нас утримується майже три тисячі одиниць артилерійських систем, більш як три тисячі танків і стільки само машин бойової піхоти. У такій кількості Україні вони не потрібні.

Намічено скорочення не лише озброєння (до 900 одиниць наступного року), а й особистого складу. За словами міністра оборони, до 2005 року армійські шеренги порідшають на 24 тисячі осіб. Така мінімізація дасть можливість зекономити 250 млн. грн. на утримання ЗС країни. До речі, в останні роки військових зобов'язано самим заробляти собі на життя, займаючися господарською діяльністю. Так, згідно з проектом держбюджету на 2003 рік, реалізація військовими зайвого майна і техніки має принести до казни майже 980 млн. грн. За словами Володимира Шкідченка, ця цифра приблизно в два рази перевищує реальну. Тому орієнтуватися на неї, приймаючи армійський бюджет, не варто.

Президент Леонід Кучма на колегії Міноборони заявив, що не підпише бюджет наступного року, якщо в ньому не уточнять мінімальні потреби армії.

Ольга ВАУЛІНА.

Погода на вихідні

Упродовж 9—10 листопада у зв'язку з переміщенням південного циклону з Балкан в Україні очікується ускладнення погодних умов: часом мокрий сніг та дощ, місцями сильні опади, короткочасні хуртовини. У північних, центральних, східних областях налипання мокрого снігу, ожеледь, 10 листопада на сході невеликі опади. На дорогах ожеледиця.

Температура у південних областях, а 9 листопада і у східних областях вночі — 1—6 градусів тепла, вдень — 3—8 тепла; на решті території вночі 9 листопада —від 1 тепла до 4 морозу, 10 листопада — 1—6 морозу, вдень — 0—5 тепла; на високогір'ї Карпат вночі — 5—10 морозу, вдень — 0—5 морозу. В Криму часом дощі, місцями сильні дощі, температура вночі — 4—9 тепла, вдень — 8—13. Вітер в Україні південно-східний та східний, 5—10 м/с, в Криму, південних, центральних та східних областях пориви 15—20 м/с.

У Києві та області 9 листопада часом мокрий сніг та дощ, місцями сильні опади, налипання мокрого снігу, 10 листопада вночі часом невеликий, вдень помірний сніг, мокрий сніг. На дорогах ожеледиця. Температура вночі 9 листопада — від 1 градуса тепла до 4 морозу, 10 листопада — 1—6 морозу, вдень — 0—5 тепла. Вітер південно-східний та східний, 5—10 м/с, **повідомляє УНІАН.**

До інтересу і приємні сюрпризи

ВИСТАВКИ

У столичному Палаці спорту триває X ювілейна міжнародна спеціалізована виставка «Інформатика і зв'язок—2002», девіз якої «Технології третього тисячоліття».

Фото Дмитра КЛОЧКА (Укрінформ).

Її організаторами виступили Державний комітет зв'язку та інформатизації України, Міністерство промислової політики та компанія «Зовнішекспобізнес».

Упродовж кількох днів її відвідувачі зможуть ознайомитися з усіма новинками та науковими розробками у галузі телекомунікацій та інформатизації. А подивитися є на що. Адже в експозиції представлено продукцію більш як 220 компаній з 20 країн. Більшість із них — українські виробники та найбільші оператори зв'язку: «Укртелеком», «Укрпошта», «Утел». Є тут усе: від вишуканих чохлів для мобільних телефонів і спеціалізованої літератури до складних комп'ютерних систем. До слова, київська виставка за розмірами й кількістю учасників посідає друге місце після подібної московської. Планується, що її відвідають до 45 тисяч глядачів.

Під час офіційного відкриття перший віце-прем'єр-міністр України Олег Дубина, голова Комітету Верховної Ради з питань будівництва, транспорту і зв'язку, народний депутат Валерій Пустовойтенко відзначили необхідність таких акцій, які дозволять ще швидшими темпами розвивати цю стратегічну галузь.

Про це сказано і в привітанні Президента України Леоніда Кучми. Зокрема, підкреслено, що виставка стане серйозним внеском у підвищення конкурентоспроможності національних інформаційних розробок.

Приємний сюрприз підготував для користувачів Інтернету національний оператор зв'язку ВАТ «Укртелеком». У Києві та Одесі компанія почала надавати послуги безпарольного доступу до всесвітньої мережі за ціною 2,4 копійки за хвилину. Щоправда, сюди не входить вартість телефонної лінії, яка оплачується за тарифами на місцевий зв'язок. Як повідомив голова правління «Укртелекому» Олег Гайдук, нині цією послугою можуть скористатися мешканці Києва, Одеси і Харкова. А вже до весни планують впровадити цю систему і в інших містах-мільйонерах.

Богдан ДОВНИЧ.

Черговий виток у «справі Рижкова»

СУД ІДЕ

Орджонікідзевський місцевий суд Запоріжжя продовжив термін затримання колишнього фінансового директора ВАТ «Запоріжжяобленерго» Олега Рижкова на десять діб.

Олега Рижкова взяли під варту після того, як прокуратура Запорізької області порушила кримінальну справу «за фактом зловживання службовим становищем посадовими особами ВАТ «Запоріжжяобленерго» та відмивання коштів, отриманих незаконним шляхом». Проти Рижкова тоді висунули звинувачення в тому, що понад 26 мільйонів гривень, які надійшли від алюмінієвого комбінату за реалізовані кіловати, не було перераховано держпідприємству «Енергоринок».

Затим апеляційний суд області змінив запобіжний захід колишньому фіндиректорові: його звільнили з-під варти під заставу в 20 тисяч гривень. Але того самого дня знову затримали, звинувативши в зловживанні службовим становищем і завданні збитків на суму 6 мільйонів гривень.

Орджонікідзевський місцевий суд Запоріжжя знову розглянув «справу Рижкова». Суддя Роман Васецький зачитав постанову про продовження терміну затримання обвинувачуваного на десять діб.

На думку адвоката Олега Прудиуса, всі слідчі дії стосовно його підзахисного є порушенням норм права.

Інтерес до справи Рижкова пояснюється і тим, що її, за деякими версіями, пов'язують зі справою російського бізнесмена Григоришина.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запоріжжя.

P. S. Прокуратура Одеської області порушила кримінальну справу стосовно двох оперуповноважених Управління боротьби з організованою злочинністю. Вони здійняли стрілянину на одній з вулиць міста Ананьєва, внаслідок якої загинула людина. Співробітників УБОЗу, капітана й лейтенанта міліції, заарештовано. Їм пред'явлено обвинувачення в скоєнні злочинів, передбачених статтею 15 (замах на злочин), пунктом 7 частини 2 статті 115 (умисне вбивство з хуліганських мотивів) і частинами 2, 3 статті 365 (перевищення влади або службових повноважень) Кримінального кодексу України. Кримінальна справа перебуває на контролі Генпрокуратури.

СПОРТ

Забезпечимо себе і сусідів

Як повідомили з Комітету ФФУ зі зв'язків із громадськістю та ЗМІ, днями нашу країну з офіційним візитом відвідав старший менеджер програми підтримки УЄФА ЄЄАБ Бруно Волфісберг. Цей візит може стати певною мірою історичним. Адже на прохання керівництва ФФУ разом з паном Волфісбергом до Києва прибули ще троє керівників німецького ЗАТ «Трамонді» — відомого виробника спортивної продукції. Гості мають визначити можливість створення на базі Білоцерківського ВАТ «Росава» виробничої лінії з виготовлення гумово-пластикових футбольних м'ячів.

Фахівці відомої фірми впродовж триденного візиту знайомилися з технологічним процесом виготовлення гуми на заводі, який належить до провідних вітчизняних шиновиробників, і висловили впевненість, що за чотири-шість тижнів, коли планується повторна поїздка до України, зможуть надати всі необхідні документи для матеріального та технічного забезпечення лінії.

Із запровадженням у загальноосвітніх школах країни уроку футболу постала нагальна потреба у футбольних м'ячах. Окрім інших зобов'язань, Федерація футболу України взяла на себе відповідальність за забезпечення шкіл м'ячами. За півтора року загальноосвітні навчальні заклади, що висловили бажання ввести третій урок фізкультури з футбольною спеціалізацією, отримали 250 тисяч м'ячів, а до кінця нинішнього року ця цифра зросте до 300 тисяч.

Однак кількість шкіл, що запроваджують урок футболу, невпинно збільшується, так само як і потреба в м'ячах. Слід зазначити, що наразі у жодній з країн Східної і Центральної Європи виробництво такої продукції не налагоджено. Національна федерація, стурбована таким станом речей, бачить розв'язання цієї проблеми у створенні в Україні технологічної лінії з виготовлення гумово-пластикових м'ячів, які, до речі, затверджені УЄФА як найбільш прийнятні для занять футболом школярів віком до 10—11 років.

За словами першого віце-президента ФФУ Олександра Бандурка, цей великомасштабний проект має на меті забезпечення м'ячами не лише українських шкіл, а й навчальних закладів країн СНД. Після спільної підготовки з фахівцями заводу «Росава» низки питань зі специфіки та особливостей технологічного процесу представники німецької фірми вже за кілька тижнів повернуться до України з докладнішими пропозиціями.

Ініціативу ФФУ підтримав і міський голова Білої Церкви Геннадій Шуліпа, який, до речі, очолює місцеву федерацію футболу. Він наголосив на важливості цього проекту і пообіцяв всебічну підтримку цієї необхідної справи. Представники «Трамонді» ознайомилися також з культурною та історичною спадщиною міста, відвідали Будинок органної та камерної музики, всесвітньо відомий ландшафтний парк «Олександрія». Зокрема, директор відділу менеджменту фірми «Трамонді» Вернер Муха зазначив, що задоволений результатами зустрічі і не бачить причин, які могли б стати на заваді реалізації цього великомасштабного проекту.

Аргентина аплодувала одеситові

Пауерліфтінг. У місті Віла Марія Кордоба (Аргентина) відбувся чемпіонат світу серед ветеранів. Майстер спорту міжнародного класу, чемпіон Європи, переможець багатьох міжнародних турнірів Володимир Ухач з Одеси виборов золоту нагороду у ваговій категорії до 100 кг (вікова група понад 40 років).

У присіданні зі штангою українець здолав вагу 330 кг, у жимі лежачи — 225 і в становій тязі — 302,5. Ніхто з учасників (зібралися спортсмени з усіх континентів) не зміг навіть наблизитися до результату одесита.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

***

Легендарний український футболіст, народний депутат України Олег Блохін разом із послом Російської Федерації в Україні Віктором Черномирдіним днями відвідали деякі столичні школи, зокрема, гімназію №178.

Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН).

Тисяча років сусідства і взаємодії

Володимир ЛИТВИН,
Голова Верховної Ради України,
професор, член-кореспондент Національної академії наук України

Досвід минулих поколінь, сконцентрований в історії нації, не може бути предметом часових спекуляцій. Намагання щось переінакшити, підправити, знівелювати на догоду політичному моментові неминуче перетворить історичну правду на правдоподібність, якщо не на міф.

Цінність історії як «вчительки життя» саме і полягає у відповідальному і достовірному хронометруванні часу, аби уроки її, за сумлінного засвоєння, мали справді істинний зиск. Якою б історія не видавалася у сприйнятті, навзаєм вона вимагає лише одного — розуміння.

Тисячу років співіснування українського і польського народів, які є сусідами, можна бачити по-різному. Одні висувають на перший план культурну взаємодію, економічну співпрацю, боротьбу проти спільних ворогів. Інших цікавлять війни між нашими народами, релігійні чвари, культурний антагонізм. Історичні факти для ілюстрування тенденційно підібраних концепцій завжди знайдуться, варто тільки побудувати відповідний фактологічний ряд і подивитися на нього, залежно від потреби, крізь збільшувальне або зменшувальне скло. Як металург виплавляє сталь із заданими властивостями, так історик, який працює на замовлення, створить працю із заданими причинно-наслідковими зв'язками.

Україно-польські відносини мають ту особливість, що обидва народи впродовж століть перебували в єдиних державних організмах. Відсутність кордонів була мультиплікатором різноспрямованих контактів. Минуле цілком об'єктивно не тільки об'єднує, а й роз'єднує наші народи.

Як в такій ситуації бути сучасним політикам? Здається, ідеальний вихід знайшли глави наших держав у травні 1997 року. Під час візиту Президента Польщі в Україну А. Кваснєвський і Л. Кучма підписали спільну заяву «До порозуміння і єднання». Образно кажучи, вони віддали минуле історикам і заявили про свою рішучість розвивати стратегічне партнерство двох держав. Такий спосіб дій диктується національними інтересами обох держав і якнайбільшою мірою відповідає завданням зміцнення співпраці між усіма народами Європи.

Не можна забувати і темних сторінок у відносинах між нашими народами. Справою істориків є дослідження всіх обставин, за яких виникало непорозуміння і роз'єднання. Але услід за діячами наших церков політики повинні зайняти толерантну позицію в усіх випадках. Торкаючись цієї проблеми, А. Кваснєвський висловився афористично: «Глибока людська формула «вибачаємо і просимо вибачення» має сенс навіть тоді, коли ні над ким не тяжіє безпосередня відповідальність за те, що відбувалося в минулому».

За чотири з половиною роки, що минули після підписання спільної заяви двох президентів «До порозуміння і єднання», українські та польські вчені багато зробили в галузі дослідження вітчизняної історії. Вивчено важливі документи з архівів Києва і Варшави, Москви і Санкт-Петербурга, Відня і Львова, багатьох інших архівосховищ. Опубліковано чимало збірників документів та монографій з питань, які вважалися донедавна «білими плямами». Спільними зусиллями державних і громадських організацій проведено десятки наукових конференцій і симпозіумів, де відбувався корисний обмін думками.

Як завжди, результати таких досліджень потребують певного осмислення і узагальнення. Ті або інші науковці пробують себе в цій ролі. Мабуть, варто до них приєднатися і політику, який продовжує залишатися професійним істориком.

Найдавніше минуле наших народів ховається в глибокій імлі. Ми мало що знаємо про взаємовідносини перших Рюриковичів і перших Пястів. Тим не менш, уривчасті відомості з літописів і хронік дають можливість зробити висновки, які переконливі для багатьох.

Слідом за польським істориком В. Серчиком ми можемо твердити, що Польська держава і Київська Русь в X і XI століттях знаходилися майже на однакових щаблях розвитку. Конфесійні відмінності не відігравали жодної ролі у відносинах між ними. Не входили в розрахунок будь-які національні конфлікти, різниця в політичному устрої, відмінність традицій тощо. Союзи або збройні сутички мали цілком іншу підкладку: сімейні чвари (з яких виникли збройні експедиції на Русь Болеслава Хороброго або Болеслава Смілого), бажання захопити територію з невизначеним політичним статусом (наприклад, суперечки навколо червенських градів).

Монголо-татарська навала зруйнувала Київську Русь. Білоруські і більша частина українських земель потрапили під владу новопосталої Литовської держави. Литовські війська несли з собою звільнення від тяжкого монголо-татарського іга. Великі князі Литви з розумною прагматичністю підійшли до освоєння набутих земель: їх устрій лишився непорушеним.

Унаслідок занепаду літописної традиції життя українського народу в добу пізнього середньовіччя постає менш виразно. Від середини XIII до середини XV ст. тривали так звані «Темні віки». У цей час в Північно-Східній Русі народжувалася нова держава — зародок могутньої імперії. Шукаючи союзників для боротьби з московською

агресією, великий князь литовський Ягайло погодився на династичну унію Литви і Польщі. Його шлюб з польською королевою Ядвігою започаткував династію Ягеллонів.

Литовська держава не справлялася із захистом своїх південних рубежів від татарських вторгнень. Родоплемінна верхівка зародженої в Криму татарської держави зробила збройні походи за ясирем (невільниками) основою свого економічного благополуччя. Наприкінці XV ст. походи людоловів в Україну стали мало не щорічними. У виснажливій боротьбі з татарською агресією народився і почав швидко зростати специфічний суспільний стан — козацтво.

Династична унія активізувала контакти між Польщею і українськими землями у складі Литви. Проте ця унія не була державною. Польське королівство залишалося для українців сусідньою країною. Тарас Шевченко у вірші «Полякам», написаному в Орській фортеці, малював таку картину:

«Ще як були ми козаками,
А унії не чуть було,
Отам-то весело жилось!
Братались з вольними ляхами,
Пишались вольними степами,
В садах кохалися, цвіли,
Неначе лілії, дівчата,
Пишалася синами мати,
Синами вольними...»

Звичайно, ця картина надто романтизована. Селянське життя справді не надто обтяжувалося феодальними повинностями, але існувала постійна татарська загроза. Населення змушене було тікати з чорноземів Середнього Подніпров'я на болотисте Полісся.

У Польщі та Великому князівстві Литовському відносини всередині правлячих станів будувалися на основі васалітету. Земля перебувала у власності верховного сюзерена, який передавав її васалам за службу, передусім — військову. Ця передача здійснювалася або у пожиттєве користування, або у вотчину (тобто спадкову власність). Найвище становище у феодальній ієрархії займали князі — Рюриковичі або Гедиміновичі.

Разом з більш чисельними магнатами вони утворювали верхній шар суспільства — кількасот сімей. Набагато чисельнішу групу складали середні й дрібні землевласники — бояри (у Московській Русі цей термін був синонімом магнатів).

Ключовий момент в україно-польських відносинах — події, що відбувалися в другій половині XVI ст. Звичайно, їх треба сприймати в сукупності з подіями першої половини XVI ст., яке є частиною «Темних віків», а також з тим, що трапилося в першій половині XVII ст. — епохою, добре відомою з вітчизняних і польських джерел. У сукупності названі півтора століття є своєрідним тлом для розуміння героїчної і трагічної епохи Першої української революції. Тобто тієї епохи, яка зовсім по-різному відклалася у свідомості українців, поляків і євреїв.

Історику не треба замовчувати того, що відбулося. Його завдання полягає у відповіді на запитання, чому це відбулося. Коли ми, нащадки, будемо точно знати, чому події розвинулися найбільш несприятливим шляхом, коли зрозуміємо невідворотність того шляху або усвідомимо вину конкретного історичного діяча, який збився з верстової дороги на манівці, то ніколи не виникне потреби звинуватити народ іншої країни у кривдах, завданих власному народові.

Подивимося на події очима нашого поета. Продовжимо цитування уже згаданого вірша:

«Росли,
Росли сини і веселили
Старії скорбнії літа...
Аж поки іменем Христа
Прийшли ксьондзи і запалили
Наш тихий рай. І розлили
Широке море сльоз і крові,
А сирот іменем Христовим
Замордували, розп'яли...
Поникли голови козачі,
Неначе стоптана трава.
Украйна плаче, стогне-плаче!
За головою голова
Додолу пада. Кат лютує,
А ксьондз скаженим язиком
Кричить: «Те деum! Алілуя!..»

Читаючи ці рядки, католик та іудей, або, що те саме — поляк і єврей, не сприйматимуть їх. Навпаки, вони пригадають собі з хронік XVII ст. сплюндровані костьоли і порубані синагоги. Релігія, разом з посередниками у розмові з Богом, разом з культовими спорудами для цього спілкування завжди була засобом самоідентифікації, способом розрізнення свого від чужого, формою існування в світі, який був тимчасовим для кожного. Чужа релігія, чужі священики і храми сприймалися як ворожі, і саме проти них передусім спрямовувався весь гнів, все обурення поневоленого народу.

Тарас Шевченко також був віруючою людиною. Він переносив на ксьондзів те обурення, яке викликалося у його предків зовсім іншими причинами — соціальними та економічними. Він не був науковцем і не розумів тих глибинних процесів, які відбувалися по всій території Східної Європи і відомі під назвою «другого закріпачення». Він обурювався тим, що «сини вольнії» низводилися до стану свійської худоби — бидла. Він гаряче співчував тій визвольній боротьбі, яку покріпачені козаки й селяни вели проти гнобителів під проводом своїх гетьманів.

Та поет був генієм, отож міг робити несподівані висновки, хоч не мав для їх обґрунтування достатнього історичного матеріалу. Тому він не звинувачував народ сусідньої країни у кривдах, завданих українцям. Вірш завершується іншою тональністю:

«Отак-то, ляше, друже, брате!
Неситі ксьондзи, магнати
Нас порізнили, розвели,
А ми б і досі так жили.
Подай же руку козакові
І серце чистеє подай!
І знову іменем Христовим
Ми оновим наш тихий рай».

Повертаючись до процесів, що відбувалися у XVI — на початку XVII ст., слід зазначити, що Ягеллони поширили польське феодальне право на земельні володіння у Великому князівстві Литовському. Це означало, що династична унія Польщі і Литви сприяла зближенню соціально-економічних процесів в обох державах. Українські, білоруські і литовські селяни позбавилися права на володіння землею. Різноманітні верстви землевласників, які відрізнялися одна від одної своїми земельними багатствами, дістали узагальнюючу назву польського походження — шляхта.

У країнах Західної Європи зростання міст і буржуазії призводило до зміцнення королівської влади і підпорядкування їй навіть наймогутніших магнатів. У Польщі розвиток подій відбувався у протилежному напрямі. Польські магнати дедалі більше міцніли, аж поки в союзі з середніми землевласниками не домоглися найголовнішого: політичної переваги над королями.

Зростання міст і зміцнення буржуазії в країнах Західної Європи істотно підсилювалося результатами Великих географічних відкриттів. Ця сама причина призводила в країнах Східної Європи до протилежного явища — другого видання кріпосного права. У Польщі, яка межувала з країнами Заходу, наслідки Великих географічних відкриттів з протилежним ефектом були особливо відчутні. Неухильне зростання політичної могутності великих землевласників закінчилося тим, що сейм одержав статус законодавчого органу за відповідного занепаду королівської влади.

Головним результатом географічних відкриттів став наплив американського золота в Європу. Він призвів до так званої «революції цін» — десятикратного зростання цін на товари, й передусім на основний продукт харчування — збіжжя. Продавати хліб в її країни Заходу, де осідало здобуте іспанськими і португальськими конкістадорами золото, стало надзвичайно вигідною справою.

Польські магнати швидко зорієнтувалися в цій ситуації. Не задовольняючись даниною, яку стягували з селян за користування землею, магнати і шляхта почали розбудовувати власне господарство — фільварок. Водночас вони приймали закони, які полегшували експорт виробленого у фільварках збіжжя і утруднювали продаж зерна за кордон конкурентам.

Шляхта домагалася поступок у Ягеллонів під час їх затвердження сеймом як сюзеренів обох держав. Відомо, наприклад, що під час обрання Казимира IV у 1447 р. польським королем і великим князем литовським українські магнати в обмін на підтвердження династичної унії домоглися привілею, який давав їм рівні права з католиками. Привілей Казимира IV закріплював за магнатами також право вотчинного суду. Нарешті, Казимир зобов'язувався не приймати до королівщин (тобто власних земельних володінь) тих селян, які не бажали працювати у вотчинниках. Цей пункт Казимирового привілею став першою законодавчою фіксацією процесу покріпачення раніше вільних селян. У 1505 р. селяни були позбавлені права залишати землю, яку вони обробляли, без дозволу її власника.

Значно інтенсивніше процес покріпачення селян відбувався у Східній Галичині, яку до Польського королівства приєднав ще Казимир III у 1349 р.

Разом із загарбанням селянських земель великі землевласники запроваджували панщину, щоб мати робочу силу в своїх фільварках. Керуючись становими інтересами, українська шляхта підтримувала покріпачення селян і дедалі більше віддалялася від власного народу.

На тлі цих соціально-економічних процесів, які відбувалися повільно, як рух материків, але і так само невідворотно, спалахнули швидкоплинні політичні події, які відіграли особливо трагічну роль у долі українського народу. Починалися вони досить далеко від українських земель, на берегах Москви-ріки. Великий князь Московський Іван IV, який проголосив себе царем і розпочав широку експансію фактично по всьому периметру своїх володінь, ініціював у 1558 р. Лівонську війну. Формально це була війна за вихід до Балтійського моря, фактично мова йшла про об'єднання навколо Москви всіх земель колишньої Київської Русі і надання їй статусу «Третього Риму».

Під впливом загрози зі Сходу литовські магнати змушені були погодитися перетворити династичну унію з Польщею на державну. У 1569 р. була укладена Люблінська унія. Внутрішній устрій Польського королівства і Великого князівства Литовського не змінювався, але вони ставали частинами однієї держави — Речі Посполитої. Литва здобула собі союзника у війні з Московською державою, тоді як без об'єднання з Польщею їй загрожувала неминуча поразка.

За умовами Люблінської унії українська шляхта діставала рівні права з литовською і польською, але українські землі у складі ВКЛ переходили під юрисдикцію польської корони. У складі Польського королівства опинилися всі українські землі, за винятком Північної Буковини (Молдавське князівство), Закарпаття (Угорщина), Чернігівщини та Сіверщини (Московське царство).

Соціальне розшарування, що існувало всередині українського суспільства, після цього істотно поглибилося. Великі українські землевласники, опинившись у Польському королівстві, приєдналися до наймогутнішої на континенті в економічному і політичному відношеннях шляхти. Щоб зрівнятися з нею остаточно, вони повинні були покатоличитися і спольщитися. Переважна більшість українського нобілітету не сприймала таку необхідність як загрозу. Отже, економічне і національне уярмлення українського народу відбувалося ще й за активної участі його власної політичної еліти.

Наприкінці XVI — на початку XVII ст. обов'язкова праця на пана-землевласника в українських землях Польщі зросла подекуди до 5—6 днів на тиждень. Така панщина вщент розорювала селянське господарство. Одночасно розгортався наступ католицизму на православну церкву. У 1596 р. була проголошена Берестейська унія, за якою православна церква переходила під зверхність Папи Римського.

Оцінюючи стосунки між українцями і поляками, всі ці процеси і події, не можна не брати до уваги зростання міжнаціональної і міжконфесійної напруженості у тогочасній Україні, яка мала соціально-економічну підкладку. Досліджуючи питання про образ поляка в українській історичній белетристиці, Н. Яковенко слушно послалася на спостереження Т. Рильського: у слові «лях» майже зникло його національне значення, воно стало синонімом слова «пан».

Разом з українськими землями Литви Польща одержала козацьку проблему. Королівські уряди пробували її розв'язати впродовж восьми десятиліть по-всякому, але особливої гостроти ця проблема набула в 1648 році...

Уже півтора десятиліття в Україні на козацькій проблемі сфокусовано значні наукові сили. Для вчених стали зрозумілі багато сторінок історії козацтва, з'явився цілий ряд наукових проблем, які раніше ніколи не досліджувалися.

Дослідники пострадянської доби змушені були істотно скоригувати наукові схеми історіографічної спадщини радянського часу (за винятком її фактографічної частини). Зокрема, стало зрозумілим, що соціальні процеси в країнах Заходу і в Московській державі були різноспрямованими. Московія розвивалася як майбутня імперія. Влада її великих князів, як згодом і царів, тільки зростала. Навіть до виникнення політичного режиму, який дістав назву самодержавства, відносини між великим князем і його підданими не вкладалися в рамки європейського феодального права. Вони більше нагадували деспотизм азіатських зразків.

У Польщі, і у Великому князівстві Литовському, навпаки, політичний устрій, за всіх відмінностей, базувався на феодалізмі. Для великого князя московського всі піддані, не виключаючи бояр (магнатів), були холопами.

А польський король і великий князь литовський були представниками феодальної ієрархії. Вони займали в ній панівне становище, але, поряд з правами, мали й обов'язки щодо своїх підданих. Конструкція західноєвропейського феодалізму спиралася на примусову працю селян, як і конструкція московського кріпосництва, але не мала з нею нічого спільного.

Кріпосництво сприяло зосередженню матеріальних і людських ресурсів на вершині владної піраміди і було зручним стартом для розбудови велетенської імперії. Але воно обмежувало до мінімуму ініціативу кожної окремо взятої людини і прирікало всю країну на постійне відставання від її сусідів на Заході в цивілізаційному відношенні.

Називаючи соціально-економічні відносини, які формувалися в Московській державі, феодальними, радянська історіографія надягала своєрідну гамівну сорочку на тих учених, які досліджували історію українських земель у складі Литви і Польщі. Власне, й сама тема козацтва, безвідносно до її наукових інтерпретацій, була тоді майже заборонена. П. Шелест, який спробував в книзі «Україно наша радян-

ська» сказати кілька добрих слів про позитивну роль козацтва в історії і про своє козацьке коріння, добився лише того, що цю книгу вилучили з ужитку.

Козацтво виникло і на окраїнних землях Московської держави. Як і в Україні, воно формувалося на селянській основі. Проте розвиток українського козацтва відбувався у феодальній системі, яка наклала на нього свій відбиток. Порівняно з московським українське козацтво було організованіше й дисциплінованіше, легше концентрувалося в могутній кулак і, що найголовніше, швидко перетворювалося з маргінальної верстви на повноцінний соціальний стан, який ніс у собі помітний державотворчий потенціал. Крім того, політичні події, пов'язані з Люблінською унією та її наслідками для всієї Східної Європи, надали розвиткові українського козацтва небувалої стрімкості.

Розвиток фільваркового господарства на чорноземах Подніпров'я істотно прискорився після Люблінської унії. Українські і польські магнати розгорнули на цих територіях широку експансію.

Великі князі литовські сприяли розвиткові військово-служилого елементу на окраїнних землях своїх володінь, зокрема на Брацлавщині і в Південній Київщині. Цей боярський елемент служив бар'єром проти татарських набігів. Коли ці землі підпали під юрисдикцію польської корони, державна підтримка зникла. Боярський прошарок населення опинився сам-на-сам перед експансією магнатів, збройні загони яких розповзалися по всьому периметру південно-східних кордонів Речі Посполитої.

За останню чверть XVI і першу половину XVII ст. в Україні утвердилося велике магнатське землеволодіння у формі фільваркового господарства, що грунтувалося на панщині. У межах тривалості людського життя, тобто на пам'яті двох-трьох поколінь, «сини вольнії» перетворилися на селянське бидло. Але одночасно відбулося злиття розореного служилого боярства з козаками селянського походження, а також безпосередньо з селянами, яких вигнали з їхніх земель і позбавили всього нажитого за життя. Суспільне обличчя українського козацтва поступово став визначати не селянський, а напівшляхетський боярський елемент. Це означало, що козацтво за кілька десятиліть перетворилося з маргінальної аморфної верстви українського суспільства на специфічний суспільний стан, добре обізнаній з військовою справою. Цей стан не був визнаний вищими станами, які творили Польське королівство. Тому опинився в антагоністичному протистоянні з державою.

Отже, польсько-український конфлікт, що за кілька років розвинувся в могутню українську революцію, не мав національного забарвлення. З тогочасних документів і народних пісень ми виносимо враження, що відбувалася боротьба з ляхами, що козаки гетьмана Богдана Хмельницького стали в оборону православної віри від «проклятих ксьондзів». Однак це була лише ідеологічна оболонка, за якою приховувалися матеріальні інтереси: боротьба проти всякого (й українського також) великого землеволодіння в його фільварковій формі, яке не могло існувати без примусової праці покріпачених селян. Одне слово, це була боротьба за землю і волю.

Цікаво, що задовго до 1648 р. мали місце спроби запобігти протистоянню Польської держави і козаків. Найвідоміші «кондиції» С. Наливайка, передані королю у 1596 р., і тоді ж складений політичний проект київського католицького єпископа Й. Верещинського.

С. Наливайко наполягав, аби козацтву були виділені території на польсько-молдавсько-татарському прикордонні між Бугом і Дністром. Тут мав бути збудований замок — резиденція козацького гетьмана. Річ Посполита повинна була давати козакам плату за сторожову і розвідувальну службу.

На думку Й. Верещинського, козацтво мало отримати територію Лівобережного Придніпров'я на польсько-татарсько-московському прикордонні. Тут воно повинно було організуватися як лицарський орден із власним князем і гетьманом. Пропонувалося перетворити на столицю цієї автономної території Переяслав, а всю автономію поділити на 13 полків. Під час військових дій козаки мусили виставляти готових до бою 3—4 тисячі чоловік. Платою за службу їм були б земельні володіння і право на самоуправління. Усе населення територіального полку, в тому числі шляхта, підлягало б юрисдикції новостворених або традиційних органів влади.

Козацька проблема могла бути розв`язана шляхом реформ у кінці XVI ст. Її вирішило б надання козацтву територіальної автономії разом зі становими привілеями. Проект Й. Верещинського враховував обидва чинники і був найефективніший. Це підтверджував і О. Яблоновський, авторитетний польський учений з історії України. Він вважав, що після Люблінської унії польський уряд мав нобілітувати «недобитки дрібного боярства» і створити черкаське воєводство для цієї нової шляхти. Якби такі реформи було проведено, селянська війна середини XVII ст. позбулася б свого найголовнішого союзника. Козаки швидко перетворилися б на вірних громадян Речі Посполитої.

Проте цього не сталося. Поєднання козацького і селянського чинників соціального невдоволення призвело до справді революційного вибуху, який серйозно підірвав могутність Речі Посполитої. Українські історики В. Смолій і В. Степанков цілком слушно зауважують: революція, що почалася в 1648 р., за масштабами не мала собі рівних серед народних рухів до Великої Французької революції.

Унаслідок селянської війни, яка охопила майже всю Україну, було цілком знищено велике феодальне землеволодіння. Відбулося масове покозачення селян. Розпочалося створення незалежної від Польщі Козацької держави. На руїнах фільваркового господарства став виникати абсолютно новий соціально-економічний уклад, причому на національній основі. Саме через це ми маємо всі підстави називати Хмельниччину не тільки національно-визвольною війною, а й революцією.

Під час цієї революції українське козацтво перестало бути тільки військовим прошарком населення. Воно остаточно перетворилося на самодостатню соціальну верству. Яку саме? Відповідь на це питання пояснює внутрішні причини поразки Хмельниччини.

Товарно-грошові відносини в Речі Посполитій розвивалися передусім завдяки зусиллям польського панства і пов'язаної з ним верхівки єврейських общин, також організованих як феодальний стан. Пани були у фільварковому господарстві тільки власниками, а не господарюючими суб'єктами. Як правило, покріпачені селяни мали справу з єврейськими орендарями та управлінцями. Це пояснює, між іншим, і той сплеск антисемітизму, яким супроводжувалася селянська війна.

Намагання польських і полонізованих українських магнатів контролювати товарно-грошові відносини та ринок мало під собою вже охарактеризовані вище економічні причини. Воно призводило до того, що розвиток ринкових відносин не набув властивого країнам Західної Європи капіталістичного характеру. Що більше розвивалася зовнішня торгівля Польського королівства, яку прибрали до рук власники фільварків, то швидше просувалося вперед покріпачення селян.

Який же міг бути в цій ситуації розвиток козацтва як соціальної верстви? Немало істориків вказують на те, що козацьке і селянське господарство після руйнування магнатських маєтків розвивалося як фермерське, тобто дрібнокапіталістичне.

Однак з фермерським господарством козацькі садиби єднала тільки зовнішня схожість. У Речі Посполитій не було сприятливих умов для виникнення капіталістичного господарства. Імпульс, який вона могла дати розвиткові козацько-селянського землеволодіння, мав кріпосницьку природу. Козацтво розвивалося як феодальний стан і могло набути самодостатнього характеру тільки на шляхах використання примусової селянської праці.

Якби козацько-селянська революція відбувалася без впливу сусідів, вона могла б, судячи з усього, призвести до виникнення соціально-економічного устрою, здатного розвиватися в капіталістичному напрямі. У Східній Європі середньовіччя затрималося, але в середині XVII ст. воно зникало і тут.

Проте новопостала Козацька держава межувала з Польщею і Московським царством. І обидві ці держави мали на неї неабиякий вплив.

Могутня імперія, що формувалася в Північно-Східній Русі, була побудована на кріпосництві. Новітні технічні і загальнокультурні здобутки використовувалися нею з метою зміцнення кріпосницького устрою. Зближення з нею не віщувало Козацькій державі нічого доброго.

А у воєнному відношенні зближення з Московським царством, в конкретній ситуації середини XVII ст., бачилося абсолютно необхідним. Військо Запорозьке не могло самостійно протистояти Речі Посполитій, яка залишалася однією з наймогутніших європейських держав.

У перші роки національно-визвольної війни Б. Хмельницький твердо присікав намаганням своєї старшини прибрати до рук земельні володіння разом з селянами. Після Переяславської ради цей процес почав швидко просуватися за активного сприяння московського уряду. В результаті стала поглиблюватися прірва між селянсько-козацькою масою і козацькою старшиною. Після смерті великого гетьмана вона призвела до громадянської війни, у вогні якої було загублено основні завоювання першої української революції.

Тривала війна, яка почалася між Московським царством і Річчю Посполитою після Переяславської ради, закінчилася Андрусівським перемир'ям 1667 р. Україна була поділена по Дніпру на дві частини. Правобережжя залишилося за Польщею, Лівобережжя — за Москвою. Статус Запорозької Січі став невизначеним. Підписаний у 1686 р. «вічний мир» підтверджував умови Андрусівського перемир'я, юридично узаконивши поділ України на дві частини.

«Вічний мир» виправдав свою назву: після 1686 р. Російська імперія ніколи більше не воювала з Річчю Посполитою. Розташована між Західною і Східною Європою величезна країна без будь-яких воєн, як стиглий плід звалилася під ноги Росії і в чотири прийоми, між 1772 і 1815 рр., була поглинута нею. Лише Східна Галичина перейшла під юрисдикцію австрійських імператорів.

Загибель Речі Посполитої можна пояснювати зовнішніми чинниками, але вирішальну роль відіграли внутрішні причини. Держава постійно послаблювалася міжусобними чварами. Шляхта залишалася дуже патріотичною, але не змогла відмовитися від виданих самій собі привілеїв (найбільш вражаючий з них — правило «ліберум вето»).

Тут можна порівняти роль і місце національних еліт в долі українського і польського народів. Дрібні українські бояри розчинилися в козацтві. Вони надали останньому нових якостей, але зникли як самостійна соціально-політична сила. Великі землевласники, за винятком окремих осіб, розчинилися в польській шляхті. Уже в новому обличчі польської магнатерії вони брали активну участь у закріпаченні українського селянства.

Не варто сприймати викладені положення емоційно, тобто як звинувачення. Це — констатація факту. Поведінка соціальних станів була наперед задана, тому що віддзеркалювала об'єктивні соціально-економічні процеси. Серед українства, яке формувалося як народність у пізньому середньовіччі, не знайшлося яскравих особистостей, здатних протидіяти несприятливому ходу соціально-економічних процесів створенням компенсуючої політичної ситуації.

Підсилена за рахунок української, білоруської і литовської еліти, польська шляхта створила могутню державу, хоча й не зберегла. Цю тезу теж не можна сприймати як звинувачення. Важливе інше: навіть уярмлена чужими імперіями, польська шляхта не втрачала властивих їй якостей, включно з патріотизмом. Вона зберігала зв'язки зі своїм народом і впливала на нього. Вона залишалася уособленням втраченої державності і час від часу робила спроби відновити її. Ці спроби коштували великих зусиль і таких само жертв, але підносили її у власних очах і в очах сусідніх народів.

Після загибелі Речі Посполитої її українські володіння перейшли в розпорядження імперських господарів. Історія мовби ставила експеримент з метою дослідження — в якій імперії українцям буде краще жити?

Експеримент був ускладнений об'єктивно існуючими відносинами між поляками й українцями на спільній території проживання. Мали вагу не відносини між усіма поляками й українцями, а тільки ті, які випливали з наявної соціально-економічної структури: між панами (як правило, поляками) і селянами (як правило, українцями).

Австрійські цісарі формували імперію європейського зразка. Соціально-економічний устрій територій, що включалися до імперії шляхом дипломатичних комбінацій або (дуже рідко) завоювань, майже не змінювався. Українські селяни Східної Галичини, Закарпаття і Північної Буковини залишилися з тими панами, яких мали.

Коли угорська або польська шляхта повставала проти імперської влади, українські селяни залишалися байдужими. Політика була «панською справою» і не цікавила їх. Внаслідок надто повільного формування нової національної еліти український рух в Австро-Угорщині став вирізнятися тільки з появою політичних партій, тобто з 90-х рр. XIX ст.

Російські царі-самодержці будували кріпосницьку імперію азіатського типу. Модернізуючи суспільно-політичне й економічне життя, аби не відставати від великих держав Заходу у воєнному відношенні, вони ніколи не відмовлялися від цілковитої влади над суспільством. Власне, якраз поєднання кріпосництва і вестернізації дало імпульс для перетворення станової монархії в самодержавну.

Розширення імперії в західному напрямі відбувалося майже безупинно. Проте з остаточним «освоєнням» новоздобутих територій не поспішали. Поглинення Козацької держави, яка потрапила в політичну залежність від Москви після Переяславської ради, розтягнулося більш ніж на століття. Мабуть, не можна назвати простим збігом обставин часову тотожність ліквідації останнього оплоту української козацької державності — Запорозької Січі (1775 р.) і першого поділу Речі Посполитої (1772 р.). Врешті-решт, більша частина і українських, і польських земель опинилася у складі Російської імперії.

На українсько-польських відносинах імперського часу істотно позначалася національна політика Санкт-Петербурга. Вона була різна щодо поляків та українців, але однаково згубно впливала на обидві нації.

Правлячі кола поділяли населення Російської імперії на православних та «інородців». Поляків відносили, певна річ, до «інородців». Як правило, «інородцям» дозволяли жити своїм життям. Однак поляки були винятком з правила. У відповідь на визвольну боротьбу шляхти імперська державна машина піддавала всіх поляків різноманітним репресіям. Поляки залишалися найнебезпечнішою нацією для правлячого режиму аж до втрати Росією контролю над Польщею під час німецького наступу 1915 р.

Українців правлячі кола імперії відносили до єдиного православного російського народу — опори самодержавного ладу. Державна влада не визнавала наявності «українського питання». Кожний українець, який здобував освіту, але не переходив на російську мову, розглядався як сепаратист-мазепинець. Для тих, хто сповідував покладені в основу імперії засади «православ'я, самодержавства і народності», сам вираз «українська інтелігенція» був політичним викликом.

Важко визначити, хто страждав від національного гноблення більше — поляки чи українці. Перших переслідували за те, що вони є поляками, за їхню національну згуртованість у прагненні відродити власну державність. Українців же просто ігнорували. Минуле українського народу аж до часів Київської Русі було привласнене російськими істориками. Українці вважалися етнографічною «гілкою» єдиного російського народу від Камчатки до Карпат. Навіть суто культурницька діяльність розглядалася як підозріла й небажана.

Чому політика ігнорування українців як нації стала можлива? Відповідь одна: після Переяслава імперії вдалося каральними або заохочувальними засобами спочатку «приручити», а потім зрусифікувати козацьку старшину. Порівняна у статусі з російським служилим дворянством і наділена землею разом з покріпаченими на ній селянами, вона почала вірно служити імперській владі.

Ідеологічним виразом підлеглості імперії стало малоросійство. Цей комплекс провінціалізму знаходив вияв в ігноруванні власної культури і національних традицій, переході на російську мову, активній підтримці великодержавної політики влади.

Політична еліта, яку український народ сформував під час національно-визвольної війни середини XVII ст., не витримала випробувань, пов'язаних із втратою державності. Як і її попередниця середньовічного походження, вона, в своїй основній масі, почала служити переможцям. Це — одвічна трагедія українського народу.

Народу довелося уже втретє формувати еліту, цього разу — інтелігенцію, яка не боялася проголосити себе українською. Формування нової еліти в умовах прямої протидії властей не могло не відбуватися уповільненими темпами. Український національно-визвольний рух аж до початку першої світової війни істотно поступався польському за масштабами та інтенсивністю. У 1830—1831 і в 1863—1864 рр. на Правобережній Україні сталися яскраві спалахи визвольної боротьби, але це не був український рух.

Гноблені імперією українці та поляки мали б знайти спільну мову і об'єднатися, посилюючи тим самим загальний потенціал національно-визвольного руху. Історія справді дає нам приклади такого об'єднання — хоча б на стадії простого взаєморозуміння. Вони знайшли свій вияв у славнозвісному гаслі «За нашу і вашу свободу!». На жаль, протилежних прикладів істотно більше, і на це є об'єктивні причини.

Анонімний український автор у відповідь на листопадове повстання 1830 р. написав поему «Варшава». У ній зустрічаємо такі рядки на захист польської політики російського царя Миколи I:

Він царство ваше вам уставив,
І військо польскеє зробив,
Торговлю добру вам доставив
І школу главну учредив.
Не заставляв вас сипать гори,
Ждав тільки вірності й покори,
Щоб ліпше щось зробити вам.
Обвішав вас він орденами,
Обсипав вас він і чинами,
За що ж враги ви москалям?

Анонім щиро дивувався невдячності поляків. З цього прикладу добре видно, як малоросійство ставилося до польського визвольного руху, як воно сприймало свою власну долю. Людину посадили в клітку, але вона виявила цілковите задоволення регулярною подачею їжі й абсолютно не розуміла тих, хто не бажав сидіти у клітці.

Негативне ставлення до панів-бунтівників з боку уярмленого селянства правобережних губерній України теж можна зрозуміти. Людина, яку пан мав право обміняти на собаку, не могла співчувати панському прагненню до справедливості і свободи.

У тисячолітніх українсько-польських відносинах є дві епохи, які потребують детального розгляду: вже розглянута середина XVII ст. та три десятиліття XX ст., починаючи з утворення в 1918 р. Другої Речі Посполитої.

Епоху 1918—1947 рр. доцільно розглядати з урахуванням конкретного історичного матеріалу. Річ у тім, що конкретика часто служить обгрунтуванням наперед заданої концепції, а не вивчається у повному обсязі. Оскільки прихильники протилежних за знаком концепцій є кваліфікованими істориками або не менш досвідченими політиками, то для кожної сторони фактологічна заданість усієї конструкції не таємниця. Сподіваюся, ця спроба об'єктивно висвітлити всю суму фактів буде належним чином оцінена обома сторонами.

Починати слід з українсько-польської війни 1918—1919 рр., з її місця в типології воєн. Монографії, присвячені цій війні, вже з'явилися і в Польщі, і в Україні. Зрозуміло, насичені вони протилежними висновками, але солідарні в тому, що це був збройний конфлікт між Західноукраїнською Народною Республікою і Польською державою.

Насправді українсько-польська війна 1918—1919 рр. за типологією мало відрізняється від українсько-російських воєн 1917—1918 рр. і 1919 р. Це — міжнаціональна війна, які нерідко траплялися в різні часи внаслідок розпаду багатонаціональних країн. Нації борються одна з одною за життєвий простір, за визначення кордону, якого раніше не існувало. Українці і поляки разом жили у Східній Галичині з часів короля Казимира III (тільки Західна Галичина з центром у Кракові — корінна етнічна територія поляків). За довгі століття лінія розмежування між ними перетворилася на смугу завширшки в десятки кілометрів. Осередки компактного розселення поляків виникли за сотні кілометрів на схід від цієї уявної лінії. Львів, заснований князем Данилом Галицьким, спочатку перетворився на історичний центр Східної Галичини, а згодом став польським містом і за демографічним складом, і за культурою.

На результати українсько-польської війни вирішальним чином вплинула конфігурація національних територій (тобто приналежність більшої частини українських і польських земель Російській імперії, а меншої — Австро-Угорщині), а також ставлення до питання про надання їм державного статусу з боку країн, які виявилися переможцями у світовій війні. В кінцевому підсумку Польща перемогла, але її перемога була не остаточною, тому що зав'язала вузол об'єктивних суперечностей.

Дві імперії, в яких перебували українські і польські землі, розпалися з різницею у півтора року. Однак ця різниця абсолютно не вплинула на хід подій. Польські землі у складі Російської імперії, як вже зазначалося, перебували під німецькою окупацією з 1915 р. Розпад Австро-Угорщини і загибель Другого рейху в Німеччині сталися практично одночасно.

У відродженні Польщі особливо велику роль відіграла Франція — країна, яку можна вважати основним переможцем у світовій війні. Створення сильної Польщі на східних німецьких кордонах було в її власних національних інтересах (так само, як у довоєнні часи — економічне зміцнення Росії). Правлячі кола Франції уже в 1918 р. думали над тим, як унеможливити німцям майбутній реванш.

Як тільки у Галичині спалахнула війна, Варшава надала місцевим полякам ефективну допомогу, а трохи згодом перевела на театр воєнних дій сформовану у Франції армію. Адекватної допомоги місцевим українцям з боку Києва не надійшло.

Антанта була настроєна вороже щодо української державності в будь-якій формі, тому що мала зобов'язання перед своїм союзником у минулій війні — Росією. Тим часом в Росії точилася громадянська війна. Сторони, які брали в ній участь, однаково негативно ставилися до незалежності України і бажали її окупувати якомога швидше. За цих умов проголошена 22 січня 1919 р. злука УНР і ЗУНР залишалася тільки декларацією добрих намірів.

(Закінчення на 6-й стор.). ▼

(Початок на 4—5-й стор.).

Галицькі українці зазнали поразки, тому що не могли протистояти об'єднаному і підсиленому Францією військовому потенціалу всієї Польщі.

Зайнятий боротьбою з білогвардійськими арміями уряд радянської Росії тривалий час не звертав уваги на Польщу. Проте було ясно, що російсько-польська війна не за горами. Цю війну, яка спалахнула тільки у 1920 р., лише умовно можна називати міжнаціональною. Тут не йшлося про виживання двох різних народів на спільній території, яка залишилася після розпаду імперії. Більшовики «збирали» регіон за регіоном царську імперію, що розпалася. Після перших успіхів вони вже не задовольнилися тільки цим і почали планувати прорив в Центральну і Західну Європу з гаслами «світової революції». Антанта вже провела післявоєнну демобілізацію армій, і більшовикам здавалося, що західноєвропейські країни стануть легкою здобиччю для п'ятимільйонної Червоної Армії.

Ці наміри Москви легко читалися політиками Антанти. Тому останні поспішили створити між радянською Росією і Західною Європою «санітарний кордон». У рамках цього курсу Антанта дала дозвіл Польщі на тимчасову окупацію Західної Волині, тобто території на захід від Збруча, яка належала до війни Російській імперії.

У 2001 р. в Інституті історії України НАН України із залученням провідних спеціалістів інших наукових установ була створена перша в українській історіографії фундаментальна монографія з історії української дипломатії. У ній чільне місце приділяється ключовим аспектам історії України і сусідніх країн у переломну епоху 1917—1920 рр. Використані авторами документи неспростовно свідчать, що країни Антанти (за винятком Франції, яку найбільше турбували власні інтереси) мали намір встановити східний польський кордон за етнографічним принципом.

Даючи 25 червня 1919 р. дозвіл Варшаві окупувати Східну Галичину і Західну Волинь до Збруча, Рада Міністрів закордонних справ Паризької мирної конференції керувалася тільки одним: перешкодити більшовицькій інтервенції цих територій. Найвища рада Антанти того ж дня підтвердила рішення своїх міністрів закордонних справ, відклавши проте питання про політичний статус Східної Галичини на майбутнє. Польща діставала право лише на «тимчасову військову окупацію».

Діставши дозвіл на використання переведеної з Франції армії Ю. Галлера для окупації Східної Галичини, уряд Ю. Пілсудського в середині липня 1919 р. остаточно розгромив військові сили ЗУНР, завершивши цим українсько-польську війну.

Правлячі кола Польщі сподівалися у визначенні західного кордону на сприяння Антанти, а в утвердженні східного — на власні збройні сили, оснащені тією ж Антантою. Це була гнучка політика, яка приносила найкращі дивіденди. Інструктуючи прем'єр-міністра І. Падеревського, Ю. Пілсудський в травні 1919 р. так визначив курс своєї політики: «До врегулювання питання наших західних кордонів ми на 9/10 залежимо від доброї волі Антанти. Тому я дотримуюся думки — поки це найважливіше питання не буде розв'язане, необхідно всі інші справи, з-за яких ми можемо конфліктувати з Антантою, зволікати, не розв'язуючи їх остаточно, не ставлячи ніде крапки над «і». Тільки після врегулювання цих справ ми станемо першорядною силою на Сході, з якою рахуватиметься кожний, не виключаючи Антанти. Тоді буде легко, використовуючи будь-які зачіпки, що завжди відшукаються, вирішити справу на свою користь».

Неминучим наслідком поразки Німеччини у війні стали територіальні втрати на користь держав-переможниць. Новостворювана Польща теж очікувала територіальних прирощень за рахунок Німеччини. Однак розраховувати на повернення всіх своїх західних земель, що були втрачені ще в середньовічну добу, поляки не могли. Після створення Німецької імперії у 1871 р. стихійні процеси асиміляції були доповнені масштабними державними заходами, спрямованими на цілковите онімечення польського населення. Ця політика вже за одне покоління дала свій результат. Розраховувати на підтримку місцевого населення на референдумах з приводу визначення державної приналежності територій польському урядові тепер не доводилося.

Антанта примусила Німеччину передати Польщі Познаньщину і частину Помор'я з вузьким виходом до Балтійського моря. Порт Данциг (Гданськ) діставав статус вільного міста. Союзні держави погодилися також на передачу Польщі третини території Верховної Сілезії. На інших територіях населення проголосувало за входження до складу Німеччини.

Здійснюючи політику доконаних фактів, Ю. Пілсудський розраховував на те, що рано чи пізно великі держави погодяться визнати встановлені силою східні кордони його держави. Тим паче що проблема Східної Галичини посідала своє місце в порядку денному Паризької мирної конференції й після підписання Версальського миру. В Комісії у польських справах, діяльність якої стала на конференції основною, була утворена спеціальна підкомісія з проблеми Східної Галичини. Англійські представники в ній наполягали на наданні Польщі мандата на управління Східною Галичиною не більше, ніж на десятирічний термін. Франція була схильна до формального визнання приналежності Польщі цієї території. Після поразки армій А. Денікіна, американці виступили за надання Польщі права безстрокового управління Східною Галичиною. Вони були переконані: самостійне існування ЗУНР у непростій геополітичній ситуації, що склалася в Центрально-Східній Європі, — неможливе.

Після поразки ЗУНР у липні 1919 р. 40-тисячна Українська галицька армія (УГА) перейшла Збруч і влилася в розпорядження С. Петлюри, який воював водночас і з червоноармійцями, і з білогвардійцями. Директорія УНР контролювала на той час лише невеличку частку земель на північному заході України. На основній її території відбувалася громадянська війна між червоноармійцями і білогвардійцями.

Українська галицька армія істотно посилила Директорію. Головний отаман С. Петлюра зміг суттєво зміцнити свою владу. В. Винниченко про це згадував так: «Силою, яка тримала на світі отаманську владу, була галицька армія, що була витіснена поляками зі своєї території на той куточок, де притулилась отаманщина».

Чергові поразки на фронті восени 1919 р. і неочікуваний перехід УГА на бік А. Денікіна змусили С. Петлюру з рештками своїх військ перейти за Збруч, на контрольовану Польщею територію. Саме в такій ситуації визрів союз С. Петлюра — Ю. Пілсудський, який і досі викликає (вже серед учених, а не політиків) цілу низку запитань.

Цей союз можна оцінити тільки в геополітичному вимірі, з урахуванням планів і намірів радянської Росії щодо Польщі. В жовтні і грудні 1919 р. у Мікашевичах (Білорусь) проводилися таємні польсько-російські переговори, які закінчилися безрезультатно. Дипломатичне листування між Варшавою і Москвою, що тривало з лютого по квітень 1920 р., теж виявилося безплідним. Чекаючи неминучого удару з боку Росії, Ю. Пілсудський прагнув заручитися підтримкою С. Петлюри. Проте, оскільки С. Петлюра перебував у Польщі на становищі емігранта, союз з УНР не міг стати рівноправним.

Переговори про укладення союзу з Польщею відбувалися довго і проходили з великими труднощами. Перша місія на чолі з колишнім міністром шляхів П. Пилипчуком була направлена С. Петлюрою до Варшави ще в серпні 1919 р. На хід переговорів, окрім усього іншого, впливала ще й давня відчуженість між поляками та українцями. Врешті-решт лід недовір'я потроху почав розтавати. Про це свідчить, зокрема, виступ І. Дашинського на політичному бенкеті в ресторані «Полонія», де 25 березня зібралися учасники переговорів. Один із найвпливовіших на той час польських політиків заявив: «В історії ми читаємо, що не раз і не два лилася зовсім непотрібно польська й українська кров у боротьбі між собою, а ця боротьба знесилила обидва народи і довела до загублення самостійності і Україною, і Польщею перед ворогами сильнішими, які тільки чекали нашого знесилення, щоб накинути на вас і на нас ярмо неволі, тяжкі кайдани гніту. Але зараз Польща стає на шлях нового порозуміння з Україною, і я тут урочисто заявляю, що, на мою думку, не може бути вільної Польщі без вільної України і вільної України без вільної Польщі».

У ніч на 22 квітня 1920 р. міністри закордонних справ А. Лівицький і Я. Домбський підписали в Бельведері українсько-польську політичну угоду з дев'яти пунктів. Польща визнавала незалежну УНР. Кордон між обома державами встановлювався по річках Збруч і Горинь, тобто по лінії фактичного контролю території польськими військами. Це означало, що до Польщі відходили Східна Галичина, всі західні повіти Волині й кілька повітів Поділля. Обидві сторони зобов'язувалися не укладати міжнародних угод, спрямованих проти УНР або Польщі.

24 квітня політична угода була доповнена військовою конвенцією з сімнадцяти статей. Польща зобов'язувалася надати Директорії УНР військову допомогу. Спільний наступ на контрольовану радянськими військами Україну мав розпочатися під загальним польським командуванням. Передбачався контроль польських військових над українськими залізницями на весь період воєнної кампанії. Уряд УНР зобов'язувався забезпечувати польські війська продовольством і гужовим транспортом, а в разі невиконання цієї умови польська армія мала право провадити реквізиції у місцевого населення.

Укладені у квітні 1920 р. угоди дістали узагальнюючу назву Варшавського договору. В українському і польському суспільствах він викликав неоднозначну реакцію. Проти договору виступила більшість українських політичних партій. Прем'єр-міністр уряду УНР І. Мазепа на знак протесту подав у відставку. Польські націонал-демократи, яким належала більшість у сеймі, також не схвалювали договір, вважаючи українців союзниками Німеччини. Польські соціалісти не схвалювали війни з Росією, що ставала неминучою після укладення Варшавського договору. Вони відстоювали мирні переговори з Москвою.

Чи були можливі результативні переговори з Росією? У 1919 р. польсько-радянський фронт перебував у стані затишшя. Навіть більше: під час наступу армій А. Денікіна на Москву Ю. Пілсудський дав зрозуміти радянській стороні, що не збирається провадити активні дії. Це дало їй змогу передислокувати з польського на білогвардійський фронт близько 40 тис. червоноармійців. У своїх мемуарах А. Денікін скаржився, що Ю. Пілсудський таким чином украв у нього перемогу.

Поведінка керівника польської держави була прогнозованою. Він не піддавався на вмовляння лідерів Антанти створити єдиний антибільшовицький фронт (як не піддався і фінський маршал К. Маннергейм), адже в разі перемоги А. Денікіна Польщі довелося б обмежитися етнографічним кордоном на сході, як того вимагала Антанта, в разі перемоги більшовиків — Антанта втрачала б інтерес до визначення її східного кордону.

Після розгрому денікінських армій, з кінця 1919 р., Москва під акомпанемент заспокійливих заяв про необхідність радянсько-польських мирних переговорів почала стягувати на польський фронт найбоєздатніші з'єднання з усіх реґіонів країни. Виданий у Москві у 1999 р. додатковий том до 55-томного «повного» зібрання творів В. Леніна, містить документи, які показують справжні наміри більшовиків щодо Польщі. Зокрема, в телеграмі Й. Сталіну від 14 лютого 1920 р. В. Ленін наказував: «Сообщите точнее, какие меры предлагаете для создания галицкого ударного кулака и для того, чтобы не тасовать дивизий; дипломатия наша должна не шуметь, а молчать о Галиции; связались ли с Тухачевским; налегайте на восстановление транспорта».

Підготовка радянського вторгнення в Польщу пояснювалася не тільки і навіть не стільки всією попередньою політикою «збирання» земель імперії, що розпалася. В 1920 р. більшовики ставили перед собою набагато масштабніші завдання. Йшлося про здійснення силами 5-мільйонної Червоної Армії «світової революції». Радянська преса вже почала називати В. Леніна і Л. Троцького вождями світового пролетаріату. Польща цікавила вождів як плацдарм для вторгнення в Німеччину. В телеграмі Й. Сталіну від 17 березня 1920 р. В. Ленін викладав свої наміри: «Для нас необходимо максимально ускорить овладение Крымом, чтоб иметь вполне свободные руки, ибо гражданская война в Германии может заставить нас двинуться на Запад на помощь коммунистам».

Кремлівські вожді прагнули спровокувати Ю. Пілсудського на перший удар, що цілком зрозуміло: війна йшла безперервно з 1914 р. і народ міг не витерпіти її продовження. 28 лютого 1920 р. політбюро ЦК РКП(б) прийняло спеціальну постанову про розгортання пропагандистської роботи.

Ю. Пілсудський справді вдарив першим, не чекаючи, коли буде цілком відмобілізована радянська армія вторгнення. 25 квітня 1920 р. польські війська, підсилені двома дивізіями Армії УНР, розпочали наступ. Три галицькі бригади, що перейшли на бік С. Петлюри, були роззброєні й інтерновані: Ю. Пілсудський не довіряв галичанам. Не довіряв він і петлюрівцям. В усякому разі, військова конвенція Варшавського договору не була реалізована. С. Петлюра не одержав нових дивізій, як було передбачено.

7 травня польські війська захопили Київ. С. Петлюра розраховував, що його поява в столиці України викличе повсюдні антибільшовицькі повстання, подібні до повстань улітку 1919 р. Однак так званий «куркульський бандитизм» широкою хвилею розлився по Україні тільки в зимові місяці 1920—1921 рр. Вторгнення польських військ викликало зворотну реакцію. На поверхню вийшли антипольські настрої, поширилося патріотичне піднесення. Вміло побудована радянська пропаганда закликала записуватися в Червону Армію і йти на польський фронт.

Перші невдачі Реввійськрада РСФРР сприйняла спокійно. Війська, що обороняли Київ, відійшли організовано і в середині травня закріпилися на нових рубежах. Ні в кого не було сумнівів, що Червона Армія незабаром перейде в наступ. Збройні Сили радянської Росії багаторазово перевищували за чисельністю сили Другої Речі Посполитої.

Червона Армія перейшла в контрнаступ наприкінці травня, а на початку липня вийшла до Збруча. Спроби польських військ закріпитися на Німані зазнали невдачі. Війська Західного фронту під командуванням М. Тухачевського почали просуватися на Варшаву, а Південно-Західного фронту під командуванням О. Єгорова — на Львів.

У Варшаві спалахнула урядова криза. Новий уряд звернувся до керівників Антанти із закликом врятувати Польщу. Останні обіцяли допомогу за умови визнання Польщею східного кордону, визначеного Декларацією Антанти від 8 грудня 1919 р. Коли польський уряд погодився на це, міністр закордонних справ Великої Британії Дж. Керзон 11 липня звернувся до радянського уряду з нотою, в якій запропонував зупинити Червону Армію за 50 км на схід від лінії східного кордону, визначеного в грудні 1919 р. Після цієї ноти східний польський кордон дістав назву лінії Керзона.

Ігноруючи ноту Дж. Керзона, В. Ленін дав директиву «шаленого прискорення наступу». Одночасно він почав розробляти план радянізації Польщі. Цікавою є його телеграма І. Уншліхту (Реввійськрада Західного фронту) від 15 липня. В ній накреслювався механізм пропагандистського прикриття радянізації, який мав бути далі випробуваний в інших країнах — жертвах «світової революції»:

«Сообщите Вашу оценку такой тактики:

1) Мы заявляем очень торжественно, что обеспечиваем польским рабочим и крестьянам границу восточнее той, которую дает Керзон и Антанта.

2) Мы напрягаем все силы, чтобы добить Пилсудского.

3) Мы входим в собственно Польшу лишь на кратчайший срок, чтобы вооружить рабочих, уходим оттуда тотчас.

4) Считаете ли вы вероятным и как скоро советский переворот в Польше?».

Коли Червона Армія вже наближалася до етнічної території Польщі, почав реалізуватися головний пункт цього плану пропагандистського прикриття вторгнення. Суть його полягала в заяві про готовність радянського уряду надати Польщі велику територію за рахунок українських і білоруських земель.

20 липня в газетах було надруковано звернення Раднаркому Російської Федерації до громадян Росії та України. Воно повністю присвячувалося ноті Керзона і пояснювало, чому уряд не погоджувався ні на посередництво Великої Британії у припиненні радянсько-польської війни, ні на лінію Керзона під час встановлення східного кордону Польщі.

У документі, підписаному В. Леніним, Л. Троцьким, народним комісаром закордонних справ Г. Чичеріним і наркомом юстиції Д. Курським, стверджувалося, що радянський уряд виступає за прямі переговори з Польщею про припинення воєнних дій і може погодитися на вигідніший польському народові територіальний кордон, замість того, що був утворений у грудні минулого року. Стверджувалося, що невигідний Польщі кордон встановлювався під тиском «контрреволюційних російських елементів». Причини такої дискримінації польських національних інтересів полягали нібито в тому, що Антанта підтримувала антипольську політику царизму та імперіалістичної російської буржуазії.

У цій частині звернення філігранно обігрувалися дебати на Паризькій мирній конференції, які передували появі Декларації від 8 грудня 1919 р. Під час дебатів дипломатичні представники білогвардійської Росії В. Маклаков, С. Сазонов та інші прагнули провести лінію кордону таким чином, щоб Холмщина, Підляшшя і Посяння не потрапили до Польщі. Однак вони не мали вирішального голосу і не вплинули на рішення Антанти. Це рішення, як уже зазначалося, було компромісним.

Етнографічний принцип, котрий було покладено в основу Декларації Антанти від 8 грудня 1919 р., Раднарком Російської Федерації розглядав як поступку «російській імперіалістичній буржуазії». Позиції Антанти протиставлялася позиція радянської Росії, яка із січня 1920 р. нещиро закликала Польщу до мирних переговорів. Під час переговорів, як вказувалося в заяві Раднаркому РСФРР, переданій по радіо 28 січня, лінія фактичного розмежування сил могла б стати основою для визначення державного кордону. Тобто йшлося про закріплення за Польщею всіх українських земель по лінії річок Збруч і Горинь.

Тут варто навести характеристику цього кордону, який В. Ленін називав «лінією Пілсудського». На IX Всеросійській конференції РКП(б) у вересні 1920 р. він казав так:

«Перед польской войной мы предложили мир на условиях, в высшей степени выгодных для них, поляков, мир, невыгодный для целого ряда национальностей, рабочих и крестьян (sic), которые были под игом польских помещиков и буржуазии. Мы предложили мир на основании линии Пилсудского, т. е. той линии, на которой поляки стояли до начала наступления 26 апреля текущего года, т. е. линии, по которой они получали всю Белоруссию и порядочный кусок Украины».

Наведені слова настільки відверті, що не потребують коментарів. Не випадково цей виступ В. Леніна за радянських часів не друкувався, хоч був офіційним звітом Центрального Комітету черговій конференції РКП(б).

Переговори з Польщею в січні—квітні 1920 р. провадилися, як уже зазначалося, за одночасної підготовки до збройного вторгнення. Тоді радянська сторона з демагогічних міркувань могла собі дозволити щедрість у територіальному питанні. Проте у зверненні Раднаркому від 20 липня 1920 р. критика лінії Керзона була позбавлена демагогії. Перед очікуваним вторгненням своїх армій до етнічної Польщі радянський уряд висловлював готовність пожертвувати їй значно більші непольські території на сході, аніж Антанта. Використовуючи ленінську лексику, Кремль готовий був віддати сусідній державі всю Білорусію і «порядочный кусок Украины».

Чим пояснити дивні, на перший погляд, факти: в момент найвищого воєнного успіху, коли Польща перебувала на крок від загибелі, Кремль розкритикував лінію Керзона (хоч з грудня 1919 р. не звертав на неї будь-якої уваги) і висловив готовність, цілком ігноруючи інтереси «братніх» Білорусії та України, встановити кордон по лінії Ю. Пілсудського? Саме цим і треба пояснювати: перебуванням Польщі на крок від загибелі. За планами Кремля, загинути мала «панська» Польща. Замість неї планувалося утворити маріонеткову «робітничо-селянську» Польщу. Лінія Ю. Пілсудського, а з нею — національні інтереси України та Білорусії були подаровані не польській дипломатії, а «дійсним представникам польського народу».

Персональний склад цих представників ЦК РКП(б) визначив буквально через кілька днів. 30 липня в захопленому Білостоку був створений Тимчасовий революційний комітет Польщі, більш відомий під скороченою назвою Польревком. До нього ввійшли Ю. Мархлевський (голова), Ф. Дзержинський, Ф. Кон, Є. Прухняк та І. Уншліхт. Польревком негайно почав створення 1-ї Польської червоної революційної армії. Командувачем призначався колишній штабс-капітан царської армії Р. Лонгва.

Польревком і маріонеткові збройні сили, які він почав формувати, були тільки оболонкою, за якою приховувалися справжні дійові особи та виконавці на польській політичній арені. Ці сили готувалися до радянізації Другої Речі Посполитої. Звернення Раднаркому від 20 липня навіть не приховувало цієї мети. «Ми допоможемо польським робітникам і селянам звільнитися від своїх польських і чужоземних гнобителів», — йшлося в ньому.

Територіальне питання було принадою, за допомогою якої Польща мала потрапити на гачок радянізаторів. Те, що Кремль обіцяв Польщі, він мав забрати в українців. В. Леніна це аніскільки не турбувало, тому що Україна була вже «заспокоєна» внаслідок перенасиченості радянськими військами. Вона і з урізаною територією нікуди б не поділася. Кремль грав на об'єктивно існуючих українсько-польських територіальних суперечностях, щоб поряд з поневоленою Україною дістати поневолену Польщу.

Тут нема потреби зупинятися на загальновідомих подіях радянсько-польської війни. Досить сказати, що наприкінці вересня 1920 р. фронт знову перемістився в район Житомира і Бердичева. Сподіватися на радянізацію Польщі вже не доводилося, але гучних заяв Раднаркому про східний польський кордон по лінії Ю. Пілсудського ніхто не забув. Доводилося підтверджувати заявлену позицію.

25 вересня сесія ВЦВК за доповіддю В. Леніна опублікувала заяву, в якій зазначалося, що Російська Федерація готова негайно підписати прелімінарні умови миру. Кордон між Польщею і Росією пропонувалося встановити по лінії, «що проходить значно далі на схід від кордону, встановленого Верховною Союзною Радою 8 грудня 1919 р., з тим, що Східна Галичина залишається на захід від цього кордону». Ті, хто готував цю заяву до друку, в поспіху забули, що між Польщею і Російською Федерацією нема спільного кордону. Така обмовка дає уявлення про справжню вагу «братніх» України та Білорусії у свідомості російських більшовиків. Укладений у березні 1921 р. Ризький мир встановлював кордон по лінії розмежування сил напередодні війни.

(Далі буде.)

Збанкрутілий підшипник

(Початок на 1-й стор.).

«Вершки» збирали на велетах, зокрема, у Москві, Куйбишеві, Харкові. Там з конвеєра сходили і конусні, і конічні підшипники. Вони коштували дорожче й попит мали більший. Зароблені кошти постійно перерозподіляли: у такий спосіб підтримували нерентабельне виробництво. Інакше завод у Вінниці не міг існувати.

Саме завдяки номенклатурі виробів, на думку мого співрозмовника, названі підприємства зуміли утриматися на плаву навіть у наш час. Вінничани, хоча й мали можливість бодай частково перепрофілювати виробництво, проте втратили її.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Комусь не сподобався новий «профіль»

Заступник голови облдержадміністрації Володимир Ваховський один з тих, хто свого часу підставляв плече з метою перепрофілювання виробництва на підшипниковому.

— Наш підшипниковий, — каже Володимир Костянтинович, — колись постачав вироби Мінському тракторному. Керівники підприємств знали один одного. В нас були вільні виробничі площі — пустував величезний цех спецпідшипників. Ось ми й вирішили налагодити співпрацю з білорусами: комплектувати у себе трактори.

Угоду про таку співпрацю підписали на рівні урядів двох держав. А далі після багатьох узгоджень-погоджень почалася конкретна робота. Був непоганий заспів: на нашому підшипниковому зібрали шість тракторів МТЗ-80. Саме такої техніки найбільше потребують у селі. Перші трактори повністю комплектували з агрегатів і запчастин, виготовлених у Мінську. Проте на підшипниковому мали дещо інші наміри.

— Наступний етап нашої програми, — каже Володимир Ваховський, — передбачав залучення до роботи цілої низки вітчизняних підприємств. З деякими вже були попередні домовленості про подальшу співпрацю. З Білої Церкви мали брати шини, Кременчука — диски, Вінниці — гідравлічну систему.

За два роки після початку складання тракторів, за підрахунками спеціалістів, їх на 30 відсотків комплектували б з вітчизняних агрегатів. Однак програма не пішла. Тодішнє керівництво області, гаряче підтримавши нову справу, досить скоро висловилося про неї негативно. Головним аргументом згортання виробництва тракторів стала ціна на продукцію. Кажуть, на той момент вона була вищою порівняно з тією, за якою продавали такі само машини деякі підприємці.

— Недавно читаю у газеті, — розповідає В. Ваховський, — київський завод «Ленінська кузня» почав складати на своїх виробничих площах трактор «Білорусь»: сім тисяч таких машин планують відправити селянам протягом року кияни. Я ще раз упевнився: не треба було відмовлятися від співпраці з білорусами. Принаймні підшипниковий від того нічого не втратив би, і ситуація нині не була б така критична.

Зупинили… борги

Власниками Вінницького підшипникового є група вітчизняних компаній. Саме їм належить контрольний пакет акцій підприємства: частину з них придбано на вторинному ринку, а блокувальний пакет — у держави. Нові господарі найперше сприяли розв'язанню питання погашення заборгованості у зарплаті — більше чотирьох мільйонів гривень треба було повернути трудівникам підприємства. Свого слова вони дотримали. Здавалося б, можна працювати далі: після отримання заборгованої плати атмосфера в колективі сприяла підвищенню продуктивності виробництва. Проте вінницький підшипник не витримав конкуренції на зарубіжних ринках, головним з яких є російський: у сусідній державі вінничани реалізували 90 відсотків підшипників.

Як пояснили на підприємстві, останнім часом росіяни істотно модернізували виробництво власних підшипників. Наша продукція почала поступатися ціною. Повторюю, саме за ціною ми не можемо конкурувати з росіянами. Про якість не йдеться. З цим показником, як пояснюють на підприємстві, нібито усе гаразд.

За шість місяців нинішнього року, відколи знизився попит на вінницькі підшипники, прямі збитки становили десять мільйонів гривень. Це й спонукало членів спостережної ради прийняти непросте рішення — зупинити виробництво. З першого липня нинішнього року завод зупинив конвеєр. Водночас у Господарському суді відкрито справу про банкрутство.

Зарплату нараховують, але не платять

Із зупинкою заводу без роботи залишилося більше 2,5 тисячі осіб, саме стільки працюючих на підшипниковому. Над головами багатьох з них дамокловим мечем нависла загроза скорочення. Про те, що її не уникнути, відверто йшлося на зборах колективу за участю власників.

Стосовно зарплати було дано таке роз'яснення: згідно з вимогами Кодексу законів про працю трудівникам нараховують дві третини посадового окладу. Але тільки нараховують, бо коштів на виплату заробленого в підприємства немає. Через те борги у зарплаті зростають. Загальна заборгованість досягла вже 17 мільйонів гривень. Ініціативна група, створена на підприємстві, вимагає, щоб власники виплатили зароблене.

Завод працюватиме…

Колишній директор підшипникового Валерій Постенюк нині працює у Харкові. Він — заступник директора такого самого підприємства. На відміну від вінницького, воно міцно стоїть на ногах. У тому, що харків'яни зобов'язалися розмістити частину своїх замовлень у Вінниці, схоже, найбільша заслуга саме Постенюка. За попередньою домовленістю, йдеться про виробництво 460 тисяч підшипників на місяць. Тобто конвеєр відновить роботу менш ніж наполовину. У цехи повернеться лише частина робітників, приблизно 500 осіб.

Спершу, щоправда, обговорювали інший варіант: продаж технологічного обладнання. Однак харків'яни назвали дуже низьку ціну. Власники відмовилися від такої пропозиції. Якби партнери дійшли згоди, про існування підшипникового, схоже, невдовзі довелося б забути взагалі.

А що влада?

Коментар заступника голови облдержадміністрації кандидата економічних наук Валерія КОРОВІЯ:

— Обласна державна адміністрація взяла на себе роль третейського судді. Наше завдання — знайти компромісне рішення для зацікавлених сторін. Ними, нагадаю, є власники підприємства, комітет кредиторів і трудовий колектив. Власники, зокрема, поставили перед владою обов'язкову умову: передати соціальну інфраструктуру підприємства на баланс міста. Ми виконали його, хоча це дуже важкий тягар для міського бюджету. Скликавши позачергове засідання міськвиконкому, міський голова Олександр Домбровський зумів переконати його членів у необхідності такого важкого кроку.

Хочу ще раз наголосити: міськвиконком прийняв дуже серйозне рішення. На підприємстві гряде скорочення. Трудівники, які мешкають у заводських будинках, навіть якщо не працюватимуть тут, зможуть користуватися електроенергією, водою, в будинки подаватимуть тепло тощо. Тобто вони не залежатимуть від підприємства. Обслуговування заводської соціальної сфери для міського бюджету обійдеться у два мільйони гривень щомісяця.

Представники облдержадміністрації брали участь у розробці плану санації підприємства. Ми намагалися створити конкурентні умови з внесення пропозицій щодо шляхів санації. Головне, на мою думку, створити умови для фінансового оздоровлення. Треба відверто сказати: без скорочення трудівників ніяк не обійтися. Я не виключаю, що комітет кредиторів може навіть прийняти рішення про ліквідацію підприємства і його продаж на біржових торгах. Щоправда, потрібно враховувати одну особливість: основними кредиторами є самі співвласники заводу. Профінансувавши роботу підприємства, вони сформували основну масу кредиторської заборгованості. А це значить, що такий власник зацікавлений у відновленні роботи. Бо тільки тоді він зможе повернути вкладені кошти.

Замість післямови. Ситуація, що склалася на вінницькому підшипниковому, є яскравим підтвердженням того, що прийнятий парламентом Закон про державну підтримку вітчизняного сільгоспмашинобудування залишається декларативним документом. Так само, як і Указ Президента з аналогічною назвою, і постанова Кабміну, якою затверджено конкретні заходи щодо втілення в життя названих вище документів. Попри все, обсяги виробництва власної продукції та комплектувальних до неї, стверджують фахівці, катастрофічно падають. Головною причиною, на їхню думку, є недотримання вже передбачених у названому вище законі схем — лізингової (продаж техніки на виплат) і кредитної (30-відсоткова компенсація придбаних машин за рахунок держави). Обидві схеми могли б успішно працювати на розвиток вітчизняного сільгоспмашинобудування, але їх чомусь уперто нехтують. Принаймні у проекті державного бюджету на 2003 рік не передбачено підтримку галузі: сільгоспмашинобудівники як не бачили коштів, так і не бачитимуть їх надалі. І це, нагадаю ще раз, за наявності аж трьох документів найвищого рівня — парламентського, Президентського й Кабміну.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

ОФІЦІЙНО

Указ Президента України

Про Антикризовий центр

З метою вдосконалення взаємодії центральних органів виконавчої влади та координації здійснюваних ними заходів щодо реалізації державної політики у сфері запобігання і подолання кризових ситуацій, що спричинені екстремістськими або терористичними проявами, та відповідно до пункту 28 статті 106 Конституції України **постановляю:**

1. Утворити Антикризовий центр.

Головою Антикризового центру є Президент України.

2. Затвердити персональний склад Антикризового центру.

3. Визначити, що основними завданнями Антикризового центру є координація заходів, здійснюваних центральними органами виконавчої влади та спеціальними органами, на які покладено виконання функцій боротьби з тероризмом, щодо запобігання та ліквідації кризових ситуацій, які стали наслідком екстремістських проявів або терористичних актів, розгляд пропозицій щодо сил і засобів, які залучаються до подолання таких проявів чи актів.

4. Установити, що робочим органом Антикризового центру є штаб Антитерористичного центру при Службі безпеки України.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 5 листопада 2002 року.
№ 991/2002.

Видання повного зібрання творів Тараса Шевченка — справа честі Української держави

Заява парламентської фракції Соціалістичної партії України

Наближаються віекопомні для українського народу дати — 200-річчя від дня народження і 150-річчя смерті нашого національного світоча Тараса Григоровича Шевченка. В Україні і по всьому світу споруджено пам'ятники великому Кобзареві, його твори виходять мовами майже всіх народів і націй, прилучених до світової цивілізації. На жаль, немає тільки пам'ятника найдорожчого і найнеобхіднішого — досі не видано рідною мовою поета повного зібрання творів Шевченка.

Як відомо, до революції і в радянські часи твори Тараса Григоровича виходили мільйонними тиражами, «Кобзар» був практично в домі кожного українця. Виходили й зібрання творів поета, але далеко не в повному обсязі, іноді піддавалися цензурним втручанням і без належного наукового апарату. На початку дев'яностих років минулого століття було зроблено спробу повного видання творів Шевченка, але, хоч як прикро, воно обірвалося на третьому томі вже за української незалежності, предтечею і провісником якої був Кобзар.

Позаторік згідно з указом Президента України розпочато видання повного академічного зібрання творів Тараса Шевченка у дванадцяти томах. Але через брак належного фінансування воно може обірватися, як і попереднє. Торік видано перші два томи, нинішнього року — жодного. Підготовлені до друку томи зібрання лежать у видавничих шухлядах. Зібрання з унікальним науковим апаратом, який увібрав у себе досягнення кількох поколінь шевченкознавців, через чиновницьку байдужість і неспритність урядових інстанцій може залишитися в нездійснених проектах і не дійти до українського народу.

Фракція Соціалістичної партії України, виходячи з вищих національних інтересів нашої держави, закликає Президента і уряд у 2003—2004 роках здійснити в повному обсязі як одне з найважливіших державних завдань видання повного зібрання творів Тараса Шевченка в дванадцяти томах. Для цього депутати-соціалісти пропонують виділити окремим захищеним рядком у державному бюджеті України на 2003 рік фінансування цього важливого проекту в сумі 8 мільйонів гривень за рахунок скорочення бюджетних витрат на утримання органів державного управління та припинення фінансування структур, які паразитують на державному бюджеті, типу УНКМО та інших. З метою цільового використання цих коштів їх необхідно виділяти адресно, конкретно — видавництву «Наукова думка» Національної академії наук України, яке має бути визнане розпорядником цих коштів.

Вважаємо, що нинішній семитисячний тираж Повного зібрання не може задовольнити навіть потреб бібліотек. Тому необхідно збільшити тираж щонайменше до тридцяти тисяч примірників з додрукуванням двох перших томів, щоб твори Шевченка мала коштом держави кожна районна, сільська, шкільна і вузівська бібліотека. Свята справа повернення народові Шевченкового слова, ми віримо, дістане підтримку і українців за межами Батьківщини.

Депутатська фракція Соціалістичної партії України у Верховній Раді переконана, що нас підтримають усі фракції українського парламенту. Український народ має цілковите право одержати у вільне користування повне зібрання творів Шевченка. Спадщина нашого національного пророка має стати важливим державотворчим чинником у побудові незалежної демократичної України, з нею ми можемо йти до народів світу як політично зріла нація, народ високої філософської думки і культури, країна мистецького генія.

Вважаємо видання повного зібрання творів Тараса Шевченка справою честі Української держави, совісті української влади і першим кроком до здійснення у незалежній Україні його прозорливих ідей вільності і братерства, шани до людини і до її долі в нашому неспокійному світі.

З Шевченком — у майбутнє, з його віщим словом — до демократії, до волі і щастя всіх в Україні сущих!

Олександр МОРОЗ,
голова фракції.

Взяття під варту — необхідність чи виняток?

Звісна річ, побудова правової держави, розвиток її демократичних засад мають супроводжуватися системним переглядом чинних і запровадженням нових правових норм. Передовсім це стосується такої галузі вітчизняного законодавства, як кримінальний процес. Без сумніву, закріплення в законі належних гарантій від втручання в особисте життя людини й одночасно чітке визначення випадків і підстав такого втручання є найважливішою ознакою демократичної, правової держави, громадянського суспільства. Та більшість норм чинного Кримінально-процесуального кодексу (КПК) України не просто застаріла, не відповідає вимогам Конституції України, міжнародним нормам, а й не врегульовує питання, що постають під час досудового слідства та розгляду справи в суді.

Останні зміни, внесені до КПК, лише частково вирішили ці проблеми, відклавши їх остаточне врегулювання. Врешті це негативно позначається на дотриманні прав, свобод та законних інтересів громадян — суб'єктів кримінально-процесуального судочинства. Зокрема, це стосується підозрюваного, обвинувачуваного та підсудного.

На мою думку, виняткової уваги та докорінного реформування потребують норми КПК, що визначають підстави та порядок застосування заходів процесуального примусу, особливо запобіжних заходів. Бо саме ці норми встановлюють певні обмеження прав і свобод підозрюваного, обвинувачуваного та підсудного під час досудового слідства і розгляду справи в суді. Крім того, саме з цими нормами пов'язана найбільша кількість порушень кримінально-процесуального законодавства.

Дослідження історичного розвитку кримінально-процесуального законодавства підтвердило: процесуальні норми, що регулюють підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу, постійно змінювалися. Тенденція цих змін промовиста — у демократичні історичні періоди норми ставали гуманнішими, у періоди посилення тоталітаризму, навпаки, жорсткішими.

Сьогодні процесуальне законодавство іде шляхом гуманізації, поступово позбуваючись впливу правової ідеології радянських часів. Однак ще багато норм потребують негайного реконструювання та вдосконалення.

Серед великого кола запобіжних заходів, як на мене, особливий науковий і практичний інтерес становить узяття під варту — найсуворіший захід процесуального примусу.

Ми добре пам'ятаємо, як у недалекому минулому заарештувати можна було кожну особу, підозрювану або обвинувачувану у скоєнні будь-якого злочину, за який законом передбачено покарання позбавленням волі. Й рішення про арешт приймали орган дізнання або слідчий і прокурор, а рішення про тримання особи під вартою терміном до півтора року — відповідний прокурор.

З 2001 року, відповідно до КПК України, взяття під варту як запобіжний захід застосовується, як правило, у справах про злочини, за які законом передбачене покарання у вигляді позбавлення волі на строк понад три роки. У виняткових випадках цей запобіжний захід може бути застосовано у справах про злочини, за які законом передбачено покарання у вигляді позбавлення волі і на строк не більше трьох років. Остаточне рішення і про взяття особи під варту, і про утримання її під вартою протягом півтора року приймає суд. Безперечно, це крок уперед, крок до гуманізації кримінально-процесуального законодавства.

Проте на практиці, на жаль, виняток превалює над загальним правилом. Можливість для цього дає сам закон, бо чітко не визначив, за наявності яких саме «виняткових випадків» може бути обрано запобіжний захід як узяття під варту. Тож, практично, діє позазаконний механізм регулювання цього питання, який грунтується на цілковитій залежності від суб'єктивного розсуду органу дізнання, слідчого, прокурора і суду. Отож і виходить, що закон — як дишло. І, відповідно до законодавства, «у виняткових випадках», переліку яких закон не містить, може бути взята під варту (і триматися під вартою терміном до чотирьох місяців) будь-яка особа, яка, наприклад, розголосила комерційну таємницю. Або порушила авторське право чи право на об'єкти промислової власності, або не по-господарськи використовувала землі, або зіпсувала ввірене їй військове майно чи вчинила інші злочини невеликої тяжкості, значна частина яких є необережними або такими, що не спричиняють тих чи інших вочевидь небезпечних наслідків.

Вивчення застосування цього запобіжного заходу працівниками органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду дає підстави стверджувати, що сьогодні склалася негативна тенденція безпідставного застосування запобіжного заходу — взяття під варту — до осіб, підозрюваних чи обвинувачуваних у вчиненні злочину, у багатьох випадках. Крім того, під час узяття під варту практично не зважають на вік особи, стан її здоров'я, сімейний стан, наявність роботи та постійного місця проживання й інші обставини, передбачені КПК України. Насправді беруть до уваги визнання або невизнання підозрюваним, обвинувачуваним чи підсудним своєї вини у скоєнні злочину, наявність у минулому судимостей або проживання не за місцем провадження досудового слідства.

Узяття під варту, як захід процесуального примусу, що має превентивний характер, по суті, став досить ефективним механізмом впливу на підозрюваного, обвинувачуваного та підсудного. Адже обрання саме такого заходу ставить підозрюваного, обвинувачуваного чи підсудного у скрутне становище і, між іншим, дуже впливає на психічний стан людини.

У результаті останніми роками в Україні, за офіційними даними, тримання під вартою як запобіжний захід застосовується до 45 відсотків осіб, підозрюваних чи обвинувачуваних у вчиненні злочинів, зокрема й тих, що не є тяжкими й особливо тяжкими.

Наприклад, у Німеччині, де, скажімо, 1998 року було вчинено понад 6,4 млн. злочинів (із них розкрито 52,3 відсотка), взяття під варту застосовують щорічно лише до чотирьох, максимум п'яти відсотків підозрюваних і обвинувачуваних. І, відповідно до параграфу 112 КПК Німеччини, цей запобіжний захід застосовується лише до осіб, які вчинили тяжкі злочини, але і в цьому випадку його не можна застосовувати, якщо «значення справи і очікувані покарання або заходи виправлення та забезпечення йому не відповідають». До інших осіб він може бути застосований, якщо на підставі певних фактів (але не припущень!) можна вважати, що обвинувачуваний сховається від слідства і суду чи недозволеним способом впливатиме на учасників процесу або спонукувати до цього інших осіб та продовжуватиме коїти злочини.

А в Україні взяття осіб під варту на досудовому слідстві доволі часто зумовлює порушення прав особи та не сприяє ефективному провадженню слідчих дій. Відомі факти, коли слідчі протягом кількох місяців не пред'являють особі, утримуваній під вартою, конкретного обвинувачення або не допитують її і не проводять з нею інших слідчих дій. Мало того, людина нерідко залишається в СІЗО без належного правового захисту, втрачає роботу, зв'язки з родичами тощо, тобто повністю випадає із соціуму ще до того, як її визнано винною у вчиненні злочину.

За статистикою, кількість осіб, позбавлених волі за вироком суду, щорічно становить від 45 до 49 відсотків. Те, що ці цифри практично збігаються з цифрою, яка характеризує кількість осіб, до яких застосовується взяття під варту (45 відсотків), ще раз підтверджує: суди, за невеликим винятком, засуджують до позбавлення волі всіх тих осіб, які під час досудового слідства і судового розгляду справи перебували під арештом.

За тими ж статистичними даними, середній строк перебування під вартою заарештованих становить за останні роки від 3,82 до 4,15 місяця, тобто у середньому чотири місяці. Лише у 2000 році понад рік (!) під вартою перебували 5122 особи, з них понад півтора року — 2185 осіб.

Такий стан речей не можна вважати нормальним. Проблема гостра, нагальна, і тому не можна чекати, коли нарешті підготують новий Кримінально-процесуальний кодекс, у якому чітко буде визначено ці питання.

Тож украй потрібно чіткіше законодавчо визначити загальні критерії допустимості застосування взяття під варту до підозрюваного, обвинувачуваного і підсудного. Так, у законі треба встановити, що взяття під варту не можна застосовувати до осіб, які досягли певного (скажімо, вісімдесятирічного) віку, інвалідів першої групи або осіб, що на момент арешту мають особливо тяжкі хвороби (перелік їх мав би визначити з участю зацікавлених відомств Кабінет Міністрів України).

Оскільки під час провадження досудового слідства може виникнути необхідність узяття під варту особи, незважаючи на надзвичайно похилий вік та поганий стан здоров'я, тож у законі потрібно передбачити таку ситуацію. На мою думку, слід запровадити норму, яка передбачала б, що до осіб, які досягли вісімдесятирічного віку, інвалідів першої групи або осіб, що мають особливо тяжкі хвороби, взяття під варту може бути застосоване лише в разі обвинувачення їх у скоєнні особливо тяжкого злочину.

Потрібно також чітко визначити випадки застосування такого запобіжного заходу як винятку до підозрюваних чи обвинувачуваних у справах про злочини середньої тяжкості. На мою думку, їх може бути кілька. А саме, коли особа не має постійного місця проживання або до особи попередньо було застосовано запобіжний захід —заставу, проте заставодавець відмовився від узятих на себе зобов'язань, або підозрюваний, обвинувачуваний, підсудний порушив узяті на себе відповідні зобов'язання. Те саме стосується випадків, коли до особи попередньо було застосовано запобіжний захід — підписку про невиїзд, особисту поруку, поруку громадської організації або трудового колективу, нагляд командування військової частини, але підозрюваний, обвинувачуваний чи підсудний порушили своє зобов'язання не відлучатися з місця постійного проживання або з місця тимчасового перебування без дозволу слідчого, або поручителі (командування військової частини) не змогли забезпечити належну поведінку та явку підозрюваного, обвинувачуваного, підсудного за викликом до органу дізнання, слідчого, прокурора чи суду. До цієї категорії треба віднести ситуацію, коли особа під час розслідування даної справи оголошувалася в розшук або зробила спробу виїхати за межі України до закінчення досудового розслідування чи судового розгляду справи, а також коли є встановлені слідством факти впливу особи недозволеним способом на учасників процесу або спонукання до цього з її боку інших осіб. Вважаю, що потрібно застосовувати взяття під варту, якщо є встановлені слідством факти продовження особою злочинної діяльності або достатні підстави вважати, що особа, виходячи з характеру вчиненого нею злочину, пов'язаного з ухиленням від призову за мобілізацією, від відбування покарання або від військової служби намагатиметься ухилитися від слідства і суду.

Наявність у законі процесуальних гарантій від необґрунтованого застосування зазначеного запобіжного заходу значно посилить дотримання прав, свобод та законних інтересів суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності. Зменшення загальної кількості заарештованих справило б істотний вплив на традиційну судову практику у бік її гуманізації.

Слід зазначити, що чинний КПК України не враховує відмінностей між різними категоріями злочинів у питанні про можливість утримання особи під вартою протягом багатьох місяців. Переконаний, що максимальний термін тримання особи під вартою (чотири, дев'ять або вісімнадцять місяців) має перебувати у прямій залежності від вчиненого злочину — середньої тяжкості, тяжкий чи особливо тяжкий — і від того, чи є цей злочин умисним або необережним. Адже не може бути, щоб особу, яка вчинила через необережність злочин середньої тяжкості, могли тримати під вартою півтора року.

Насамкінець зазначу, що чітке визначення підстав обрання запобіжного заходу як узяття під варту жодним чином не вплине негативно на повноту, всебічність та об'єктивність досудового слідства. Навпаки, це дисциплінує працівників органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду, змусить їх відповідальніше ставитися і до збирання доказів у кримінальних справах, і до прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального судочинства. Як кажуть, закон державу держить.

Василь ОНОПЕНКО,
народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради з питань правової політики.

У НОМЕР

Проголосували за дипломатичний варіант

Позачергова сесія Львівської обласної ради лише після другого «тайму» ухвалила рішення з питання «Про соціально-політичну та криміногенну ситуацію у Львівській області».

Запропоноване на попередньому засіданні таємне голосування не відбулося, бо майже сорок депутатів відмовилися брати бюлетені. Наступного разу депутатам запропонували вже два варіанти рішення. Перший варіант від представників «Нашої України» — радикальний: звернутися до Президента України Леоніда Кучми і голови ДПАУ Миколи Азарова з пропозицією звільнити Сергія Медведчука з посади начальника ДПА області. Сесія нагадувала змагання ще й тому, що сам Сергій Медведчук є депутатом обласної ради й очолює фракцію «Соціальна справедливість». Врешті депутати проголосували за дипломатичний варіант, запропонований фракцією «Ділова Львівщина»: взяти до уваги інформацію про перевірку діяльності податківців центральними органами, створити власну комісію для вивчення цього питання, а потім заслухати її висновки на сесії.

На сесії виступив народний депутат від «Нашої України» Олег Тягнибок. Він заявив, що столична комісія не поспішає до Львова, незважаючи на попередні домовленості. Тим часом він відчуває щодо себе антиконституційні дії: зовнішнє стеження, прослуховування телефонних розмов, переслідування тих підприємців, що надають йому інформацію про дії ДПА. І якщо це не припиниться, він має намір звернутися до Ради Європи...

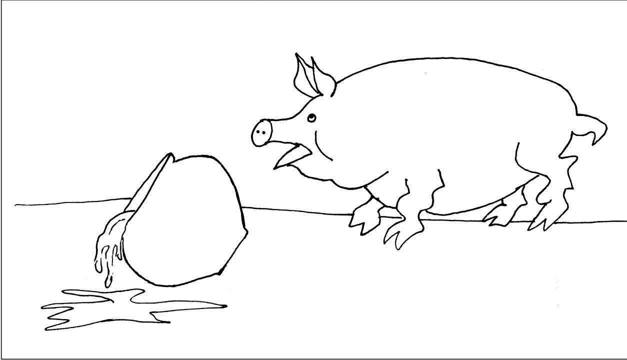
Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

З ПОШТИ

Чавунець

Серед кухонного начиння товстобокий чавунець вирізнявся хистотою, аж сяяв. Баба Марія любила його, як живу істоту, розмовляла навіть з ним і навмисно виставляла, ніби напоказ, на видне місце. Щоразу робила це, щоб побачити заздрісний блиск в очах Лідки, яка частенько забігала до неї. Насправді вона прикривала ним почорнілі від кіптяви й сажі потовчені баняки, що стояли позад нього.

Мал. Євгенії ВАСИЛЬЧЕНКО.

А Лідка давно просила бабу, щоб та продала їй чавунець.

— Продай, продай, ніби в мене магазин, — бурмотіла стара. — Піди й купи собі, будеш мати свій.

— Та тепер таких немає, — виправдовувалася Лідка.

— От помру, то забереш...

— Тю-ю, таке скажете, бабо. Живіть собі.

Більше не чіплялася за чавунець, але слова бабині запам'ятала.

Хтозна, як склалося б їхнє сусідське життя, якби не переселенці. Приїхали звідкись здалеку, поселилися в покинутій по-сусідству з бабою хаті і полюбилися їй так, що за Лідку більше й не згадувала. Та вже від людей дізналася, що хату і все, що в ній, переписала на них.

Переписала, то й переписала, але Лідка раптом згадала про обіцяний їй чавунець. Збиралася зайти, ніби жартома виманити його, та не встигла, померла баба Марія. Нові господарі зробили ремонт у хаті і звикали до села.

«Зайду, подивлюся, може, їм чавунець і не потрібен, а мені згодиться, та й баба Марія мені все-таки обіцяла його...».

Але чавунець, задоволено видувши блискучі боки і ніби глузуючи з Лідки, стояв на своєму місці. Поговорили про те, про се, а наостанок Лідка й питає:

— Чи не позичили б ви мені чавунця?..

Ніна, нова господиня, намірюючись підтримувати дружні стосунки з такою приємною жіночкою, звісно, не відмовила.

Так чавунець, нарешті, опинився в Лідки на плиті. А невістка, побачивши в свекрухи таку потрібну в її господі річ, негайно забрала його собі. Тут втрутився Лідчин чоловік, повідомивши про «конфіскацію» Ніні. Та, недовго думаючи, відправилася до Лідиної невістки встановлювати справедливість.

У чавунці, наче так і треба, булькала свиняча їжа. Брудні патьоки потекли по його блискучих боках, і він, здавалося, плакав від жалю й образи, що з ним так повелися. Ніна розсердилася не на жарт:

— Як ви сміли забрати мій чавунець? Я в ньому лише воду гріла, а ви що з ним зробили?

Невістка взялася в боки:

— А хто тобі сказав, що це твій чавунець? Він мій, зрозуміла?

Від такої несправедливості у Ніни аж в очах потемніло. Кинулася до плити, але дорогу перегородив Лідин зять, відштовхнувши її геть. Не втримавшись на ногах, вона впала на якісь мішки, що стояли в кутку, а на голову, спину посипалися удари.

Заверещала щосили, а потім під заливистий гавкіт собак, втекла з двору.

Переступила поріг маленької кухоньки. Забувшись, простягла до плити змерзлі руки, щоб обійняти теплого чавунця...

Марія ДАВИДЕНКО.

P.S. Написано на основі фактів, викладених у листі, що надійшов до редакції.

ДУМКИ ВГОЛОС

Щоб ми краще жили, треба казати правду

Якби мої батько й мати могли встати і подивитися на новий «цивілізований» світ, то знову померли б на місці. А Тарас, який боровся проти панів і запроданців свого народу, побачивши нинішнє святотатство, закам'янів би, як отой пам'ятник на Чернечій горі...

Звідки ці невеселі роздуми?

Судіть самі. Наша Конституція гарантує найцінніші права: на життя, працю, навчання, лікування, винагороду за свою працю і багато інших. А чому повсякчас порушується право трудящої людини на гідність?

Для чого тоді Верховна Рада? Для чого гарант Конституції, який нічого не гарантує?

Чому Кабінет Міністрів видає паперові субсидії, які не підкріплені бюджетом? А потім ЖЕКи, ТЕЦи і ліфтові господарства збиткуються з громадян, відключаючи воду, опалення й ліфти у всіх: і боржників, і справних платників? А тим боржникам роками не платять зарплати і жоден суд не відсуджує зароблених грошей. Бо заводи, бачте, збанкрутіли за десять років безкарності. А насправді керівництво розікрало й розпродало все. Придбали собі дорогі дачі, престижні автомобілі, а для робітників нема коштів видати зароблене. На одному «Роторі» в Черкасах таких тисячі. І нікому й трішки не пече.

Як багато обіцяли перед виборами кандидати в депутати! Особливо найбажаніше — часткове повернення коштів з радянських ощадкнижок. А нині старі люди знаходять собі смерть у чергах, так і не отримавши подачки — 50 грн. А хіба не можна було принести ці гроші разом з пенсією хоча б пенсіонерам? У банках усі дані є. Та де там!..

Бідній людині зараз неможливо ні вивчитися, ні вилікуватися. Якось мені жалілася знайома жінка, котра працює в Черкаському аеропорту синоптиком (я раніше працював там пілотом): дочка нездужає і не відвідує школу. Коли змінюється погода, дівчина не може стати на ноги, щоб іти до школи, — проблеми з судинами. Підлікувати немає коштів і часу. Тоді як у державі все розкрадають: хто для збагачення, хто для того, щоб не померти з голоду, а хто —щоб гарно посидіти вечір в генделику. А ця сім'я красти не вміє, тому може померти голодною смертю. Дуже прошу партію «Жінки за майбутнє» взяти шефство над цією родиною і хоч чимось допомогти Тетяні Трохимівні Філюк.

Я пишу правду, хоч вона і ріже очі. Але світ завжди стояв і стоїтиме на правдивому слові. Тому, щоб ми краще жили — треба її казати, а не мовчати. Ситий голодному не товариш. Сам не належу до жодної партії, але підтримуватиму ту партію, яка реальними справами, а не словоблудством обстоюватиме інтереси найбідніших громадян. Своєю державою я хочу пишатися, але поки що мені гірко і соромно за більшість керівників країни.

Петро ГОНЧАР.

Черкаси.

НАПИШУ ВАМ І Я

«Запах хліба переслідував мене»

Коли я служив на Тихоокеанському флоті, у нас у гарнізоні був такий випадок. Під час роботи хлібопекарні зірвалася одна з транспортних люльок і замкнула ланцюг. Лінія зупинилась, а в печі ще залишалося півтонни хліба. Вихід у пекарів був один: погасити піч, дочекатися, коли вона охолоне і тільки потім усунути несправність. Та врятувати хліб не було можливості.

Тоді наш матрос Іван Османов одягнув ватні штани, тілогрійку, шапку, облив себе водою і поліз у піч. Тяжка, виснажлива була робота. Він витягнув усі форми і усунув неполадку. На ранок мешканцям гарнізону доставили свіжий хліб.

Такі епізоди супроводжують мене упродовж усього життя. Вони виникають у пам'яті, не дають забути про них ні на хвилину.

Народився і виріс я в Україні, в Сумській області. Тяжке дитинство випало моєму поколінню: війна забирала життя найближчих і найрідніших. Після війни я вступив до сільськогосподарського технікуму. Став агрономом, а коли почалося освоєння цілинних земель, поїхав до Казахстану вирощувати там такий потрібний країні хліб. Тепер я хворобливо реагую на зневажливе ставлення до нього.

Одного разу в Лівадії я розговорився з однією жінкою, котра в сімнадцять років потрапила до фашистського концтабору. Я запитав, про що вона найбільше мріяла за колючим дротом? І Єфросинія Михайлівна відповіла: «Про хліб. Запах хліба просто переслідував мене...»

...Пригадую, якось побував у матроській їдальні берегової бази. Обід наближався до кінця. На деяких столах лежали шматки хліба. Чергові по їдальні байдуже змахували їх до бачків. Один шматок упав, ніхто не звернув на це уваги. Літній мічман підняв його і докірливо похитав головою:

— Забули ціну хліба... Непорядок!

... І знову згадалося: на донецькій землі, неподалік станції Дружківка, стоїть пам'ятник. На постаменті напис: «Комсомольцям, які загинули в битві за хліб».

Це було 1921 року. Замерзли корпуси цехів, затих веселий перестук верстатів. Потрібен був хліб. Спорядили в поїздку валку. Через тиждень селище облетіла радісна звістка: «Хліб везуть!». Усі мешканці — і старі, й молоді — вийшли назустріч. Дедалі ближче валка. І раптом запанувала тиша. Потім надривно закричали жінки, заплакали діти. Чоловіки зняли шапки. На передніх підводах лежали мішки з хлібом, а на шести інших — порубані махновцями комсомольці. Їх було чотирнадцять осіб.

... А як забути блокадний Ленінград? Льодовою дорогою життя шофер віз борошно. Відмовив мотор. На ремонт згаяв майже годину. Тим часом вода в радіаторі захолола. Якби вона замерзла, радіатор розірвало б і борошно залишилося б на кризі Ладозького озера. Шофер, не довго думаючи, зняв свої рукавиці, облив їх бензином, поклав під радіатор і підпалив. Під кінець шляху руки героя були обморожені, але ленінградці отримали-таки довгоочікуваний хліб.

Анатолій КОВЗУН.

Ялта,
Крим.

«ГУ» — МОЯ ГАЗЕТА!

Люблю вас за сміливість, за моральність

Пишу щиро, від серця. Намагаюся писати так, як робить це ваша газета, звертаючись до нас, пересічних громадян. Усе своє свідоме життя я крутив баранку автомобілів, тракторів, водив танки і знову —трактори... На старість, коли життя вимірюю не роками, а тижнями, вирішив написати вам про вас. «Голос України» закликає жити і боротися, незважаючи на життєві негаразди. Інколи на душі незатишно, холодно, буває й голодно, і копійчини немає. Все переживу і на радість собі заощаджу на передплату «ГУ». Колектив газети люблю за сміливість, моральність. Газета різноманітна, багатопланова. Пишете ви про наші мирські турботи доступно. Дуже добре, що знайомите із законами України. І надалі наполегливо несіть нам слово правди. Здоров'я, радості, удачі, щастя вам!

Борис ШАНДЕР.

Карлівка
Полтавської області.

Наші серіали не гірші

Депутатам Верховної Ради слід прийняти рішення про зарубіжні серіали на українських телеекранах. Кошти, що йдуть на придбання цих серіалів, необхідно використовувати на відродження кіностудій, які нині на межі загибелі. А працівникам кіностудій варто спілкуватися з ветеранами і творити нашу героїчну бувальщину. При Житомирській раді ветеранів на громадських засадах працюють 75—85-літні люди, які видали вже понад десять книжок про героїчну боротьбу. Що не книжка — то це новий, наш рідний серіал.

Я — колишній партизан, керівник диверсійно-розвідувальної групи партизанського загону. Добре пам'ятаю теплі задушевні слова заслуженого діяча мистецтв України О. Довженка на другому антифашистському мітингу: «Партизани — наша слава, наша гордість. Партизани — це ті люди, перед якими скинуть шапки цілі століття і складатимуть про них думи і пісні. Це невмирущий символ безсмертя нашого доброго і чесного народу».

Іван ШИНАЛЬСЬКИЙ,
почесний громадянин Житомира,
член Національної спілки журналістів України.

України «Голос» — це зерно у колос

На мій погляд, «Голос України» якоюсь мірою спрямований на виховання майбутніх воїнів, захисників України. Газета цікава для всіх, і я вважаю, що вона повинна бути в кожній школі на столі, щоб її читала молодь. А мене найбільше цікавлять глибокі роздуми про минуле і майбутнє України, про її тернистий шлях до незалежності. Парламентський голос — це зерно у колос, я читаю вголос, щоб усі почули, зважили, збагнули. Передплачую «ГУ» з першого року видання і жодного разу не пошкодував про свій вибір.

Степан ШКУРКО.

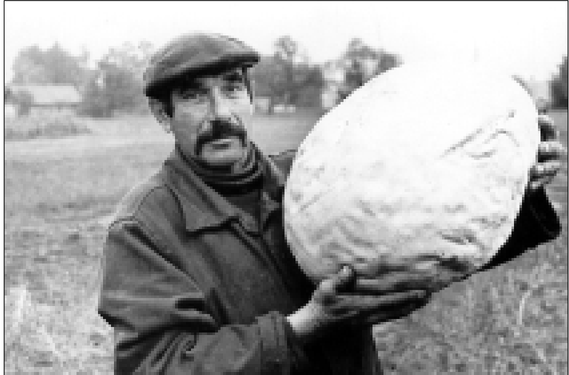
Степківка
Первомайського району
Миколаївської області.

ФОТО З КОНВЕРТА

Гриб-кіногерой

Нещодавня знахідка Михайла Курбакова, мешканця Чепельова, що в Щорському районі Чернігівщини, здивувала навіть досвідчених грибників. Дощовик важив 8 кг 70 г. Діаметр сягав 50 см. Велетню судилося стати героєм документальної стрічки про гриби. Її знімає Сергій Бржестовський — головний художник-постановник фільму «Важкий пісок». Цю стрічку нині створюють у Щорсі.

Марія ІСАЧЕНКО.

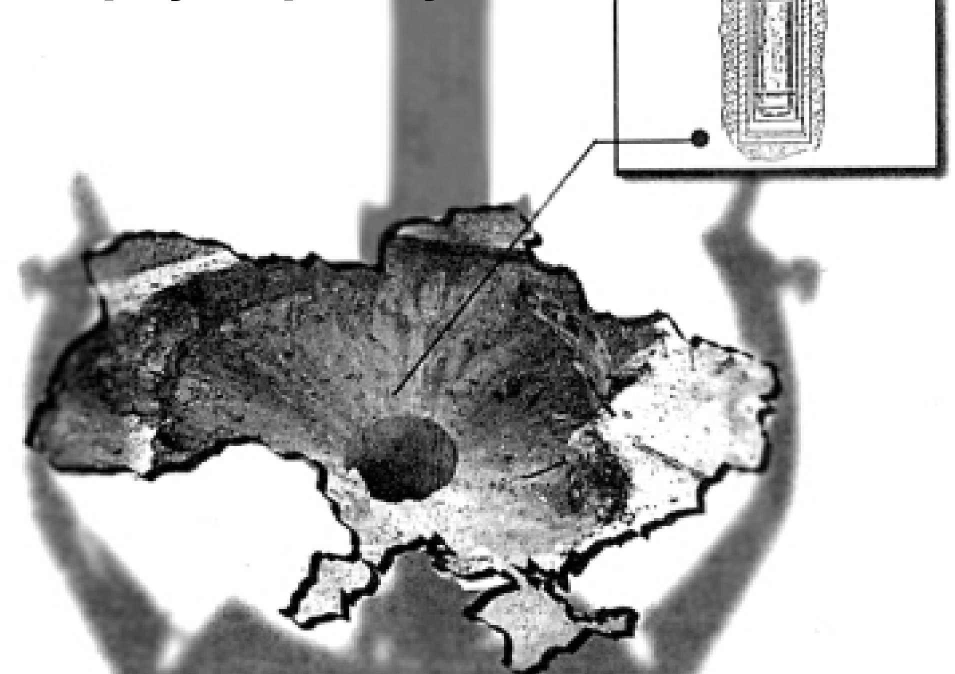

Фото Леоніда ШЛОМИ.

▼

ЖУРНАЛІСТСЬКЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

КАПІТУЛЯЦІЯ,

або Хто і як обеззброїв третю в світі ядерну державу

Улітку «вцілілі» в реформаторському вирі воїни-ракетники востаннє прощально цілували бойовий прапор. Розформовано Вінницьку 43-тю орденоносну стратегічну ракетну армію, яка була головним ракетно-ядерним щитом держави. «Капітулювали» останні дві ракетні дивізії — 18 елітних полків, знято з бойових позицій 176 міжконтинентальних балістичних ракет СС-19 «Стілет» і СС-24 «Скальпель», а самі позиції зруйновано і зрівняно з землею, в тому числі 175 шахтно-пускових установок, 17 уніфікованих командних пунктів. Одне слово, димом і курявою пущено майже все, що колись вознесло Україну до рівня третьої в світі ракетно-ядерної держави. Вінницьку стратегічну могли «накрити» американці під час карибської кризи, коли на Кубу було таємно перекинуто більш як сорок балістичних ракет. Могли «впритул розстріляти» несподівано розподіловані в Європі натовські «Першинги». Вижила 43-тя РА у військовому протистоянні — здалася перед чужоземними і доморощеними «голубами миру».

Вчорашній «вірогідний противник» тріумфує. Те, що було «не по зубах» багатозірковим заокеанським генералам, удалося їхнім і нашим політикам на ланчах «без краваток». Високоякісну стратегічну зброю українців знищено їхніми ж руками. Вінницькі генерали рапортують: наказ виконано достроково! Хвалити Бога, не додумалися удостоїти їх геройських звань.

У січневій ц. р. подачі журналістського розслідування «Капітуляція...» ми розповіли про численні листи «з симпатією», в яких чини Вінницької 43-ї ракетної армії наполегливо пропонувати американцям залучити до ліквідації нашої стратегічної ядерної зброї три маловідомі фірми. Саме їм і потекли виділені на ліквідацію стратегічної ядерної зброї мільйони доларів. Натомість солідні державні, зокрема військові, організації «залишилися з носом» — без роботи і коштів. «З носом» зосталися держава і її народ. За винятком кількох ракетних генералів і обльобованих ними кількох фірм — вінницьких «Струм», «Юлія» та дніпропетровської «ОІК». З фірмачами зрозуміло — їм трапився шанс «підняти шалену копійку», і вони його не упустили. А в чому тут могла бути генеральська зацікавленість, адже їм зла доля веліла знищувати те, над чим трудилися впродовж десятиліть нелегкої військової служби... Торік високопоставлений представник пентагонівського Агентства зі зменшення ядерної загрози Д. Коннел зізнався: «Спочатку було незрозуміло, чи зможемо ми (США.— **А. Б.**) співпрацювати з Україною, оскільки обидві сторони відчували, якщо хочете, недовіру. Однак за сім років роботи в агентстві склалися гарні стосунки з більшістю організацій в Україні».

А чому б і не склалися?..

Гільйотина від генеральші і «друге дихання»

...Хоч як крути, та не заперечиш: «друге дихання» у вінницької комерційної мережі, до якої входять «Струм» і «Юлія», з'явилося після того, як серед співзасновників з'явилися громадяни Анатолій Міхтюк та Олена Бушуєва. Він — син командарма, вона — донька заступника командарма з озброєння генерала Владислава Бушуєва. За кілька років вінницькі фірми роблять нечуваний, як для нас, сенсаційний ривок у стосунках з американськими діловими колами.

У поясненнях правоохоронним органам командарм і його заступник навідріз заперечують звинувачення в лобіюванні комерційних інтересів вінницької «солодкої парочки». Залишається пригадати теорію ймовірності і повірити в неймовірний збіг обставин. Улітку 1996 року, на межі завершення в 43-й армії експериментальних ліквідаційних робіт і початку серійного знищення ракетних комплексів, що збіглося з уже відомим нам розширенням повноважень командарма Міхтюка (став заступником міністра), до статуту вінницького товариства з обмеженою відповідальністю — фірми «Юлія-С ЛТД» вносять зміни, які передбачають розширення кола співзасновників. Ними стають громадянки Тетяна Міхтюк — дружина командарма й Олена Бушуєва — донька його заступника з озброєння.

Обидві пані зобов'язуються внести до статутного фонду «Юлії-С ЛТД» майна на мільярд крб. (ще тими грошима). І якого майна! Не подумайте, що щось із домашнього вжитку, скажімо, соковижималку чи кухонний комбайн домогосподарки-генеральші. Громадянка Міхтюк запропонувала... гільйотину для розрубування металу і вертикально-свердлувальний верстат. А Олена Бушуєва — два важкі верстати — шліфувальний і свердлувальний. Питається: де взяли, якщо генерали в один голос заперечують участь дам у бізнесових справах. У таких випадках усім, хто хоче багато знати, одказують просто: де взяв, де взяв — знайшов...

— У природі не було, — заперечував у розмові зі мною генерал Міхтюк. — Для того, щоб там бути якимось учасником, треба було щось внести, то це «предполагалося». Жодного внеску ніхто не робив. Щоправда, далі після цієї фрази командарм уточнив: «Коли міркували, як усе це влаштовуватиметься, то був такий варіант — ми купимо. ...У нас багато майстерень демонтувалося, то ми продавали».

Генерала зрозуміти неважко — і як заступника міністра оборони, і як батька, але як бути з протоколом зборів засновників «Юлії» і наказом управління Мінекономіки Вінницького міськвиконкому №166-р від 3 вересня 1996 року, які саме з урахуванням зобов'язання внести до статутного фонду ці верстати та гільйотину зареєстрували зміни і доповнення до статуту «Юлії-С ЛТД»? І як потім кваліфікувала цю обставину військова прокуратура, виправдовуючи генералів?

Чи мала б дружина командарма такий доступ до армійського добра, коли б ним не розпоряджався її чоловік, — запитання наївне. Як і до іншого генерала — Бушуєва, чия донька Олена Бушуєва восени 1995-го заявить про готовність додати до статутного фонду «Юлії-С ЛТД» «частину вартості дизельної пересувної електростанції у сумі 8200 грн. або 33,33 відсотка статутного фонду». Знову запитуватимете, де «валяється» дизель-електростанція, або звідкіля такі гроші в молодої особи, якщо батько-генерал отримував на місяць у середньому 700 гривень?

Навесні наступного року генеральська донька Олена Бушуєва стає співзасновником НВІП ТОВ «Струм», утвореного місцевим малим приватним науково-виробничим інноваційним підприємством «Струм» (співзасновники — власник МП «Струм» О. Бланар та А. Грішин). Ще за сім місяців Олена Бушуєва співзасновує ТОВ – фірму «МП-Юлія» (без літери «С»). Але цього разу в компанії з'являються ще й генеральський син Анатолій Міхтюк, його однокашник по військовому училищу І. Сеньків, громадяни І. Кравець та М. Маринін.

Розмноження «бізнесової яйцеклітини» цим не завершується. В один місяць із створенням «МП-Юлія» Олена Бушуєва спільно із уже знайомими нам громадянами О. Бланаром та А. Грішиним стає співзасновником ТОВ «Асті». А ще приблизно за рік ця сама генеральська донька у спілці з тим само МП НВІП «Струм» (гендиректор — О. Бланар) та колишнім офіцером СБУ О. Биковським, у якого перед тим не склалася кар'єра на ниві боротьби зі шпигунами і корупціонерами саме у 43-й РА (до слова, він — зять А. Грішина), благословляють на світ ТОВ «Струм-К», ТОВ «Струм-Агро».

Як наслідок — вийшло хоч трохи і марудно, та чудно: частка статутного капіталу генеральської рідні в «МП Юлія» і його структурних підрозділах мала б становити 40 відсотків. А в підрозділах «Струму» статутний капітал О. Бушуєвої і О. Биковського «тягнув» на 66 відсотків. Це вам не що-небудь, коли згадати про силу-силенну укладених «Струмом» і «Юлією» контрактів з американцями й отримані мільйони доларів, котрі мали б ділитися відповідно до статутного внеску!

Піднатужмося ще раз зі знанням теорії ймовірності, щоб не бути шокованими черговим збігом обставин. Нас переконують, що, живучи в одному обласному центрі, родичаючися, спілкуючися, донька генерала Бушуєва жодного разу не попросила батька посприяти її фірмочкам в отриманні контрактів чи ділянок робіт у керованому ним процесі ліквідації ядерного озброєння. Не пропонував своєї допомоги доньчиному бізнесу і батько? Така само байдужість у ставленні до бізнесу сина і матері проляглa і в родині Міхтюків. (Хоча й відомо, як з благословення батька-генерала майор Анатолій Міхтюк напередодні звільнення з військової служби і влиття у бізнесові справи «Юлії» в рамках ліквідаційної програми встиг повчитися за кордоном. Батько готував сина до автономного плавання в морі бізнесу?).

Та все одно нам малюють кам'яну незворушну стіну: батьки окремо силкуються залучити до грандіозного проекту ліквідаторів ракетної армії, а їхні діти з протилежного боку самітньо підступаються до тієї армії, силкуючись стати тими ліквідаторами. І нікому було їх звести докупи. Ну геть як у телепередачі «Очевидне — неймовірне».

На відміну від нас, недовірливих громадян-сіромах, військові прокурори, які розглядали ці епізоди з життя генералів, узяли на віру генеральські заперечення і корупційних діянь у такій родинній зв'язочці не побачили. Як не побачили наведених нами в попередній публікації численних листів з 43-ї РА на адресу американців з пропозицією укладати мільйонні контракти саме з фірмами, заснованими генеральськими дітьми!

Якщо ж у прокурорському логічному ланцюжку про особливу приязнь ракетних генералів до трьох фірм: «Струму» — «Юлії» — «ОІК» випадала одна ланка — дніпропетровська «ОІК», то надаємо можливість заповнити і цю прогалину. Під руки потрапив унікальний документ, про який в 43-й армії могли знати лише втаємничені — протокол зборів акціонерів дніпропетровського АТ «ОІК» (Об'єднана інжинірингова компанія). З документа виходить, що ще у травні 1997-го прізвища командарма Міхтюка і його заступника Бушуєва нишком від підлеглих було занесено до числа щасливчиків-співвласників, для чого перший генерал мусив би викупити 300 акцій, другий — 200 (разом 3,35 відсотка від статутного фонду) «ОІК». Це зовсім «неслабо», коли стільки само акцій могло дозволити собі ціле «Науково-виробниче підприємство «ПівденЕКСО», а Фонду держмайна тоді дісталося 12,48 відсотка від статутного фонду. Компанія там зібралася солідна, серед засновників — всесвітньо відомі КБ «Південне», «Південмаш», спецтрест-5, опинилася там і американська корпорація «CSMG» тощо.

Генерали і тут заперечують написане. Мовляв, їм пропонували стати співзасновниками «ОІК», але вони відмовилися, «щоб не було розмов»... Фактом залишається тісне знайомство панів Міхтюка і Бушуєва з керівником «ОІК» паном Гужвою та більшістю акціонерів компанії, а головне — «зелене світло» цій компанії в ліквідаційному процесі і зелені американські долари акціонерам...

Після цього нам починає «розвиднюватися»: як кільком вінницьким фірмам з бідненькою базою, але з «генеральсько-батьківським співчуттям» вдалося замахнутися на великомасштабні контракти й отримати мільйони доларів. Журналістське розслідування триває.

Анатолій БЕНЬ.
Київ—Вінниця—Київ.

P.S. ***Підготовлено за матеріалами депутатського об'єднання «Антимафія» (Г. Омельченко, А. Єрмак) та за сприяння інших принципових офіцерів і генералів.***

Ко

ЗАРЕЄСТРОВАНО:
Виконавчого
Вінницької міської
Ради народних депутатів
Наказ по управлінню економіки № 166-р
від "3" вересня 1996 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Протокол № 20
1996 р.

ЗМІНИ ТА
ДОПОВНЕННЯ ДО УСТАНОВЧОГО ДОГОВОРУ.
Про створення Товариства з обмеженою відповідальністю фірми "Юлія-С ЛТД".

Статтю "Засновники Товариства" доповнити слідуючими:
- Міхтюк Тетяна Іванівна
- Бушуєва Олена Владиславівна

Статтю 5 "Статутний фонд" викласти в слідуючій редакції:

Статтю 9 "Резервний фонд" викласти в слідуючій редакції:

ЗАСНОВНИКИ:
Сеньків І.В.
Кравець І.Ю.
Маринін М.П.
Міхтюк Т.І.
Бушуєва О.В.

Київ готовий запросити експертів з Австрії

Фото Валерія СОЛОВЙОВА (УНІАН).

(Початок на 1-й стор.).

Як передає «Інтерфакс-Україна», згідно з анотацією до документа, підготовленою адміністрацією Президента України, доцільність його підписання зумовлена необхідністю розвитку та врегулювання міжнародних автомобільних перевезень між Україною та Австрією в інтересах торговельно-економічних відносин. Воно спрямоване на спрощення і поліпшення умов перевезень пасажирів між двома країнами, транзиту через їхні території, зростання обсягів перевезень.

Сторони також підписали «Меморандум між ВАТ «Укртелеком» та австрійськими компаніями «АКОнет» і «УТАтелеком» з під'єднання України до загальноєвропейської мережі науково-дослідних та освітніх установ GEANT».

Підбиваючи підсумки візиту, глава України відзначив великі перспективи у співробітництві з Австрією. Оскільки візит відбувся в розпалі пристрастей навколо збройового скандалу і пов'язаного з ним рішення НАТО про зміну формату зустрічі Україна—НАТО в Празі, Леонід Кучма прокоментував це так: «Ми взагалі ніякої зброї до Іраку не поставляли». Він також повідомив, що Україна готова запросити експертів з Австрії або Росії для додаткового розслідування інформації про вигадані поставки Україною радарних установок «Кольчуга» до Іраку.

Кажучи про ситуацію, що склалася навколо участі України в майбутньому саміті НАТО в Празі, Президент зазначив, що «головні в Празі — інші питання», зокрема питання вступу до НАТО країн-кандидатів і проведення засідання Ради євроатлантичного партнерства.

Авіасалон був нельотний. Але успішний

Українська національна експозиція на 4-й Міжнародній авіакосмічній виставці «Airshow China 2002», що закінчилася вчора в китайському місті Чжухаї (провінція Гуандун), стала однією з найпрезентабельніших. Адже наша країна виявилася однією із трьох (крім Китаю та Росії), що представили не моделі та відеоролики, а робочі літаки: ближньомагістральний пасажирський Ан-140 і конвертований вантажопасажирський Ан-74ТК-300. До того ж у КНР з можливостями українського авіабудування знайомі.

Попри те, що сьогодні китайський цивільний повітряний флот майже цілком укомплектований лайнерами марки «Боїнг» та «Аеробус», а також китайськими невеликої вантажопідйомності, тут не забувають: у 50—60-ті роки минулого століття співробітництво з АНТК ім. О. Антонова чималою мірою допомогло поставити на ноги власне виробництво. І в цьому українська сторона бачить для себе перспективи й сьогодні — застарілі, але не списані з рахунку крилаті машини потребують продовження ресурсу, модернізації та обслуговування, і хто як не розробник у змозі зробити це найкраще.

У Чжухаї АНТК і китайська компанія Shaanxi Aircraft Industry (Group) Co., Ltd документально підкріпили намір здійснювати розробку і виробництво в Китаї літака Y-8F-600 — глибоко модернізованої версії Y-8 F-400 (прообразом якого став свого часу Ан-12). Перспективною є участь у програмі створення регіонального реактивного пасажирського літака ARJ-21, до реалізації якої залучено 13 різних підприємств, зокрема й іноземних. Ця машина, створенню якої в Китаї приділяють величезну увагу, має з'явитися на лініях 2006 року, під що виділено понад 600 млн. доларів.

Окрім цього, члени делегації, які представляли майже 20 провідних вітчизняних компаній, провели досить результативні переговори з керівниками міністерств цивільної авіації та оборони КНР, Комітету оборонної науки, техніки та оборонної промисловості (КОНТОП), обох провідних авіабудівних корпорацій AVIC I та AVIC II, колегами з інших країн. Підписано кілька протоколів про наміри, а також парафовано текст Договору про співробітництво у сфері авіаційної промисловості між міністерствами промислової політики України та КОНТОП, підписати який плановано під час візиту до КНР Президента України Леоніда Кучми, що відбудеться 17—20 листопада.

Деякі інші учасники, хоча й обійшлися без «живих» літаків, можуть похвалитися укладеними контрактами, що обчислюються мільйонами доларів. Що ж, конкуренція за авіаринок, який найшвидше розвивається, у світі йде жорстока. КНР, демонструючи і тут політику відкритості, підтримує торговельні зв'язки та відносини техніко-економічного співробітництва з більш як 70 країнами та регіонами світу і поставляє різні літаки та двигуни для них до більш як десяти країн світу. Не випадково такі велетні, як згадані вже «Боїнг» та «Аеробус», а також продукція російських авіаційних підприємств «висадилися» в Чжухаї могутнім «десантом» — ідеться про дуже серйозні контракти і в цивільній, і у військовій сферах.

Однак відвідувачів на нинішньому авіасалоні було менше, ніж очікувалося. І їх можна зрозуміти — демонстраційні польоти було відмінено (китайці спробували навіть теоретично уникнути інцидентів, подібних до львівської трагедії, встановивши при цьому рекордну суму страховки — 66,5 млрд. юанів (більш як 8 млрд. дол.). Отож, на превеликий жаль, у Чжухаї пілотам, прямо скажемо, робити не було чого.

Ольга ТАНАСІЙЧУК,
власкор Укрінформу в Китаї,
спеціально для «ГУ».

1700 рядків за вісім років

В Україні досі нема механізму запобігання ухваленню законів, які суперечать вимогам ЄС. Про це заявив голова Комітету Верховної Ради з питань євроінтеграції Борис Тарасюк під час засідання «круглого столу» «Проблеми адаптації законодавства України до вимог Європейського союзу», організованого Комітетом ВР з питань євроінтеграції, київським представництвом Фонду Конрада Аденауера та Лабораторією законодавчих ініціатив.

За словами голови Комітету ВР з питань євроінтеграції, процес наближення законодавства країни до норм ЄС мав би розпочатися відразу з моменту підписання Угоди про партнерство і співробітництво (УПС) між Україною та ЄС у червні 1994 року. Власне, стаття 51 цієї угоди й передбачала такі зобов'язання. Але до 2000 року процес адаптації законодавства мав хаотичний характер і не був підкріплений відповідним фінансуванням. У результаті 1999 року Єврокомісія була змушена звернути увагу українського уряду на 22 порушення Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС.

Серед іншого УПС передбачає наближення законодавства України до вимог Світової організації торгівлі. За словами держсекретаря Міністерства економіки та європейської інтеграції України Андрія Гончарука, перелік першочергових (з точки зору вступу до СОТ) законів складається з 15 нормативних актів, які парламент має ухвалити до кінця цього року та в першому кварталі наступного. За словам Андрія Гончарука, нині практично завершено двосторонні переговори з Єврокомісією в рамках вступу України до СОТ, але залишаються невирішеними ще три принципові питання. Найболючіша проблема виникла цього року: Євросоюз вимагає повернення ПДВ експортерам брухту чорних металів. Крім того, ЄС вимагає скасування пільг в автомобільній галузі, наданих шість років тому вітчизняному виробникові — всупереч принципам УПС і угодам СОТ. Протягом місяця уряд планує внести до ВР відповідний законопроект.

Ще одне — врегулювання проблем у галузі захисту прав інтелектуальної власності. Досі це питання сприймали як суто українсько-американське, проте нині в рамках робочої групи з розгляду заявки України про вступ до СОТ такі самі зауваження лунають і з боку Євросоюзу. Ці вимоги стосуються посилення боротьби з піратством та введення жорсткішої відповідальності за порушення. «Відповідний закон вже у Верховній Раді», — зазначив Андрій Гончарук.

На жаль, в Україні досі бракує фахівців з європейського права. А ті, хто має адаптувати вітчизняне законодавство до вимог ЄС, ще й досі плутає європейське право з правом країн—членів ЄС. Та це й не дивно: за словами Бориса Тарасюка, цього року програми, пов'язані з адаптацією законодавства до вимог ЄС, фінансували тільки на 10 відсотків.

Бракує коштів і на переклад актів європейського законодавства. Як зазначив представник київського Центру порівняльного права, в перекладі на естонську весь масив європейського права (включно з рішеннями Європейського суду з прав людини) становив 700 000 сторінок. Міністерство юстиції України, при якому створено спеціальний Центр перекладів актів європейського права, встигло перекласти лише 1 700 сторінок. Тож для наших держслужбовців євроінтеграція починається з удосконалення власної англійської.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

ХРОНІКА.ФАКТИ. ПОДІЇ

■ Вашингтон

Шляхи є, і їх потрібно шукати

Американська сторона підтвердила необхідність участі України у засіданні комісії Україна—НАТО у Празі на рівні міністрів закордонних справ. Про це заявив після зустрічі з заступником помічника держсекретаря США Стівеном Пайфером голова Комітету Верховної Ради у закордонних справах Дмитро Табачник. За його словами, позиція США продиктована бажанням «зацементувати» досягнутий рівень відносин у тому, що стосується інтеграції України до євроструктур.

Стівен Пайфер, зі свого боку, вважає за потрібне шукати шляхів продовження співробітництва України і США. Він відзначив, що під час зустрічі обидві сторони зійшлися на думці: нині у відносинах двох країн «складний етап». Заступник держсекретаря підтвердив, що США передали українській стороні додаткові запитання, аби прояснити ситуацію навколо «Кольчуг». Він висловив сподівання, що отримані відповіді дадуть змогу краще зрозуміти ситуацію.

Тим часом у Вашингтоні речник держдепартаменту Річард Баучер висловив сумніви у доцільності передання «кольчужної» справи до Об'єднаних Націй, як це було запропоновано Президентом Леонідом Кучмою у Відні. Україна мала можливість надати повну інформацію про «Кольчуги» американським та британським експертам, зазначив Баучер. Підсумовуючи результати візиту цих експертів до України, він сказав: «Результати нашої співпраці суперечливі. У деяких сферах вона була продуктивна, як, наприклад, надання експертам технічної інформації про розташування «Кольчуг» на території України, проте з інших питань українські представники були менш готові до співпраці.»

Утім, на думку секретаря Ради національної безпеки і оборони України Євгена Марчука, висновки американсько-британської комісії «проміжні». Він вважає, що Україні треба «потерпіти, поки США не дадуть чітку і остаточну відповідь». «Це важливо для нас», — підкреслив він.

■ Київ

Що приховує уряд?

Уряд України офіційно відмовився надати Верховній Раді Договір між ВАТ «Газпром» і НАК «Нафтогаз України» про створення «Міжнародного консорціуму з управління і розвитку газотранспортної системи України». Про це сказано в повідомленні, переданому УНІАН народним депутатом України Олександром Гудимою. За його словами, відмова є грубим порушенням Закону «Про статус народного депутата України» і основою для ВРУ вимагати виконання депутатського запиту в судовому порядку. Олександр Гудима також поінформував, що в посольстві Російської Федерації в Україні проходять співбесіди і узгодження з кандидатами на пост генерального директора ще не створеного ТОВ «Міжнародний консорціум з управління і розвитку ГТС України».

ФОТОФАКТ

Миротворчу місію під егідою ООН у Лівані виконує 3-й окремий інженерний батальйон Збройних Сил України. Його було створено в червні 2000 року. За період перебування в цій країні (за даними МО України) батальйон перевірив на наявність вибухонебезпечних предметів майже 36 гектарів території, створив 11 проходів на протипіхотних та протитанкових мінних полях, знищив більш як 2200 мін.

Фото Андріана ГАЛАЧА (УКРІНФОРМ).

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

ПРОШУ СЛОВА

Зміни не лише в назві

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України Головне управління Державтоінспекції МВС України перейменовано в Департамент ДАІ МВС. Утім, зміни не тільки в назві. Внесено відповідні корективи у функції та завдання автоінспекторів.

Зокрема, стосовно підготовки майбутніх водіїв. Не секрет, що окремі ділки організовували автошколи, не зареєстровані в ДАІ. У результаті через відсутність відповідного свідоцтва про закінчення курсів людям доводилося складати іспити на отримання посвідчення водія екстерном. А це — додаткові клопоти, хвилювання та витрати.

Схожа ситуація спостерігалася і під час перепідготовки та підвищення кваліфікації водіїв на автотранспортних підприємствах, тому що у функції Державтоінспекції не входив контроль за навчанням та видачею свідоцтв. Тепер вестимуть жорсткий контроль за такою діяльністю.

До того ж стало легше оформити куплений автомобіль. Підприємцям та фірмам, що реалізують техніку та номерні агрегати, видаватимуться, крім довідок-рахунків, ще й акти прийому-передачі транспортних засобів і номерні знаки для разових поїздок. Отож покупцеві не треба буде звертатися до реєстраційного підрозділу за транзитним номером.

А для розв`язання проблем, пов'язаних із забезпеченням безпеки дорожнього руху, при Департаменті Державтоінспекції можуть створюватися консультативно-дорадчі комісії, наглядово-технічні ради, громадські та інші формування. До них увійдуть широкі кола фахівців.

Безсумнівно, ці та інші заходи вплинуть на безпеку дорожнього руху, зниження кількості дорожньо-транспортних пригод. На жаль, статистика аварійності невтішна.

За дев`ять місяців цього року на автошляхах України сталося 24 тисячі ДТП, в яких загинуло 4186 і травмовано 26,7 тисячі осіб. За даними ДАІ, кожні 24 хвилини реєструють дорожньо-транспортну пригоду. В аваріях щоденно гине 15 і отримують травми майже 140 осіб.

Завдяки реалізації комплексу заходів Державтоінспекції вдалося багато в чому поліпшити ситуацію з аварійністю і злочинністю на автотранспорті. Безпосередньо працівниками ДАІ розкрито 21 тисячу злочинів по лінії карного розшуку, зокрема 114 розбійні напади, 623 пограбування, 16,8 тисячі крадіжок. Знайдено півтори тисячі транспортних засобів, вилучено 1200 одиниць вогнепальної зброї та більш як 49 тисяч набоїв до неї. У наркоторгівців конфісковано понад чотири тонни наркосировини.

На жаль, останні нововведення в частині адміністративного покарання порушників правил дорожнього руху негативно позначилися на дисципліні водіїв. Тому вжито заходів з посилення нагляду за рухом. Основну увагу приділяли виявленню грубих порушень ПДР. Зафіксовано майже три з половиною мільйона випадків, що на 36 відсотків більше, ніж торік.

Здійснено і низку заходів зі зміцнення дисципліни серед особового складу ДАІ. До дисциплінарної відповідальності притягнуто 918 співробітників, серед яких 165 — керівної ланки. Спостерігається тенденція до зменшення кількості кримінальних справ, порушених проти автоінспекторів. Варто зазначити, що нерідко самі порушники провокують правоохоронців на одержання хабара. Так, під час операції «Порядність» за чотири дні 492 порушника намагалися «розійтися миром». Проти 52 з них порушено кримінальні справи.

Занепокоєні станом на дорогах не лише керівництво Департаменту та МВС, але й Президент України. 21 вересня Леонід Кучма підписав розпорядження «Про додаткові заходи із забезпечення безпеки дорожнього руху». У тримісячний термін Кабінету Міністрів доручено затвердити Державну програму розвитку дорожнього руху і його безпеки на автошляхах, вулицях, залізничних переїздах на 2003—2007 роки.

Важко переоцінити значимість цього рішення. Адже нині в Україні немає програми, яка координувала б зусилля різних міністерств, відомств, органів місцевого самоврядування в питаннях підвищення безпеки дорожнього руху, зміцнення дисципліни його учасників, поліпшення організації руху на вулицях і шляхах.

В Україні вулично-дорожня мережа перебуває у вкрай незадовільному стані. Через це скоюється майже половина всіх зареєстрованих ДТП. Проте заходи, вжиті комунальними і дорожніми службами з поліпшення умов руху, недостатні й малоефективні.

Працівники Державтоінспекції обстежили 169 тисяч кілометрів автошляхів загального користування і 89 тисяч кілометрів вулиць населених пунктів. Висновки невтішні. Із 11 тисяч знаків маршрутного орієнтування — 1300 потрібно замінити і ще додатково встановити майже 2300. Один такий знак коштує 5—7 тисяч гривень... Ще додайте до цього викрадені та понівечені населенням 45 тисяч дорожніх знаків вартістю майже 500 гривень кожний. А «Укравтодор» отримує на рік лише близько 120 мільйонів. При цьому не враховують витрати на нанесення дорожньої розмітки, встановлення світлофорів, огороджень і багато чого іншого.

У згаданому розпорядженні Президента України перед урядом поставлено завдання збільшити фінансування робіт, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією, ремонтом і експлуатацією автошляхів за рахунок державних коштів й інвестицій, зокрема іноземних.

Окрім цього, розроблено проект закону України «Про внесення змін у Кодекс України про адміністративні правопорушення», що дають змогу в повному обсязі реалізувати механізм впливу на порушників ПДР. Його розглянули і підтримали на засіданні Комітету Верховної Ради з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності. Прийняття закону сприятиме вдосконаленню контролю за безпекою дорожнього руху, що значно знизить кількість дорожньо-транспортних пригод.

Олександр МІЛЕНІН,
начальник Департаменту ДАІ МВС України.

УСМІХНІТЬСЯ!

Закони чекання:

1. Автобус, який щойно від'їхав від зупинки, — саме той, що вам потрібен.
2. Час чекання автобуса прямо пропорційний несприятливим погодним умовам.
3. Всі автобуси, що рухаються у протилежний бік, зникають і назад не повертаються.

АКТУАЛЬНО

Полювання на бензинових піратів

Нещодавно працівники Державтоінспекції Полтавської області для перевірки документів зупинили автомобіль «КрАЗ», що перевозив пальне. Автоінспекторів вразили новаторські здібності водія — Сергія К. Він власноруч змонтував прилад для крадіжки пального безпосередньо з цистерни. Щоправда, не врахував двох факторів: по-перше, можливі трагічні наслідки цього «винаходу», а по-друге, прискіпливу увагу працівників ДАІ до перевезення небезпечних вантажів. І трапилося це, коли Департамент ДАІ МВС України перевіряв, як організовано в Полтавській, Сумській та Харківській областях протидію злочинним проявам у паливно-енергетичному комплексі.

Про результати акції ми попросили розповісти заступника начальника Департаменту ДАІ МВС України полковника міліції **Сергія КАРАКАЯ**:

— На Полтавщині нашими працівниками в лісосмузі виявлено врізку в газоконденсатопровід, поблизу якої знаходився бензовоз «УРАЛ» без номерних знаків. Злочинцям вдалося накивати п'ятами, але їх особи встановлено.

В акції беруть участь 259 мобільних груп на під'їзних шляхах до трубопроводів та шляхах переміщення викрадених нафтопродуктів. Практикуються раптові рейди з відпрацювання можливих місць врізок у газопроводи і місця збереження природного газу та газового конденсату.

Працівники Державтоінспекції перевірили 5439 вантажівок, що перевозили нафту та нафтопродукти. Розкрито 56 злочинів, пов'язаних з видобуванням та переробкою нафти та газу, зокрема 10 крадіжок пального. Вилучено понад 35 тонн газового конденсату.

А ще виявлено 25 фактів незаконного підключення до магістральних газопроводів і 96 інших правопорушень, пов'язаних з перевезенням, використанням та реалізацією пально-мастильних матеріалів.

Володимир ЕННАНОВ,
старший інспектор Департаменту ДАІ МВС України.

СУСПІЛЬСТВО

Чи є майбутнє у злиденної міліції,

або Чим утримати тих, хто залишився?

За своєю природою так звані силові відомства — сила держави, поставлена на службу суспільству. І вона має бути саме силою. Кваліфікованою, оснащеною, навченою, компетентною. Читач, напевно, вважатиме абсурдом навіть думку про те, що держава — якщо вона справді Держава! —може заощаджувати на своїх силових структурах, відкладати їх належне кадрове забезпечення, технічне та інформаційне оснащення. Але ми давно вже звикли до абсурдів. Коли вчитатися у проект державного бюджету на наступний рік, то мимоволі засумніваєшся у здоровій логіці наших законодавців, які з усіх бід вибирають більшу.

З кожним роком виконувати свої функції структурам МВС стає дедалі складніше.

І річ тут аж ніяк не в тому, що зростають вимоги до рівня та змісту нашої роботи, що у громадян з'являються великі сподівання, пов'язані з рівнем та гарантованістю власної безпеки. Все це має місце і враховується нами в міру можливостей.

Мені хочеться сказати про інше — і це стосується всіх структур внутрішніх справ усіх країн. Злочинний світ (насамперед маю на увазі структури професіональної злочинності), на жаль, завжди випереджає за своєю технічною оснащеністю та забезпеченістю тих, хто стоїть на сторожі порядку і закону. Це стосується і засобів зв'язку, і транспорту, й інформаційного забезпечення, і — на жаль! — озброєння.

А на оснащеності органів МВС позначається загальна соціально-економічна кризова ситуація, ненаповненість (а отже, і невиконання) бюджету, ослаблення — а якщо казати відверто, то зруйнування матеріально-технічної бази органів, кадрове ослаблення.

Звернімося до промовистих, а ліпше сказати тривожних, цифр. Проектом державного бюджету України на 2003 рік на утримання Міністерства внутрішніх справ України передбачено витрати на рівні 2002 року — а саме в сумі 1 744,4 млн. грн., зокрема на оплату праці — 1 340,5 млн. грн., що відповідно лише на 24% і 61% забезпечує потреби міністерства.

Це — стосовно держави загалом. А яка ситуація конкретно в нашій, Донецькій, області?

Потреба УМВС України в Донецькій області у грошових коштах на 2003 рік становить 193,3 млн. грн., зокрема на оплату праці — 142,8 млн. грн. Якщо станеться так, що бюджет буде затверджено на рівні 2002 року, то дефіцит коштів становитиме 113,5 млн. грн. Такий, даруйте, «порядок», який спостерігаємо протягом останніх років, і призвів до того, що особовому складу УМВС України в Донецькій області виплачується лише половина (!) передбаченого чинним законодавством грошового утримання.

Повірте, що за цим усім — досить гнітюча картина: матеріально-технічна база, що занепадає; заборгованість за речове майно, озброєння, послуги зв'язку. Міліція опинилася на паперті з простягнутою рукою. І якби не підтримка органів місцевої влади, нашу дієздатність було б зведено нанівець.

Я вже не кажу про те, що вельми складна і ситуація з забезпеченням працівників МВС житлом —сотні родин нашого відомства перебувають на квартирному обліку, багато хто не має можливості поліпшити свої житлові умови більш як десять років... Не треба бути «інженером людських душ», щоб уявити, з яким настроєм, з якими думками ідуть щодня на службу наші колеги і з яким настроєм вони повертаються додому...

У бюджеті на наступний рік передбачено істотне зменшення пільг, компенсацій та гарантій для тисяч наших працівників. Згідно зі статтею 53 проекту закону України «Про Державний бюджет України на 2003 р.» такі пільги і компенсації надаватимуть тільки тим категоріям працівників, грошові доходи яких менші за прожитковий мінімум, установлений для осіб, які працюють. Такий порядок компенсації пільг стосуватиметься більш як 8 тис. малозабезпечених працівників міліції (вдумайтеся в це словосполучення!), середньомісячне грошове утримання яких становить 330—350 грн., при цьому доплати становитимуть відповідно 35 і 15 грн. на місяць...

Водночас наявних нині пільг, компенсацій і гарантій будуть позбавлені більш як 19 тис. працівників міліції, військовослужбовців та пожежників, реальні доходи яких зменшаться на 100—150 грн. щомісяця. Плинність кадрів, відплив професіоналів з органів уже давно стали притчею во язицех — чим тепер утримувати тих, хто ще залишився!?

Можливо, хтось пригадає і запропонує повернутися до «старої доброї» практики 20-х років, коли в період непу міліції доводилося «комерціалізуватися» і вести господарську діяльність: відкривати власні підприємства, практикувати охоронну діяльність на комерційній основі. Поряд з «платною» медициною і «напівплатною» освітою незабаром з'явиться неначе «платна» міліція — далека від професіоналізму, обтяжена невластивими їй завданнями: вона перейматиметься лише власним виживанням і проблемами своєї економічної ефективності.

Буду категоричний: і «дешева» міліція, і міліція, переведена на «госпрозрахунок» та «самоокупність», однаково згубні для суспільства альтернативи. Приймаючи новий бюджет, слід збільшити передбачувані в ньому витрати на МВС до якнайменшої необхідної потреби, зберегти наявні сьогодні пільги, гарантії та компенсації. Не можна економити на безпеці своїх громадян.

Ми — люди обов'язку. Службового обов'язку, а не боргів.

Володимир МАЛИШЕВ,
начальник УМВС України в Донецькій області, генерал-лейтенант міліції.

СУД ІДЕ

Дружба дружбою, а об'єкти нарізно

Господарський суд Севастополя почав розгляд судового позову Генпрокуратури України про вилучення з незаконного користування Чорноморським флотом Російської Федерації 82 гідрографічних об`єктів від мису Лукул до мису Сарич.

Українська сторона наполягає на відшкодуванні цих об`єктів гідрографії виходячи з того, що в угоді про оренду ЧФ РФ їх немає. Згідно із законодавством, усе майно, що знаходиться на території України, є власністю держави, і, відтак, ці об`єкти належить передати Держгідрографії.

Тим часом господарський суд Севастополя продовжує розгляд апеляційної скарги міноборони Росії на рішення місцевого господарського суду про передачу Держгідрографії 22 навігаційно-гідрографічних об`єктів, обладнання та майна на ділянках кримського узбережжя від мису Тарханкут до мису Лукул та від мису Сарич до мису Аюдаг.

Віктор ХОМЕНКО.
Крим.

ФОТОФАКТ

Захист прав і свобод людини, боротьба з організованою злочинністю, корупцією, тероризмом — такі проблеми обговорювалися на міжнародній науково-практичній конференції «Пріоритетні напрями діяльності органів внутрішніх справ у боротьбі зі злочинністю в сучасних умовах», що відбулася у Дніпропетровську.

На знімку: ректор Юридичної академії МВС О. Негодченко (ліворуч) та заступник начальника УМВСУ в Дніпропетровській області В. Бабенко.

Я — ПІДПРИЄМЕЦЬ

Конкретніше про види суб'єктів підприємницької діяльності

У попередній публікації ми наводили перелік видів підприємств, встановлених Законом України «Про підприємства в Україні». Але щоб мати загальне уявлення про цілі, які ставить власник під час створення підприємства, пропонуємо детальнішу інформацію по тих, що найчастіше зустрічаються, організаційно-правових формах господарювання.

Приватне підприємство — підприємство, засноване на власності окремого громадянина України, з правом найму робочої сили.

Колективне підприємство — підприємство, засноване на власності трудового колективу підприємства, кооперативу, іншого статутного товариства, громадської чи релігійної організації.

Кооператив — вид підприємства, яке створене громадянами України, що добровільно об'єднались на основі членства для спільного здійснення господарської та іншої діяльності.

Орендне підприємство — підприємство, створене на базі орендованого майна державного підприємства. Оренда являє собою засноване на договорі строкове платне володіння і користування майном, необхідним орендареві для здійснення підприємницької та іншої діяльності. Об'єктами оренди є: цілісні майнові комплекси державних підприємств, організацій чи їх структурних підрозділів (філіалів, цехів, дільниць); окреме індивідуально визначене майно державних підприємств, організацій. Орендарями можуть бути організації орендарів, створені членами трудового колективу державного підприємства, організації, їхніх структурних підрозділів; громадяни та юридичні особи України, іноземних держав, міжнародні організації та особи без громадянства.

Селянське (фермерське) господарство — форма підприємництва громадян України, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатись її переробленням та реалізацією. Членами селянського (фермерського) господарства можуть бути подружжя, їхні батьки, діти, які досягли 16-річного віку, та інші родичі, котрі об'єдналися для роботи в цьому господарстві. Селянське (фермерське) господарство може бути створене однією особою.

Господарські товариства — підприємства, установи, організації, створені на засадах угоди юридичними особами і громадянами шляхом об'єднання їхнього майна та підприємницької діяльності з метою одержання прибутку. До господарських товариств належать: акціонерні товариства; товариства з обмеженою відповідальністю; товариства з додатковою відповідальністю; повні товариства; командитні товариства.

Акціонерне товариство — товариство, яке має статутний фонд, поділений на визначену кількість акцій рівної номінальної вартості, і несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства.

Відкрите акціонерне товариство — вид акціонерного товариства, акції якого можуть розповсюджуватися шляхом відкритої підписки та купівлі-продажу на біржах.

Закрите акціонерне товариство — вид акціонерного товариства, акції якого розподіляються між засновниками і не можуть розповсюджуватися шляхом підписки, купуватися та продаватися на біржах.

Закрите акціонерне товариство може бути реорганізоване у відкрите шляхом реєстрації його акцій у порядку, передбаченому законодавством про цінні папери і фондову біржу, і внесенням змін до статуту товариства.

Товариство з обмеженою відповідальністю — товариство, що має статутний фонд, розділений на частки, розмір яких визначається установчими документами. Учасники товариства несуть відповідальність у межах їх вкладів.

Товариство з додатковою відповідальністю —товариство, статутний фонд якого поділено на частки визначених установчими документами розмірів. Учасники такого товариства відповідають за його боргами своїми внесками до статутного фонду, а за недостатністю цих сум — додатково належним їм майном в однаковому для всіх учасників кратному розмірі до внеску кожного учасника. Граничний розмір відповідальності учасників передбачається в установчих документах.

Повне товариство — товариство, всі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном.

Командитне товариство — товариство, що включає поряд з одним чи більшістю учасників, які несуть відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном, також одного або більше учасників, відповідальність яких обмежується вкладом у майні товариства (вкладників).

Якщо в командитному товаристві беруть участь два або більше учасників з повною відповідальністю, вони несуть солідарну відповідальність за боргами товариства.

Підприємець — фізична особа, яка є громадянином України, іноземним громадянином, особою без громадянства, що здійснює підприємницьку діяльність.

Марина КОВАЛЬЧУК.

Скарби під осокою

Добути їх можна лише відродивши вітчизняну меліорацію

ТОЧКА ЗОРУ

У ситуації, коли чимало високих державних мужів не бажають помічати болючих проблем вітчизняної меліорації, голова акціонерного товариства «Боромлянська пересувна механізована колона №145» на Сумщині ***Іван КОЛОМІЄЦЬ*** *не втрачає оптимізму.*

— Іване Васильовичу, про необхідність вашої праці жорстко і грізно нагадало спекотне минуле літо.

— І немов укотре застерегло: надалі нехтувати меліорацією та зрошуванням не можна. У Криму, на Херсонщині, в Запорізькій та Донецькій областях занедбано внутрігосподарські зрошувальні системи — Північно-Кримську, Каховську, Краснознам'янську, Дніпро-Донбаську. Кожна з них напувала життєдайною вологою сотні тисяч гектарів посівів. У багатьох господарствах поливальну техніку здали на брухт, повикопували із землі, порізали автогеном навіть труби, потужні гідранти. Нерідко ці руйнації творилися на очах і з відома місцевих владних мужів, але ніхто з них і пальцем не ворухнув, щоб зупинити металевий вандалізм.

У багатьох регіонах будівельно-меліоративні організації треба відроджувати заново — від матеріально-технічної бази до кадрів. До речі, про кадри. На жаль, уже стало проблемою знайти кваліфікованого екскаваторника, бульдозериста, водія автокрана, оператора дощувальної установки, навіть механізатора широкого профілю.

Професійно-технічні заклади, не маючи відповідних державних замовлень, згорнули підготовку молоді із згаданих спеціальностей, зате «тиражують» секретар-друкарок, операторів комп'ютерного набору, кравчинь-модельєрів, дизайнерів тощо. І це тоді, як безробіття серед сільських дівчат і юнаків стає, по суті, національною бідою. У пошуках хоча б якогось заробітку вони рушають до великих міст, за кордон. А хто плекатиме землю, вирощуватиме хліб?

І ще одне лихо — проблема захисту багатьох населених пунктів від згубного впливу поверхневих, талих та дощових вод. Так, у Тростянецькому районі троє сіл — Мартинівка, Золотарівка та Артеморястівка — потерпають від цього вже котрий рік, вода стоїть у погребах, сараях і навіть на подвір'ях. Таке можна бачити не тільки на Сумщині.

— Чому так сталося?

— Часто-густо грубо порушують правила будівництва доріг з твердим покриттям та автомагістралей, прокладання газових та інших мереж. Комунікації для відведення зливових стоків проклали на метр-півтора вище, ніж належить, — і неодмінно чекайте біди. А як «упорядковують» штучні водойми та водосховища? Заповзяті орендарі, беручи буцімто під свою опіку ставки і навіть річища для розведення риби, споруджують, не проконсультувавшись із гідротехніками, примітивні греблі та загати. Додайте до цього заболочення малих річок. У результаті завдають непоправної шкоди довкіллю, страждає населення.

— А ви, зі збереженим потенціалом і надбаним досвідом, також змушені згортати роботи...

— Не зовсім так. Усупереч усім негараздам вдалося зберегти матеріальну базу. Спорудили меліоративні системи в Тростянецькому та Великописарівському, Охтирському, Лебединському та багатьох інших районах. Повернули до життя тисячі гектарів культурних пасовищ.

І понині окрасою Боромлі є врятована річка, споруджений пересувною механізованою колоною житловий масив, вулиці індивідуальних котеджів. Лише для своїх працівників збудували більш як 200 квартир з усіма комунальними зручностями. А ще — сучасні мости, водоймища. Проклали в області десятки кілометрів доріг з твердим покриттям, водопровідних мереж, тільки ставків створили більш як півсотні. Брали активну участь у газифікації сіл.

— Та замість належного фінансування чуємо, як гучнішає стара пісня про непотрібність меліорації з «приспівом» — не втручайтеся в природну рівновагу, не осушуйте, буцімто, всього, що тільки можна осушити.

— Авторам таких «арій» треба чітко розрізняти, де потяг до гігантоманії на кшталт грандіозних проектів перекидання північних річок на південь чи сумнозвісного каналу Дунай—Дніпро, а де — здійснені в інтересах людей, самої природи виважені меліоративні заходи. Адже давно доведено: врожаї зернових на меліорованих землях зростають щонайменше у 1,5—2 рази, багаторічних трав — у 4—5 разів вищі, ніж на звичайних полях. Великий ефект тут дають поживні та повторні посіви. Про переваги овочівництва на зрошуваних полях навіть казати не варто.

А що каже світова практика? В Китаї 70 відсотків сільськогосподарської продукції беруть з меліорованих земель, в Індії — понад третину. Навіть США з їхнім вельми сприятливим для сільського господарства кліматом не цураються зрошуваного землеробства, котре охоплює там п'яту частину від загальної площі орних земель.

— А що тепер у вас?

— Нині ми — акціонерне товариство, де контрольний пакет акцій, як і в інших організаціях такого профілю, належить державі. На жаль, ось уже котрий рік вона не бере на себе хоча б якусь частину фінансування меліоративних робіт. Замовлень на меліорацію практично не надходить — вельми дорого. Далося взнаки астрономічне зростання цін на енергоносії, техніку та запчастини, на пально-мастильні ресурси. Ні фермери, ані любителі самотужки господарювати на своїх земельних наділах, ні приватно-орендні господарства вкупі з кооперативами не мають змоги хоча б частково брати на себе такі витрати.

— То як повернути вітчизняній меліорації втрачені можливості?

— Насамперед треба прагнути, щоб на повну силу працював прийнятий майже три роки тому закон про меліорацію земель. Меліораторів-будівельників та й експлуатаційників тривожить, що залишається на папері так старанно розроблена й затверджена урядом «Комплексна програма розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушуваних угідь з відповідним прогнозом до 2010 року». Щоб утілювати її в життя, потрібні не такі вже й значні затрати — 70—80 мільйонів гривень щороку. А потужності меліоративно-будівельних організацій України, незважаючи на ті втрати, яких вони зазнали, дають змогу освоювати удвічі-втричі більше коштів. Аби лишень вони надходили. А що насправді?

Під одну з таких програм — про боротьбу із згубними наслідками вод — Міністерство фінансів у нинішньому році мало виділити 42 мільйони гривень. А надійшло за дев'ять місяців аж... чотири мільйони. За такої «турботи» зони стихійного лиха, як у нашій Мартинівці чи на Закарпатті, дедалі розширюватимуться.

Без інвестицій будівництво нових гідротехнічних, осушувальних та зрошувальних систем, реконструкцію об'єктів, що вже вичерпали свої ресурси, вести неможливо. Ці витрати треба закладати окремим рядком до державного та місцевих бюджетів, як і передбачено згаданими законом та програмами. Звісно, відроджувати слід передусім те, що якомога швидше окупить затрати, даватиме прибутки. А коли банки врешті-решт відкриють кредитні лінії для меліоративних організацій за гранично низькими процентними ставками?

Відродити галузь немислимо без забезпечення її сучасною меліоративною технікою вітчизняного виробництва. Йдеться насамперед про екскаватори, здатні працювати в болотистих та перезволожених місцевостях, вести осушувальні роботи. Нову техніку відпускати доцільно на умовах лізингу. І чи не варто нарешті створити, бодай як експеримент, хоча б кілька акціонерних компаній, які дбали б не тільки про меліорацію, а й про освоєння осушуваних земель, вирощування та реалізацію сільгосппродукції? Можливо, здійснення цього задуму сприятиме активніша участь у цій справі землекористувачів та землевласників усіх рівнів?

Володимир СІРЯЧЕНКО.

Сумська область.

На знімку: Іван Коломієць.

ЮВІЛЕЇ

Гірких рекордів не ставлять

Рівно 25 років тому, день у день, Чортківський цукрозавод розпочав свою трудову біографію.

Трудовому колективу
ВАТ «Чортківський цукровий завод»

Дорогі друзі!

Чверть століття тому розпочався славетний трудовий шлях Чортківського цукрового заводу. Сьогодні ми вітаємо з 25-річчям флагман українського цукроваріння, одне з найкращих підприємств галузі, колектив якого має всі підстави пишатися своїми надбаннями та здобутками.

Протягом останніх років підприємство плідно співпрацює із знаним в Україні потужним агропромисловим інвестором «Групою компаній «Укррос». Результатом співпраці є те, що Чортківський цукровий завод незмінно входить до п'ятірки найкращих підприємств української цукрової галузі. Завдяки таланту, майстерності та працьовитості колективу заводу, а також серйозній інвестиційній політиці з боку інвестора підприємство має стабільно високі показники із заготівлі цукросировини та виробництва цукру, має європейські стандарти цукроваріння. У 2001 році ВАТ «Чортківський цукровий завод» одержало почесну золоту відзнаку як учасник Агропромислової асоціації «Група компаній «Укррос». На жаль, поточного року для цукрових підприємств України склалися вкрай несприятливі погодні умови, які остаточно загострили кризовий стан галузі. До цього слід додати негативні наслідки недалекоглядної політики уряду, ставлення якого до цукроварів важко назвати дружнім. Однак і в такій важкій ситуації підприємство тримає високий рівень флагмана українського цукроваріння. Майже 300 тисяч тонн заготовлених цукрових буряків —вагоме тому підтвердження. Є всі підстави вважати, що в рік свого ювілею завод залишиться на найвищій щаблині серед підприємств галузі. Щиро вітаю колектив ВАТ «Чортківський цукровий завод» з нагоди 25-річного ювілею. Бажаю всім заводчанам міцного здоров'я, сімейного щастя та добробуту.

З повагою

Сергій ФЕДОРЕНКО,
президент Агропромислової асоціації
«Група компаній «Укррос», заслужений працівник сільського господарства України.

Економіка Тернопілля одержала потужного цукровиробника, а соціальна сфера — платника податків.

Старожили пам'ятають, що спочатку в цехах переробляли близько 4,5 тисячі тонн цукрових буряків на добу. Проте вже через рік — на півтори тисячі тонн більше. Тож прогнози проектантів з НДІ «Діпроцукор» стосовно проектної потужності підприємства справдилися дуже швидко. А тепер ВАТ «Чортківський цукровий завод» —у п'ятірці кращих підприємств галузі.

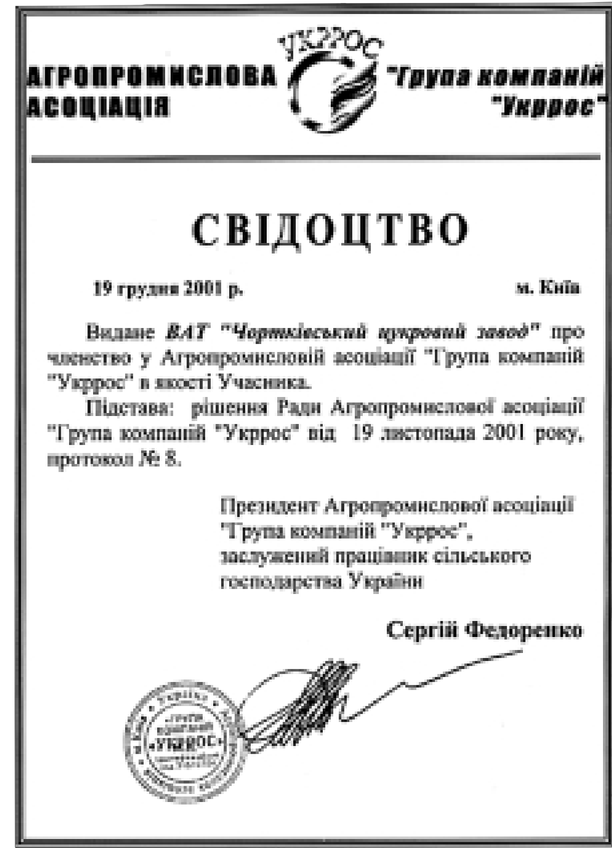
За свою невелику історію чортківські цукровари привчили споживачів до солодких рекордів. Пригадується, кілька років тому галузевики та представники місцевих органів влади вивчали їх досвід. На той час заводчани вже переробляли 6900—7200 тонн цукрових буряків за добу, перекриваючи проектну потужність. При цьому витрати умовного палива, як на українські стандарти, були просто фантастичні.

Власне, такі вони й сьогодні. Модернізувавши за сприяння Агропромислової асоціації «Група компаній «Укррос» випарну станцію і замінивши застаріле насосне обладнання на сучасніше, чортківцям удалося скоротити витрати умовного палива до 3,5 відсотка. Порівняйте: в Європі такі витрати становлять 3, на українських цукрозаводах — 6 відсотків. До слова, теплоносії наполовину формують собівартість цукру.

Кількість і якість солодких кристалів завжди залежали від обсягів та цукристості сировини. Значні капіталовкладення в основні фонди та зони бурякосіяння ще можна пояснити фінансуванням такого потужного акціонера, яким є сьогодні Агропромислова асоціація «Група компаній «Укррос». А чим пояснити те, що завод рік у рік нарощує обсяги заготівлі цукрових буряків? Вже й давальницькі схеми скасували, а на сьогодні ВАТ «Чортківський цукровий завод» знову заготував для переробки не менш як 300 тисяч тонн — більше за інших. Ще один рекорд, а як відомо несолодких рекордів не буває. Утім, це досягнення вже з гірким присмаком. Погодні умови, які знесилили корінці, унеможливили високий вихід цукру — що потягне за 40 тисяч тонн, як це було 2000 року, нема й мови.

Втратить завод — втратять і чимало сільгоспвиробників, з якими він співпрацює багато років. Поразки і перемоги цукроварів у селищі Заводському, яке так назвали на їхню честь, звикли ділити навпіл. Та важливо, що ступінь довіри селян до заводу вже залишиться непохитним. Він зростає з кожним роком. Міркуйте самі: у 1998-му одноосібні селяни завезли на завод 30,7 відсотка від загальної кількості цукрових буряків, 1999-го —38,8 відсотка,2000-го — 41,3... Що це, як не свідчення взаємовигідної співпраці! І ще одне. Навіть у дуже завантажений справами день керівники та профспілковий комітет заводу відшуковують вільний час для зустрічі за обіднім столом з випускниками місцевої школи. Що це, як не призабутий, зате такий розумний, елемент політики професійної орієнтації!?

Клопотів чимало, проте планів на завтра ще більше. І пов'язані вони насамперед з подальшим технічним переозброєнням — вирішили реконструювати станцію очищення бурякового соку, закупити сучасніше фільтрувальне обладнання. Думки заводчан — про прямі інвестиції в зони бурякосіяння заводу, в тому числі й на закупівлю високопродуктивної бурякозбиральної техніки. А отже, і солодкі рекорди не за горами.

УКРРОС

АГРОПРОМИСЛОВА АСОЦІАЦІЯ "Група компаній "Укррос"

СВІДОЦТВО

19 грудня 2001 р. м. Київ

Видане ВАТ "Чортківський цукровий завод" про членство у Агропромисловій асоціації "Група компаній "Укррос" в якості Учасника.

Підстава: рішення Ради Агропромислової асоціації "Група компаній "Укррос" від 19 листопада 2001 року, протокол № 8.

Президент Агропромислової асоціації "Група компаній "Укррос", заслужений працівник сільського господарства України

Сергій Федоренко

Недарма серед побажань потужного акціонера заводу — Агропромислової асоціації «Група компаній «Укррос» — з нагоди дня народження підприємства й таке: щоб буденні клопоти не перешкоджали здійсненню намічених планів.

А черговий рекорд, схоже, вже заплановано.

Сергій ВЛАД.

ОГОЛОШЕННЯ

Господарський суд Дніпропетровської області (49000, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) ухвалою від 22.10.02 р. порушив справу № Б26/164/02 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю компанії «Дніпропромінвест» (49100, м. Дніпропетровськ, вул. Набережна Перемоги, буд. 110, кв. 37, р/р 26003010007830 в АКБ «Південкомбанк», МФО 305266, код ЄДРПОУ 20213689).

Розпорядником майна призначено Антонова А. В., ліцензія серії АА № 140428 від 11.06.02 р., м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, 48.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3 «а», порушено провадження у справі № 12/143 Б про визнання банкрутом Державне Відкрите Акціонерне Товариство «Шахта Таловська» Дочірнього підприємства Державної Холдінгової компанії «Краснодонвугілля» (код ОКПО 00177856, м. Молодогвардійськ, Луганської області, 04415; п/р 2600830120087 у відділенні Промінвестбанку м. Краснодон, МФО 304234).

Розпорядником майна призначено М'якоту Сергія Васильовича (ліцензія АА № 047893 від 17.10.2001 року), телефон: (0642) 42-00-49, м. Луганськ, кв. Димитрова, буд. 33, кв. 50.

Заяви кредиторів про грошові вимоги до боржника, а також заяви інвесторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації.

Мораторій на задоволення вимог кредиторів введено 07.10.2002 року.

Господарський суд м. Києва, (м.Київ, вул. Б. Хмельницького, 44 б,) Постановою по справі № 23/336-б від 10.10.2002 р. визнав банкрутом Товариство з обмеженою відальністю «КЕНІ» (адреса: 01103, м. Київ, шосе Залізничне, 57, код ЄДРПОУ 31925299), р/р 26008301261499 у Подільському відділенні ПІБ м. Києва, МФО 322197, і відкриває ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Плющакову Валентину Миколаївну (адреса: м. Київ, вул. Мельникова, 2/10).

Кредитори протягом місяця після опублікування даного оголошення можуть звернутись із заявою про визнання кредитором по справі до господарського суду м. Києва.

Постановою від 01.11.2002 року по справі № 7/196-39/228 Господарським судом Львівської області (79010, м. Львів, вул. Личаківська, 81) спільне українсько-литовське підприємство «Галнафта-Вентус» у формі відкритого акціонерного товариства (код ЄДРПОУ 25236028, юридична адреса: 79005, м. Львів, вул. Коцюбинського, 13, п/р 26008013710001 у ВАТ «Банк Універсальний», м. Львів, МФО 325707) визнано банкрутом і відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Надлонка Андрія Івановича (79066, м. Львів, вул. Зубрівська, 25а, кв. 33). Ліцензія АА 250389 від 13.03.2002 року.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються у місячний термін з дня опублікування оголошення.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Манпол — еС. Сі. Ті.», зареєстроване Голосіївською районною у м. Києві державною адміністрацією 14.02.2002 року № 02835 повідомляє про свою ліквідацію.

Претензії кредиторів приймаються до 01.01.2003 року.

Адреса: м. Київ, пр-т Червонозоряний, 119, к. 423. Тел.: 237-39-50.

ДКПГХ «Дарницька школа», код ЗКПО 19489506, зареєстроване Дарницькою районною державною адміністрацією в м. Києві 12.02. 1993 року за адресою: м. Київ, вул. Ревуцького, 9, повідомляє про свою ліквідацію.

Претензії приймаються протягом одного місяця.

У газеті «Голос України» № 204 (2955) від 5 листопада 2002 року у першому абзаці слід читати дату 24 грудня 2002 року, а також порядок денний під номерами 1., 2.

Дирекція АТЗТ «Екопрод А.Т.»

Закрите акціонерне товариство «Царичанський завод мінводи»

Повідомляє, що загальні збори акціонерів відбудуться 21 грудня 2002 року о 10 годині за адресою: Дніпропетровська обл., Царичанський р-н, смт. Царичанка, вул. Кірова, 151.

Порядок денний:

1. Звіт Правління про фінансово-господарську діяльність ЗАТ «Царичанський завод мінводи» за 2001 рік та перспективи розвитку Товариства.
2. Звіт Ревізійної комісії.
3. Звіт Спостережної ради.
4. Вибори членів Спостережної ради.
5. Затвердження розміру дивідендів по підсумкам роботи Товариства за 2001 р. та порядку розподілу чистого прибутку.

Реєстрація учасників зборів 21 грудня 2002 року з 8.00 до 9.30.

Для участі у зборах акціонерам необхідно мати: документ, що посвідчує особу, сертифікат акцій, або доручення на право представляти акціонера чи групу акціонерів.

Правління ЗАТ «Царичанський завод мінводи».

---

*Закрите акціонерне товариство **«ПРАЙМ-БАНК»** повідомляє своїх акціонерів про проведення позачергових Загальних зборів акціонерів, які відбудуться 23 грудня 2002 року о 10:00 за адресою: м. Київ, вул. Жилянська, 31, поверх 4.*

Порядок денний:

1. Зміна розміру статутного капіталу ЗАТ «ПРАЙМ-БАНК».

2. Внесення змін до установчих документів ЗАТ «ПРАЙМ-БАНК».

ЗАТ «ПРАЙМ-БАНК» планує збільшити розмір статутного капіталу відповідно до вимог Національного банку України щодо нормативу мінімального розміру регулятивного капіталу за рахунок збільшення кількості акцій існуючої номінальної вартості. Заплановано додатково випустити прості іменні акції в кількості 150 000 000 штук номінальною вартістю 1 копійка кожна.

Мінімальний запланований розмір збільшення статутного капіталу 1 500 000 грн. Акціонери мають переважне право на придбання акцій, що випускаються додатково, у кількості пропорційній їх частці у статутному капіталі на момент прийняття рішення про емісію акцій. Збитки, пов'язані зі зміною статутного капіталу, не передбачаються.

Проект змін до Статуту ЗАТ «ПРАЙМ-БАНК»:

Пункт 4.1. Статуту викласти в такій редакції: «Статутний капітал Банку (надалі — Статутний капітал Банку) складає 16 500 000 (шістнадцять мільйонів п'ятсот тисяч) гривень. Статутний капітал Банку поділений на 1 650 000 000 (один мільярд шістсот п'ятдесят мільйонів) простих іменних акцій (далі — «акції Банку»), номінальною вартістю 1 (одна) копійка кожна. Акції Банку випущені в документарній формі, всі випущені Банком акції є простими іменними».

Реєстрація акціонерів відбудеться з 09:00 до 09:40. Для участі в Загальних зборах акціонерів при собі необхідно мати:

— документ, який встановлює особу акціонера чи його представника;

— довіреність на право участі в зборах (для представників акціонерів).

Правління ЗАТ «ПРАЙМ-БАНК».

***Региональное Агентство по вопросам банкротства в Донецкой области и ликвидатор ОАО «Горловский ремонтно-механический завод» и ООО ПКФ «Мрия-1»** сообщают о проведении аукциона по продаже активов. **На аукцион для повторной продажи выставляются активы ОАО «Горловский ремонтно-механический завод»** — группа зданий (цех хранения и наполнения баллонов, кислородная станция, котельная, насосная, трансформаторная подстанция), общей площадью — 2780,1 кв. м., сооружения и производственное оборудование, начальная цена продажи — 166488,00 грн. гарантийный взнос —8324 грн. 40 коп. **На аукцион выставляются активы ООО ПКФ «Мрия-1».** 1. Группа зданий и сооружений (производственные здания, складские помещения, сооружения), начальная цена продажи-69129,00 грн. без НДС, гарантийный взнос — 3456,45 грн. 2. Оборудование, начальная цена продажи — 16259,20 грн. (в т. ч. НДС), гарантийный взнос — 812,96 грн. Гарантийный взнос в размере 5 % от начальной цены реализуемого имущества и регистрационный сбор — 17,00 грн., перечисляются на р/сч.260021173980 в АБ «Донеччина», МФО 334969, ОКПО 30998984 Межотраслевой товарной бирже, г. Донецк. Для участия в аукционах необходимо подать письменную заявку на участие организатору торгов Региональному агентству по вопросам банкротства в Донецкой области, расположенному по адресу: г. Донецк, бульв. Шевченко, 20. Срок подачи заявок на участие в аукционах 27 календарных дней со дня публикации в газете по 04 декабря 2002 г. включительно. аукционы по продаже активов ОАО «Горловский ремонтно-механический завод» и ООО ПКФ «Мрия-1» состоятся 09 декабря 2002 г. на Межотраслевой товарной бирже, расположенной по адресу, г. Донецк, пл. Конституции,1. Справки по телефонам: 381-76-17, 381-76-14.*

Господарський суд м. Києва, м. Київ, ул. Б. Хмельницького, 44 б, Постановою по справі № 23/333-б від 10.10.2002 р. визнав банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Компанія «ДіА-СТ» (адреса: 03014, м. Київ, вул. Бастіонна, 9, код ЄДРПОУ 24574562), р/р 26001200000287 у АКБ Укрсоцбанк, м. Києва, МФО 322090, і відкриває ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Плющакову Валентину Миколаївну (адреса: м. Київ, вул. Мельникова, 2/10).

Кредитори протягом місяця після опублікування даного оголошення можуть звернутись із заявою про визнання кредитором по справі до господарського суду м. Києва.

ДО УВАГИ АКЦІОНЕРІВ ЗАТ «УКРАЇНСЬКА НАФТОГАЗОВА СТРАХОВА КОМПАНІЯ»!

*ОГОЛОШУЄТЬСЯ ПОВТОРНЕ СКЛИКАННЯ ЗБОРІВ АКЦІОНЕРІВ ТОВАРИСТВА 27 ГРУДНЯ 2002 РОКУ З ТАКИМ **ПОРЯДКОМ ДЕННИМ:***

1. Звіт Правління Товариства про фінансово-господарську діяльність Товариства.
2. Звіт Ревізійної комісії Товариства.
3. Затвердження річного звіту, балансу та основних напрямків діяльності Товариства на 2002—2003 рр.
4. Про передачу ведення реєстру власників іменних цінних паперів та укладання відповідного договору.
5. Про внесення змін та доповнень до Протоколу Загальних Зборів Акціонерів ЗАТ «Українська нафтогазова страхова компанія» № 12 від 6 червня 2000 року.
6. Внесення змін та доповнень до установчих документів Товариства.
7. Про затвердження нового штатного розпису Товариства.
8. Про вибори Голови та членів Спостережної ради Товариства.
9. Про вибори Голови правління, Президента та членів Правління Товариства.
10. Про укладання контракту з Президентом Товариства.
11. Про вибори Голови та членів Ревізійної комісії Товариства.
12. Про виплату дивідендів.

Місцепроведення Зборів Акціонерів: 47003, м. Кременець, пров. Шевченка, 1. Реєстрація Акціонерів: о 10.00 год. 27 грудня 2002 року.

Початок роботи Зборів: об 11.00 год. 27 грудня 2002 року.

Для участі у Зборах Акціонерам потрібно мати при собі документ, що посвідчує особу; представникам Акціонерів — документ, що посвідчує особу, а також дорученя на право участі у Зборах.

Данілов О. М., акціонер ВАТ «Київський ДОК», який володіє понад 10 % акцій ВАТ «Київський ДОК» відповідно до ст.45 Закону України «Про господарські товариства» оголошує скликання позачергових загальних зборів акціонерів ВАТ «Київський деревообробний комбінат», які відбудуться 24.12.2002 року о 10 год. 00 хв. за адресою: 01013, м. Київ, вул. Деревообробна, 5.

Реєстрація учасників зборів проводиться з 9 год. 00 хв. до 10 год. 00 хв.

Порядок денний:

1. Звіт Правління ВАТ «Київський ДОК»;
2. Звіт Спостережної Ради ВАТ «Київський ДОК»;
3. Звіт Ревізійної комісії ВАТ «Київський ДОК»;
4. Переобрання членів правління ВАТ «Київський ДОК»;
5. Переобрання голови Правління ВАТ «Київський ДОК»;
6. Переобрання членів та голови Спостережної Ради ВАТ «Київський ДОК»;
7. Переобрання членів та голови Ревізійної комісії ВАТ «Київський ДОК»;
8. Ліквідація дочірнього підприємства «Вершина» ВАТ «Київський ДОК»;
9. Ліквідація дочірнього підприємства «Дизель» ВАТ «Київський ДОК»;
10. Ліквідація дочірнього підприємства «Укрбагет» ВАТ «Київський ДОК»;
11. Ліквідація дочірнього підприємства «Меблісервіс» ВАТ «Київський ДОК»;
12. Ліквідація дочірнього підприємства «Лісоресурс» ВАТ «Київський ДОК»;
13. Ліквідація дочірнього підприємства «Ластівка» ВАТ «Київський ДОК»;
14. Створення ліквідаційної комісії по ліквідації дочірніх підприємств ВАТ «Київський ДОК»;
15. Вихід ВАТ «Київський ДОК» із складу учасників ТОВ «Укршпон», ТОВ «Укрпаркет» та ТОВ «Агролас»;
16. Про відчуження майна (основних та оборотних засобів) ВАТ «Київський ДОК».

Для участі у зборах необхідно мати при собі:

— документ, що посвідчує особу акціонера чи його представника;

— доручення на право участі у зборах (для представників юридичних та фізичних осіб).

Акціонер ВАТ «Київський ДОК» Данілов О. М.

***ЗАТ «Шустов-спирт»** доводить до відома акціонерів, що загальні збори акціонерів товариства відбудуться 27 грудня 2002 р. Початок зборів в 11.00 год. Початок реєстрації в 9.30.*

Порядок денний:

1. Зміни і доповнення до установчого договору.

2. Зміни і доповнення до статуту товариства.

3. Інші питання.

*Збори відбудуться за адресою: с. Новосілка Підволочиського району Тернопільської області. **Довідки за телефоном: 8 (03543) 3-26-68.***

Постановою Господарського суду Закарпатської області від 16.09.2002 року по справі № 6/120 визнано банкрутом закрите акціонерне товариство «Рахівський лісокомбінат» та відкрито ліквідаційну процедуру на термін 12 місяців. реквізити банкрута: код ЕДРПОУ 00274045, р/р 26004301265010 в Рахівському відділенні Промінвестбанку МФО 312204, юридична адреса: Закарпатська область, м. Рахів, вул. Карпатська, 6, телефакс (031-32) 2-23-93

Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Дідича Михайла Андрійовича (ліцензія № 000012 від 28.12.1999 р., м. Ужгород, Головна пошта а/с 101).

Господарський суд м. Києва, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44 б, Постановою по справі № 23/339-б від 10.10.2002 р. визнав банкрутом Закрите акціонерне товариство «Табльдот» (адреса: 04071, м. Київ, вул. Спаська, 30, код ЄДРПОУ 30783100), р/р 26007031155002 у АКБ «Інтербанк», м. Києва, МФО 300216, і відкриває ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Плюшакову Валентину Миколаївну (адреса: м. Київ, вул. Мельникова, 2/10).

Кредитори протягом місяця після опублікування даного оголошення можуть звернутись із заявою про визнання кредитором по справі до господарського суду м. Києва.

Господарським судом Львівської області (79010, м. Львів, вул. Личаківська, 81) порушено справу № 7/136-39/207 про визнання банкрутом Малого приватного підприємства «Клелан» (юридична адреса: 82100, Львівська область, м. Дрогобич, вул. Війтівська гора, 87/2; рах. 26001100112001 в Укрінбанку м. Дрогобича, МФО 325785; ЗКПО 22408753).

Розпорядник майна Папура Я. М. ліцензія серія АА № 140459 від 04.07.2002р. (місце проживання: м. Львів, вул. Володимира Великого, 63/254).

Заяви кредиторів та пропозиції санаторів приймаються господарським судом Львівської області протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд м. Києва, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44 б, Постановою по справі № 23/337-б від 10.10.2002 р. визнав банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Інсет-сервіс» (адреса: 04119, м. Київ, вул. Воровського, 17, код ЄДРПОУ 23716014), р/р 26003209 у ПКФ АППБ «Аваль», м. Києва, МФО 322506, і відкриває ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Плющакову Валентину Миколаївну (адреса: м. Київ, вул. Мельникова, 2/10).

Кредитори протягом місяця після опублікування даного оголошення можуть звернутись із заявою про визнання кредитором по справі до господарського суду м. Києва.

Господарський суд Харківської обл. (Держпром, 8 під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) постановою від 24.10.2002 р. у спр. № Б-2919/2-25 визнав ТОВ «Екоінвест» (м. Харків, зареєстроване Виконкомом Харківської міськради № 04059243-Ю 0014133 від 21.05.1999 р., код 30427480, за адр.: м. Харків, вул. Монтажна, 12-а, кв. 14), банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Ткачова О. Г. — ліц. № 249720 від 19.10.2001 р.

Господарським судом Донецької області (83048, м. Донецк, вул. Артема, 157, порушено провадження у справі № 3/211 Б про визнання банкрутом державне Відкрите Акціонерне Товариство «Шахта Алмазна» Дочірнього підприємства Державної Холдінгової компанії «Добропіллявугілля» (код ОКПО 00175202, вул. Низова, 1, м. Добропілля, Донецької області, 85000; п/р 26003301570001 у відділенні Промінвестбанку м. Добропілля, МФО 334118).

Розпорядником майна призначено Д'яченко Олександра Дмитровича ліцензія № 047865 від 16.10.2001 року, телефон: (062)381-76-11.

Заяви кредиторів про гроші вимоги до боржника, а також заяви інвесторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації.

Мораторій на задоволення вимог кредиторів введено 08.10.2002 року.

Донецька хвиля

НОВІ ІМЕНА

Останнім часом Донецький регіон почав видавати на-гора не лише вугілля, а й нових виконавців. Нещодавно «Продюсерський центр Барона» презентував у Києві свою протеже — Анюту Славську. А відкрив вісімнадцятирічну Нюту в одному з клубів Донецька Віктор Павлік. Побачив і вмовив співати не лише для рідного міста. Потім першовідкривач розповів про свою знахідку кумові Барону (Сергію Чуколенку). І той узявся за створення нової зірки українського шоу-бізнесу.

У музичних колах столиці Нюту швидко оцінили. Виконавець Діма Клімашенко задумав зробити її третьою у своєму сценічному жіночому оточенні (він виступає з дуетом сестер Завальських). Однак барон готував Славську (і псевдонім спеціально підібрав) для сольної кар'єри.

Музику для її київського дебюту продюсер написав сам, вірші — Оксана Хожай, а кліп на пісню «Ти не цілуй!», який уже «крутять» українські ТВ-канали, зняв режисер Макс Паперник.

Перший млинець виявився смачний, хоча й не без маленьких огріхів. Головне, що нова зірка має голос, зовнішність і сильну групу підтримки. Решта ж, як то кажуть, справа техніки, тактики і стратегії. А з цим у продюсерського центру, який розкручує Анюту, все гаразд.

Не для кого не таємниця, що під час створення шоу-біз-проектів чимало з продюсерів зазвичай не звертають увагу на вокальні дані виконавця. Барон зізнався, що створив свій продюсерський центр саме для того, щоб «розквітчати» українську попмузику». Основне його завдання — не просто підтримати, а розкрутити виконавців, що мають гарні вокальні дані. Допомагати треба талановитим, а нездари проб'ються самі.

Ольга ВІТЕР.

ГАСТРОЛІ

Рок до армії пішов

У цей осінній призов до лав Збройних Сил України музичний гурт «Сад» прийде з концертною програмою «Доле, де ти?». Під час туру рок-групи військовими гарнізонами країни (загалом 25 міст) буде презентовано музично-поетичне дійство, до якого входить вісімнадцять композицій у стилі hard-rock на вірші Т. Г. Шевченка.

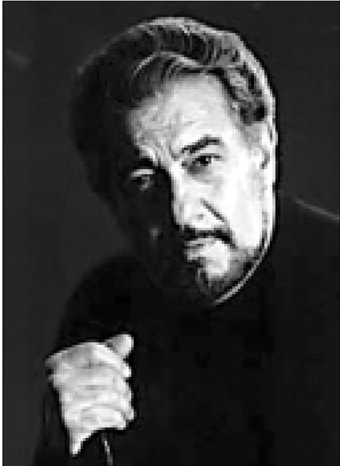
Організатори переконані, що програма «Доле, де ти?» позитивно позначиться на підвищенні духовного, загальнокультурного та національно-патріотичного розвитку військовослужбовців ЗС України. Символічно, що свого часу всі учасники гурту пройшли військову службу.

Поїхав, але обіцяв повернутися

Народний артист України Тарас Петриненко збирається підкорити емігрантську Америку. Він виступить із сольною програмою в невеликих залах Нью-Йорка, Чикаго, Філадельфії, Флориди. Двогодинну програму «Ми не закінчили розмову» виконавець відпрацьовуватиме без акомпанувальної команди. Возити з собою музичну групу підтримки дуже невигідно. Повернувшися на батьківщину, Тарас Петриненко розпочне підготовку сольної програми до свого ювілею. В березні йому виповниться 50 років.

ТАМ, ЗА ОБРІЄМ

Лицар музичного образу

Оперний співак Пласідо Домінго став лицарем. Він отримав цей титул під час урочистої церемонії в Посольстві Великої Британії у Сполучених Штатах. Іспанського тенора вшанували за його величезний внесок у розвиток музики і благодійну роботу в Англії та світі.

Під час торжества британський посол у США нагадав присутнім девіз Пласідо: «Якщо багато відпочиватиму, то заржавію». Посол зазначив, що поки що не бачить ознак втоми «металу».

Оскільки Домінго не має британського громадянства, то його не можна величати «сером». Але віднині після свого імені тенор має право ставити абревіатуру KBE (Knight Commander of the British Empire — Кавалер лицарства Британської імперії).

Ідеальне тіло для модельєра

Гамбурзький модельєр Карл Лагерфельд категорично не згодний з твердженням, що мода на худих поступово починає відступати. Навпаки, знаменитий 63-річний кутюр'є, який за останні місяці несподівано став стрункішим, має намір використати власний приклад для пропаганди «ідеального» тіла без найменших жирових відкладень. Усі без винятку предмети його нової колекції розраховані лише на володарок «мінімальних» принадностей, яким не знайома проблема боротьби із зайвими кілограмами.

ПОП-МУЗА

Музичний романтизм та батьківський реалізм

Нещодавно в Україні пройшов концертний тур романтика російської естради Валерія Меладзе. У цьому турне співак представив сольну програму «Справжнє».

До репертуару увійшли нові пісні в комбінації з відомою «Серою» та ще кількома хітами минулих років. Майже кожну композицію було доповнено кліпом або змістовним відеорядом, що створювало додатковий ефект сентиментального сприйняття того, що відбувається. На концерті в Києві відбулася прем'єра пісні «Я не можу без тебе». В Україні цю композицію почули раніше, ніж у Росії. Може, тому, що її автор, старший брат Меладзе — Костянтин — киянин.

А після турне Валерій поспішав додому до дружини та двох дочок — Інги і Соні. Невдовзі він стане батьком утретє.

ТЕАТР

Привид, який співає

Під час зимових канікул російські школярі отримають у подарунок від композиторів Юрія Ентіна і Давида Тухманова дитячий мюзикл «Казки. Ру». Роль привиду в ньому зіграє відомий одіозний співак Вітас. Свого часу продюсер Сергій Пудовкін знайшов Віталія Грачова (так насправді звати зірку) в Одеському театрі пластичної пародії.

Продюсер зізнався, що й сам не раз думав про те, щоб поставити музичний спектакль для дітей. За його словами, ця ідея продуктивна, бо така ніша цілком вільна, адже розваг для дітей не так уже й багато. Він підкреслив, що напружений гастрольний графік не завадить здійсненню театральних планів Вітаса: репетиції дитячого мюзиклу розпочнуться в грудні.

КЛІП

Ось і відігралася!

Кліпмейкер Макс Паперник створив чергову відеоілюстрацію на пісню Ірини Білик «Твої руки». Цю композицію українська поп-дива присвятила всім своїм чоловікам, а декого з них навіть зафіксувала в кліпі.

Зйомки тривали три ночі поспіль у столичному «Прем'єр-палац готелі». Найважче, за словами співачки, було граціозно влучити чималеньким тортом у фізіономію головного героя і вихлюпнути в обличчя продюсеру келих шампанського. На дублі першої сцени пішло чотири кілограмові торти зі збитими вершками і стільки само костюмів від знаменитого модельєра. На другу потрібно було кілька рушників і чимала витримка обох «високих сторін». «Напевне їй бодай раз у житті хотілося зробити щось подібне! — зазначив продюсер Юрій Нікітін. — Ось, відігралася нарешті...».

Фото з архіву «ГУ».

На знімку: виконавиця та продюсер на початку сумісного творчого шляху.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Редколегія:
Леонід **БРОВЧЕНКО**,
Анатолій **ГОРЛОВ**,
Сергій **ДЕМСЬКИЙ**.
Віталій **ЖЕЖЕРА**,
Іван **ІЛЛЯШ**,
Світлана **ПИСАРЕНКО**,
Віталій **СУДДЯ**.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України».
03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311207. **1 2 3 4 5 6 7 8 9 0**

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos